"UMUTLA YILDIZLARA"

600.000 TL. (KDV Dahil)

Sayı : 3 İlkbahar/Yaz 1998

nostromo

bilimkurgu

nostromo bilimkurgu kısa öykü yarışması

Söyleşi:
Müfit Özdeş

1997 Nebula Ödülleri

Zühtü Bayar'dan
Teneke Roket Anıları

GODZILLA
Canavarlar Çarpışıyor

Anime:
Battle Angel Alita

Giovanni Scognamillo'dan
Bilimkurgu Çizgi Romanında Kadın Cinsellik ve Erotizm

KOŞULLAR

1. "Nostromo" dergisi tarafından Türk bilimkurgu edebiyatının gelişimini hızlandırmak ve estetik kalitesini yükseltmek amacıyla bir "Kısa Bilimkurgu Öykü" yarışması düzenlenmiştir.

2. Yarışmaya, Nostromo ekibi dışında, amatör ya da profesyonel herkes katılabilir. Yaş sınırı yoktur.

3. Öyküler "bilimkurgu sanat felsefesine uygun, bilimsel tabanlı ve 4 daktilo sayfasını geçmeyecek biçimde" 8 kopya olarak hazırlanacaktır. Yarışmacılar yarışmaya en fazla 2 öykü ile katılabilir.

4. Yarışmaya katılacak öyküler en geç 30 Eylül 1998 tarihine kadar Nostromo'ya ulaşmış olmalıdır. Bu tarihten sonra gelecek öyküler değerlendirmeye alınmayacaktır. Sonuçlar 1 Ocak 1999 tarihli Nostromo'da açıklanacak ve bu tarihten itibaren derece alan eserler dergide yayınlanacaktır. Öykülerin her dildeki yayın hakkı Nostromo'ya ait olacaktır.

5. Yarışmada derece alanlara birer başarı sertifikasının yanısıra

***A) Birinciye; Vonda N. McIntyre**'in yarışma birincisi için özel olarak imzaladığı, son **Nebula** ödülünü kazanan **"The Moon and The Sun"** adlı kitabı, **Morpheus International**'ın sınırlı sayıda ürettiği **H.R.Giger** kol saati; 1999 **Heavy Metal** takvimi; ömür boyu **Nostromo** aboneliği*

***B) İkinciye; Harlan Ellison**'un **Hugo** ve **Nebula** ödüllerini kazanan **"A Boy and His Dog (Vic and Blood)"** adlı öyküsünün **Richard Corben** tarafından resimlenmiş ve hem yazarı, hem de çizeri tarafından imzalanmış sınırlı baskı resimli romanı; **Morpheus International**'ın sınırlı sayıda ürettiği **H.R.Giger** kol saati; 1999 **Heavy Metal** takvimi; ömür boyu **Nostromo** aboneliği*

***C) Üçüncüye; Morpheus International**'ın sınırlı sayıda ürettiği **H.R.Giger** kol saati; 1999 **Heavy Metal** takvimi; ömür boyu **Nostromo** aboneliği*

*...ve üç mansiyona birer takım **Antares** Bilimkurgu Dergisi ve ömür boyu **Nostromo** aboneliği verilecektir.*

Yarışma Jürisi:

Orhan Duru
Gazeteci, Yazar

Müfit Özdeş
Bilimkurgu Yazarı

Haldun Aydıngün
Bilimkurgu Yazarı

Bülent Akkoç
Atılgan Bilimkurgu Dergisi Yazışleri Müdürü

Bülent Somay
Metis Yayınları Bilimkurgu Editörü

Giovanni Scognamillo
Araştırmacı, Yazar, Nostromo Bilimkurgu Dergisi Editörü

Nilgün Birgül
Nostromo Bilimkurgu Dergisi Sahibi

Metin Demirhan
Karikatürist, Nostromo Bilimkurgu Dergisi Yazışleri Müdürü

zemin illüstrasyonu : Korkut Öztekin 199

nostromo

Telefon ve Fax : 0 212 245 47 37

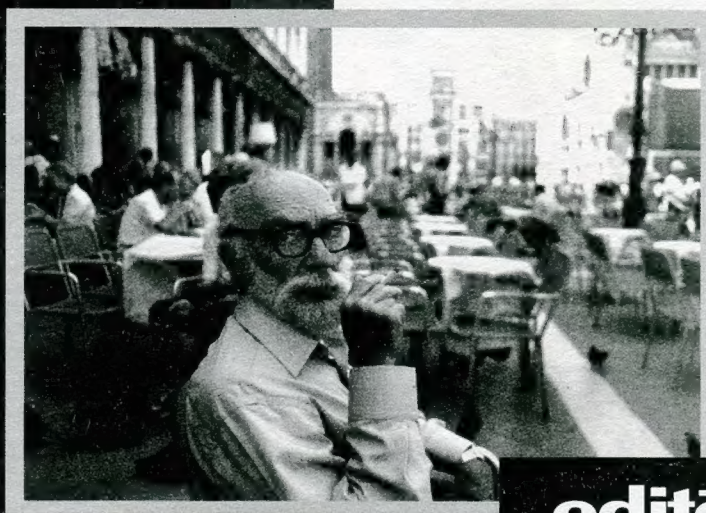

Fotoğraf : Nalan SÖYLEMEZ / Venedik (1998)

editörden

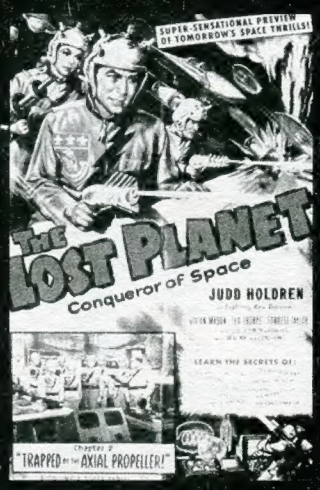

Giovanni Scognamillo

Hiçbir yayın kurumuna ya da bir sponsora dayanmayıp, salt kişisel katkı ve gayretlerle yaşamını sürdüren bir derginin üçüncü sayısı, kanımca, bir dönüm noktasıdır. Aynı zamanda bağımsızlığın bir göstergesidir. NOSTROMO, bu sayı ile amaçlarını ve düşlerini biryere kadar gerçekleştirebildi; çizgisini başından beri belli etti ve gerek okurlarından aldığı tepkiler (ve eleştiriler), gerekse medyadan gördüğü ilgi ile birçok noktalarda haklı olduğumuzu kanıtladı.

Bu üçüncü sayımızda sunduğumuz içerik, her defasında olduğu gibi, bilimkurgunun geniş alanından çeşitli kesitlere yöneliktir. BK filmlerinin neredeyse ardarda çıktıkları bir mevsimde BK sinemasına ağırlık vermemek olanaksızdır; iyisi ve o kadar iyi olmayanı ile... Bu konuda -yeni çevrimleri de gözönünde tutarak- nostalji de gerekiyor (Godzilla) ama nostalji -ya da eskilere dönüş- bir bakıma bilimkurgusal ve erotik çizgi romanlara ayırdığımız yazı için de geçerlidir.

Bundan böyle her sayıda, NOSTROMO için özel olarak çizilmiş özgün bir çizgi romanımız olacak. Bu sayıda Metin Demirhan'ın çizgilerinden bir öykü bulacaksınız.

Sanırım, BK'nın her alanına yine az çok el atmış bulunduk bu sayımızda da; söyleşiler, öyküler, anılar ve kitaplar ile. Özgün kapak politikamızı da sürdürerek!

Ve... NOSTROMO'ya ve Türkiye'deki bilimkurgu yazınına yeni değerler, yeni adlar kazandıracağını umut ettiğimiz bir ilk öykü yarışması. Sanki hızla tuşlara basan parmakları görür gibiyim. Ha gayret, ünlü ya da ünsüz (şimdilik), hayal gücünüzü çalıştırın, hayallerinizi ve varsa kehanetlerinizi (kabuslar da kabul edilir) kaleme dökün. BK dünyası, biliyorsunuz, sonsuz bir dünyadır kapıları herkese açık olan. Derginiz NOSTROMO gibi...

Kapak Resmi : Korkut ÖZTEKİN (1998)

NOSTROMO

SAYI : 3 İLKBAHAR-YAZ 1998
(3 ayda bir yayınlanır.)

EDİTÖR :
Giovanni SCONAMILLO

SAHİBİ :
Nilgün BİRGÜL

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ :
Metin DEMİRHAN

NOSTROMO EKİBİ :
Kutsi AKILLI, Haldun AYDINGÜN
Yalçın BAŞARAN, Zühtü BAYAR
Nilgün BİRGÜL, Metin DEMİRHAN
Tarık ERGUVAN, Burak FEDAKAR
Sönmez GÜVEN, Müfit ÖZDEŞ
Ant ÖZOK, Korkut ÖZTEKİN
Kerem SANATEL,
Giovanni SCOGNAMILLO
Ersin YILDIRAN

KATKIDA BULUNANLAR :
Burak AYDIN
Andrew GILDER
Vonda N. McINTYRE
Birsen ÖZER
Peter ROBERTSON
Cüneyt UÇMAN
Nalan SÖYLEMEZ

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA :
Erol DİNNEDEN
Metin DEMİRHAN

REKLAM VE HALKLA İLİŞKİLER SORUMLUSU :
Pelin BENK

Nostromo Adres :
Atılgan Kitabevi, İstiklal Cd.
Atlas Sineması Pasajı No:24
Beyoğlu/İstanbul/Türkiye

Tel & Fax : (0212) 245 47 37
e-mail :
nostromosf@hotmail.com
side@turk.net

BASKI :
Umut Kağıtçılık Matbaa San. ve Tic.Ltd.Şti.
Tel : 0212 637 09 34

DAĞITIM :
Dünya Süper Dağıtım

nostromo'nun hangarı

Editörden	1
Kısa Haberler	3
1998 Hugo ödülleri	4
Yıldız Gemisi Askerleri	5
Postacı	6
Küre	7
1997 Nebula Ödülleri	8
Öykü : Akşam Yemeği (Haldun Aydıngün)	10
Alien (Diriliş)	12
Söyleşi : Müfit Özdeş	16
Öykü : Zoltrak (Müfit Özdeş)	20
Bilimkurgusal Anılar (Giovanni Scognamillo)	24
Derin Darbe	26
Öykü : Denek (Cüneyt Uçman)	28
Anime : Savaş Meleği Alita	32
Soundtrack	36
Bilimkurguda Kadın Cinsellik ve Erotizm2	38
Öykü : Yitirilmiş Büyük Buluşlar (Fredric Brown)	44
Çizgi Roman : Değişen Dünya (Metin Demirhan)	46
Teneke Roket Anıları 2 (Zühtü Bayar)	51
Canavarlar Çarpışıyor	55
Yeni Godzilla ?	61
Kitaplık	62
Bir Anti-distopya	64

Nostromo'ya gönderilen yazı, resim ve diğer materyaller yayınlansın yada yayınlanmasın iade edilmez. Yayınlanan eser ve ilanların sorumluluğu sahiplerine aittir. Nostromo'da yayınlanan eserlerin özel izin alınarak ve NOSTROMO adı kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla basılması mümkündür. Bazı eserlerin basımı telif gerektirdiğinden yazılı izin alınması şarttır.

nostromo kısa

• Ünlü bilimkurgu illüstratörü Alex SCHOMBURG öldü. 7 Nisan'da 92 yaşında ölen sanatçı, ilk işini 1925'te Hugo GERNSBACK için gerçekleştirmişti. 65 yıllık sanat yaşamında, ünlü bilimkurgu magazinleri AMAZING STORIES, ANALOG ve ASIMOV'S SCIENCE-FICTION'ın yanısıra çeşitli bilimkurgu kitaplarına da kapak yaptı. Çizgi roman ressamı olarak da çalışan SCHOMBURG, TIMELY COMICS için CAPTAIN AMERICA ve SUBMARINER'ın serüvenlerini çizdi. (Bilindiği gibi TIMELY COMICS, adını MARVEL COMICS olarak değiştirmişti.)

• Yönetmen Roland EMMERICH ve senarist Dean DEVLIN, Godzilla'dan sonra, içinde Will SMITH'in de bulunduğu Universal yapımı The MARK için kolları sıvadılar. SMITH filmde hem oynayacak, hem de yapımcı olarak görev alacak. EMMERICH ve DEVLIN de filmin yapımcı kadrosunda görünecekler. Filmin senaryosunu çizgi roman yazarı Rob LIEFELD yazacak.

• Çelik adam SUPERMAN şu günlerde dünyevi bir sorun yüzünden bunalıma girdi(!). Ne mi ? Tabii ki para. İlk sayımızda da haberini duyurduğumuz 4. SUPERMAN filmi SUPERMAN LIVES için çıkarılan bütçe yüksek bulundu. Daha önce senarist ve yönetmen olarak düşünülen Kevin SMITH'in yazdığı senaryo, ikinci yönetmen adayı Tim BURTON tarafından beğenilmeyip değiştirilince, bütçe birden 115 milyon dolara fırlamıştı. Söz konusu rakam nedeniyle, Warner Bros filmin çekimini askıya aldı. Film için olumlu karar çıkarsa, yönetmenin Tim BURTON, SUPERMAN'in ise Nicholas CAGE olacağı kesinlik kazandı. Warner Bros, benzer sebeplerden Ridley SCOTT ve Arnold SCHWARZENEGGER'li "I'M LEGEND"ı da rafa kaldırmıştı.

• Yönetmen Robert RODRIGUEZ (El Mariachi, From Dusk Till Dawn) "Dimension" film şirketi için adı henüz belli olmayan bir bilimkurgu filmi çekmeye hazırlanıyor. Salma HAYEK ve Bebe NEUWIRTH'in de arasında bulunduğu kadroda Elijah WOOD, Robert PATRICK, Clea DUVALL, Shawn HATOSY ve Josh HARNETT gibi isimler var. Senaryo ise, SCREAM adlı korku filmini de senaryolaştıran Kevin WILLIAMSON'a ait.

• Geçen sayımızda, "CROW" filminin yönetmeninden yeni bir film geliyor, "DARK EMPIRE" demiştik. Bu, filmin vizyona girmeden önceki muhtemel adıydı, ancak piyasaya DARK CITY adıyla çıktı. Düzeltiriz.

• Paul WILSON'ın Matthew J.COSTELLO ile birlikte yazdığı bilimkurgu romanı "MASQUE", Polygram Films ve Cruise Wagner (Tom CRUISE'un yapım şirketi) tarafından filme çekilmek üzere satın alındı. Senaryo çalışmalarına başlanan filmin konusu kısaca şöyle: TRISTAN, DNA yapısı sayesinde şekil değiştirebilen yapay bir insandır. Bu yapay insanların köle olarak çalıştırıldıkları kentsel-ülkelerden oluşmuş bir ortamda, Tristan gibiler ancak yöneticilerin öngördüğü sayıda "görev"i yerine getirdikten sonra özgürlüklerine kavuşabilmektedirler. Tristan'ın da özgürlüğüne kavuşabilmek için son bir görevi vardır geride. Ancak bazı canlıların sağ kalmaları ya da yokolmaları bu görevin başarısına bağlıdır... Masque'ın kitabı ABD'de geçtiğimiz Nisan ayında Aspect yayınevinden çıktı.

• "SANDMAN" çizgi roman serisinin yaratıcısı olan Neil GAIMAN, Japon anime filmi "PRINCESS MONONOKE"nin 'live-action' versiyonunun senaryosu için Miramax şirketiyle anlaştı. Geçen yıl Japonya'da en yüksek hasılatı yapmış 'anime' film olan PRINCESS MONONOKE, yapımcısına 150 milyon dolardan daha fazla gelir getirmişti.

• Isaac ASIMOV'un kısa öyküsü "BICENTENNIAL MAN" başrolünü Robin WILLIAMS'ın oynayacağı bir filme dönüşüyor. Filmin çekimleri bu sonbaharda başlayacak. Yönetmen ise Chris COLOMBUS.

• Sony Pictures Entertaintment, Japonya'da 24 saat yayın yapan bir "ANIME" kanalı açmayı planlıyor. Kanalın adı ANIMAX olacak. Yayınlar SKY PERFECT TV adlı, 171 istasyonu bulunan uydu yayın şirketi tarafından dağıtılacak. Bu şirketin 2000 yılında 2 milyon aboneye ulaşacağı söyleniyor.

• IX. Star Trek filminin adı nihayet kesinleşti: INSURRECTION / İSYAN. Yönetmen yine Jonathan FRAKES.

• 1998 ARTHUR C.CLARKE ÖDÜLÜ'nü Mary Doria RUSSEL'ın THE SPARROW adlı romanı kazandı. Ödül, İngiltere'de o yıl ilk kez basılan en iyi bilimkurgu romanına veriliyor. THE SPARROW, daha önce de James Tiptree Jr. Ödülü'nü ve İngiliz Bilimkurgu Derneği Ödülü'nü kazanmıştı.

• 1998 James TIPTREE Jr. ÖDÜLLERİ'ni C.Jane DORSEY ve Kelly LINK paylaştı. Bu yılın ödülleri arasında 1000 dolar nakit ve yüklü miktarda çikolata da var. Ödül töreni 10-12 Temmuz'da Westborough'da yapılacak. DORSEY bu ödülü 1997 yılında Tor Books tarafından yayınlanan BLACK WINE adlı kitabıyla, LINK ise "Lady Churchill's Rosebud Wristlet"in 1996/97 Kış sayısında yayınlanan TRAVELS WITH THE SNOW QUEEN adlı kısa öyküsü ile kazandı. LINK, Tiptree Ödülleri'nin 7 yıllık geçmişinde, kısa öykü ile ödül alan üçüncü kişi.

• Brian STABLEFORD'un ASGARD ÜÇLEMESİ'nin ilk kitabı MERKEZE SEYAHAT, Ferhan ERTÜRK'ün çevirisi ile ALTIKIRKBEŞ'ten yayınlandı.

• Arthur C.CLARKE'ın "2001: A SPACE ODYSSEY"i ALTIKIRKBEŞ tarafından tekrar basıldı. Serinin diğer kitaplarını heyecanla bekliyoruz.

• Star TV, X-Files esintileri (!) taşıyan yerli bir dizi yayınlamaya başladı. Dizinin ilk bölümleri, senaryo ve tiplemelerdeki zaaflar yüzünden pek keyif vermedi. 16 mm film olarak çekilen dizinin adı SIR DOSYASI ve başrolde Fox Mulder'ın ikiz kardeşi oynuyor(!?). Yüksek bir bütçesi olan dizinin (ç)alıntı senaryo ve karakterlerle ne kadar süreceği merak konusu.

1998 HUGO ÖDÜLLERİ,

7 Ağustos Cuma günü Baltimore Convention Center'da yapılacak törenle sahiplerini bulacak. Bu yılın adayları şöyle:

EN İYİ ROMAN

Forever Peace / Joe Haldeman (Ace)
Frameshift / Robert J. Sawyer (Tor)
The Rise of Endymion / Dan Simmons (Bantam Spectra)
Jack Faust / Michael Swanwick (Avon)
City on Fire / Walter Jon Williams (HarperPrism)

EN İYİ KISA ROMAN

"The Funeral March of the Marionettes" / Adam-Troy Castro (F&SF Temmuz 1997)
"Ecopoiesis" / Geoffrey A. Landis (SF Age Mayıs 1997)
"Loose Ends" / Paul Levinson (Analog Mayıs 1997)
"Marrow" / Robert Reed (SF Age Temmuz 1997)
"...Where Angels Fear To Tread" / Allen Steele (Asimov's SF Ekim/Kasım 1997)

EN İYİ UZUN ÖYKÜ

"Moon Six" / Stephen Baxter (SF Age Mart 1997)
"Broken Symmetry" / Michael A. Burstein (Analog Şubat 1997)
"Three Hearings on the Existence of Snakes in the Human Bloodstream" / James Alan Gardner (Asimov's SF Şubat 1997)
"We Will Drink A Fish Together..." / Bill Johnson (Asimov's SF Mayıs 1997)
"The Undiscovered" / William Sanders (Asimov's SF Mart 1997)

EN İYİ KISA ÖYKÜ

"Beluthahatchie" / Andy Duncan (Asimov's SF Mart 1997)
"Standing Room Only" / Karen Joy Fowler (Asimov's SF Ağustos 1997)
"Itsy Bitsy Spider" / James Patrick.Kelly (Asimov's SF Haziran 1997)
"The 43 Antarean Dynasties" / Mike Resnick (Asimov's SF Aralık 1997)
"The Hand You're Dealt" / Robert J. Sawyer (Free Space, Tor)
"No Planets Strike" / Gene Wolfe (F&SF Ocak 1997)

BİLİMKURGU İLE İLGİLİ EN İYİ KİTAP

Space Travel / Ben Bova - Anthony R. Lewis (Writer's Digest Books)
The Encyclopedia of Fantasy / editör: John Clute & John Grant (St. Martin's Press)
Infinite Worlds / Vincent DiFate (Penguin Studio)
Spectrum IV: The Best in Contemporary Fantastic Art / editörler: Cathy Fenner & Arnie Fenner , Jim Loehr (Underwood Books)
Reflections and Refractions: Thoughts on Science-Fiction, Science and Other Matters / Robert Silverberg (Underwood Books)

EN İYİ DRAMATİK UYARLAMA

Contact
(Warner Bros./South Side Amusement Company)
Yönetmen: Robert Zemeckis;
Öykü: Carl Sagan & Ann Druyan;
Senaryo: James V. Hart & Michael Goldenberg;
Yapımcı: Steve Starkey & Robert Zemeckis.

The Fifth Element
(Columbia Pictures/Gaumont)
Yönetmen: Luc Besson;
Öykü: Luc Besson;
Senaryo: Luc Besson & Robert Mark Kamen;
Yapımcı: Patrice Ledoux.

Gattaca
(Columbia Pictures Corporation/Jersey Films)
Yönetmen: Andrew M. Niccol,
Yazan: Andrew M. Niccol,
Yapımcı: Danny DeVito,
Michael Shamberg, & Stacey Sher.

Men in Black
(MacDonald-Parkes/Columbia Pictures Corporation/Amblin Entertainment)
Yönetmen: Barry Sonnenfeld;
Senaryo: Ed Solomon,
Laurie MacDonald & Walter F. Parkes;
Sorumlu Yapımcı Steven Spielberg.

Starship Troopers
(TriStar Pictures/Big Bug Pictures/ Touchstone Pictures)
Yönetmen: Paul Verhoeven,
Senaryo: Ed Neumeier;
Yapımcı: Jon Davison & Alan Marshall.

EN İYİ PROFESYONEL EDİTÖR

Gardner Dozois (Asimov's SF)
Scott Edelman (SF Age)
David Hartwell (Tor; Year's Best SF)
Stanley Schmidt (Analog)
Gordon Van Gelder (F&SF)

EN İYİ PROFESYONEL RESSAM

Jim Burns
Thomas Canty
David Cherry
Bob Eggleton
Don Maitz
Michael Whelan

1998 Hugo Ödülleri

Geçmişin, Günümüzün ve Geleceğin Düşleri

STARSHIP TROOPERS

YILDIZGEMİSİ ASKERLERİ'nden Kaçırmış Olabileceğiniz Minik Ayrıntılar

A n d r e w G I L D E R

PAST, PRESENT AND FUTURE - THE BITS OF 'STARSHIP TROOPERS' YOU MAY HAVE MISSED

İnsanların dönme-dolaba binme nedeniyle, 'Starship Troopers' a gitme nedeni aynı olsa gerek. Aksiyon hızlı, şiddetli ve en son ana kadar hiç durmuyor. Ben çok beğendim. Ama sonuçta ben, orijinal 'Star Wars'u hatırlayan bir kuşaktanım -yani içinde her tür dijital hilenin sunulduğu hediye paketleri öncesi bir kuşaktan. Stüdyo tavanından, uzay-aracı maketini sallandıran kabloyu neredeyse görebileceğiniz zamanlarda bile Luke, Leia, Han ile diğerlerinin hayranıydım.

One goes to see 'Starship Troopers' for the same reason one takes a ride on a roller-coaster. The action is fast, furious and sustained right up until the last moment. I loved it. But then I am of a generation that can remember the original 'Star Wars' - before all the digital tweaking you find in the presentation gift-sets. I was a fan of Luke, Leia, Han and the rest even when you could almost see the wire suspending the model space-craft from the studio ceiling.

Ama 'Star Wars', George Lucas'ın hayal gücünden fırlayan görkemli bir eğlenceden başka neydi ki? Sanırım 'Asiler Birliğinin', 'Kötü İmparatorluk' tarafından çektiği zulüm üzerine daha derin bir yorum okuyabilirsiniz. Ama genelde serinin üç filmi de yalnızca hoş bir eğlenceydi. Bir açıdan 'Starship Troopers' da aynı. Film gerçekte, onlarca yıl önceki geçmiş yerine, yüzyıllar sonraki gelecekte geçen bir savaş filmi. Aksiyon sahnelerinin çoğu 1945'ten beri yapılagelen İkinci Dünya Savaşı filmlerinin sahnelerinde karşınıza çıkabilir. Kuşkusuz kostümlerle silahlar, bildiğiniz 'hafif makinelilerden' ya da 'Luger' tabancalarından çok daha ilgi çekici ve birazcık daha ortalık dağıtıcı. Ama hikayenin başka bir yönü daha var.

But what was 'Star Wars' other than a glorious rollick through the imagination of George Lucas? I suppose you might read a deeper comment about the oppression of the 'Rebel Alliance' by the 'Evil Empire'. But generally the three movies in the series were just good fun. One on level 'Starship Troopers' is that, too. Actually it's really a war movie set centuries into the future instead of decades in the past. Most of the action scenes could come straight out of a score of World War Two movies made since 1945. Admittedly the costumes and weapons are a little more interesting and make more mess than your average 'tommy-gun' or 'Luger' pistol. But there is another side to the story.

Filmin Robert A. Heinlein'ın 50'lilerde yazdığı aynı adlı romana dayandığını bilmek -ben filmi görmeden önce bilmiyordum- ilgi çekici. Yayınlanması için sunulduğunda, Heinlein'ın sürekli yayıncıları ona dokunmak bile istememişler. Neden? Çünkü dile getirdiği politik sistem, dönemin 'iyi ve temiz' (ve sıkıcı) Amerikan hassasiyeti için çok fazla faşist. Yakın geçmişe ise çok paralel.

It is interesting to know - which I didn't before I saw it - that the movie is based on Robert A. Heinlein's fifties novel of the same name. When it was first submitted for publication his regular publishers refused to touch it. Why? Because the political system it depicted was too overtly fascist for American sensibilities of that 'good and clean' (and boring) era. Too close to the recent past.

Romanın -ve de filmin- dünyası, ulusal farklılıkların, bir dünya-yurttaşlığı kavramına yolaçtığı bir dünya. 'Yurttaş' olmak, daha iyi bir eğitim olanağı ile üretime izin hakları veren bir onur. Yurttaş olmanın bir yolu da silahlı kuvvetlere hizmet vermek. Çok-uluslu, ama şüphe çekecek kadar 'Amerikan-görünüşlü' kahramanlarımız, (kaçınılmaz olarak yüksek-teknolojik) Buenos Aires'de yaşıyor. Orduda cinsiyet ayrımı kalmamış; öyle ki, kadınlar uzay-gemilerine komuta ediyorlar, ve her iki cinsten piyadeler, cinsel elektriklenmeden çok maço bir ahbaplıkla, birlikte duş yapıyorlar. Aslında, genelde aynı askeri topluluğu geçtiğimiz on yılın herhangi bir Amerikan savaş-filminde bulabilirsiniz: Temiz-görünüşlü çaylaklar, cesaretlerinin savaş eğitiminde denenmesi için 'askeri kamp' a girerler -acı gerçekle yüzleşene dek...

The world of the novel - and the movie - is one in which differences in nationality have given way to a world-citizenry. To be a 'citizen' is an honour conferring rights of higher education and permission to procreate. One way to become a citizen is to serve in the armed forces. The home of our multi-national but suspiciously 'all-American-looking' heroes is Buenos Aires - suitably high-tech. In the army gender divisions have crumbled to the point where women command space-ships and foot soldiers of both sexes shower together with more macho camaraderie than sexual tension. Generally though you'll find the same military society created in any American war-movie of the past decade. The clean-cut rookies entering 'boot camp' to have their mettle tested in the fire of combat training - finally to face the real thing.

İkinci Dünya Savaşı ile paralellikler heryerde kol geziyor. İlk görüntüler, sözüm ona, kahraman insanların böceklerin icabına bakması üzerine interaktif bir belgeselden alınma görüntüler. Bu sahnelerde kullanılan dilin ve görüntülerin çoğu, gerçek savaş süresince, halkın moralini yüksek tutmak için yapılmış askeri filmlere dayanıyor. Memurların keskin ses tonları, insanları katılıp 'kendilerine düşeni' yapmaya teşvik etmek için çınlıyor. Bir sahnede, bir grup böceğin üzerinde zıplayan çocuklar gösteriliyor. Düşman üzerinde, onları yenmek üzere bir yol bulmak için gerçekleştirilen deneyler, mahcubane sansürlenmiş. 'Savaş' sahneleri, adamlarına "Sonsuza kadar yaşamak mı istiyorsunuz" çığlığıyla savaşmalarını emreden subayları içeriyor. Üniformalar -özellikle savaşmayan subayların ki- Nazi tören kıyafetlerini hatırlatıyor. Tüm askerler sert selam çakıyor.

İnsanların ilk kez, olasılıkların aleyhlerine dönüşü sonucu, umutsuzca geri çekilişleri, Dunkirk'teki yenilginin alıntısı olarak görülebiliyor. Bu gerçek kan-banyosunun resimleri ile filmde yaratılanlar arasındaki farkı seçebilmek kesinlikle zor...

Parallels with World War Two lurk everywhere. The first images are supposedly part of an interactive documentary on the conflict with the bugs being waged by the heroic humans. Much of the language and imagery used in these sequences is based on military films made during the real war to keep up public moral. The strident tones of officialdom echo out encouraging people to join up and do 'their bit'. Scenes show children stomping on collections of bugs. Experiments being performed on the enemy in an effort to find a way of defeating them are coyly censored. 'Real-action' shots feature officers enjoining their man to fight with the cry: "Do you want to live forever?" Uniforms - especially of non-combative officers - are reminiscent of Nazi regalia. Soldiers are all but giving the stiff-armed salute. The first desperate retreat of the humans in the face of the overwhelming odds against them could be seen as a quotation of the defeat at Dunkirk. It would certainly be difficult to tell the difference between pictures of the aftermath of that real blood-bath and the one created in the movie.

İş eğlenceye gelince, gıcır gıcır karakterler karikatürlere dönüşüyor. Ağır bir çarpışma devresinden sonra kumandanlardan biri adamlarına bira ve futbol topları ikram ediyor -bence viski ve hafif meşrep kadınlar daha uygun olurdu. Filmdeki aşk ilişkileri ise lise aşkı modundan çıkmıyor. Kahramanlardan ikisi birlikte yatağa girdiklerinde bile kıkırdaşıp, böcek ülkesinde daha çok hasar vermek üzere yola çıkmadan önce, 'o işi' yapacak zamanları olup olmadığını tartışıyorlar.

When it comes to 'R&R' the squeaky-clean characters descend into caricature. After a heavy bout of fighting a commander treats his men to beer and footballs - I would have thought whisky and lose women would have been more appropriate. The love interest in the movie doesn't move out of high-school romance mode. Even when two of the protagonists end up in the sack together they giggle and wonder if they have time to do 'it' before they're off to wreak more havoc in bugland.

Filmdeki oyuncuların listesi, TV ve düşük bütçeli yapımlardan çekip çıkarılmış 'isimsizler' den oluşuyor. Bu eser herhangi bir oskar kazanacaksa, bunun oyunculuk dalında olmayacağı kesin; ama nazik konuşma ve çizgi roman ortamları yaratma ödülü uygun olabilir. Oyunculuk da arka plan kadar iki boyutlu. Bu bir eleştiri değil, sadece bir gözlem. Ben çizgi romanlara bayılırım. Çizgi romanlar 'derin' değillerdir. Belki de malzemenin böyle şekillendirilmesi, filmin sonuçta başarılı olmasının nedenidir. Daha derin karakterler ve olaylar işlenmiş olsaydı, (ve asıl özellikler daha az kullanılsaydı) malzemenin doğasının belki de izin vermeyeceğinden film daha inandırıcı olmayabilirdi.

The cast is a list of 'no-names' pulled from TV and minor film productions. If any Oscars are won for this baby it won't be for dramatic interpretation. The people making the polite speeches will be those that created the comic-book settings. The acting is as one-dimensional as the backgrounds. This is not a criticism but an observation. I love comics. Comics are not 'deep'. This treatment of the material is perhaps why the film ultimately succeeds. It is possible that deeper characters and situations (and less use of the primary colours) would not have been convincing because the nature of the material would not have allowed it to be.

Heinlein'ın orijinal görüşlerine sadık kalıp, aynı zamanda doksanların izleyicisinin talepleri doğrultusunda sürükleyici parçalar ve inanılmaz görsel efektler sunan 'Starship Troopers', yine de güncel yaşamdan çekip alınan ve halen yaşamakta olduğumuz birçok kareyi yansıtmayı başarıyor. Sorgulamayan, güzel ve kafasız genç kahramanların ardına saklanan faşist bir ülke. Bakalım günümüz Birleşmiş Milletlerinde oturanlardan kaç tanesini farkedebileceksiniz.

Staying true to Heinlein's original vision but presenting it with the edge demanded by nineties audiences - driving score and amazing FX - 'Starship Troopers' still manages to be provoking for the myriad images drawn from life as it is being lived today. A fascist state hiding behind the unquestioning, bland beauty of youthful heroes. See how many you can think of sitting on the United Nations of the present-day. ■

POSTACI
Amerika'yı Kurtaran Adam

Kevin COSTNER'ın son filmi POSTACI, tüm dünyada olduğu gibi bizde de vizyona gayet havalı bir giriş yapıp, hüsranla noktalandı. Costner bu başyapıta(!) hem yapımcı, hem yönetmen, hem de oyuncu olarak imza atmıştı.

Bundan yaklaşık üç yıl önce inanılmaz bir bütçeyle çektiği WATERWORLD filminin, POSTACI'nın yanında YURTTAŞ KANE gibi kaldığı gözönüne alınırsa, Kevin'in Hollywood usulü intiharı seçtiği anlaşılabilir. Su yerine uçsuz bucaksız toprakların üzerinde geçen filmde, Amerikan Emperyalizminin çöküşü ile birlikte sefalet başlamış, halk arasında gruplaşmalar ortaya çıkmış ve çeteler türemiştir. Bütün bunların arasında tek başına yaşayıp, seyahat eden ve günün birinde tesadüfen bulduğu, yıllardır yerine ulaşmayan bir çanta dolusu mektupla gönüllü postacılığa başlayan ve artık ülke içersinde birbirlerinden iyice kopma noktasına gelen insanları onlara ulaştırdığı mektuplarla yeniden birleştirmeye çalışan, Amerikan ruhunu canlandırma çabaları içinde bir Kevin Kostner'ı görüyoruz. Kötü kurgusu ve gayet vasat senaryosu ile Kevin Costner filmografisine kara bir leke olarak geçen bu talihsiz film, sadece ve sadece Amerika Birleşik devletlerinin yüce bir ülke, halkının ise canlarını seve seve verecek kadar vatansever olduğuna parmak basmaya çalışıyor. Peki kardeşim, madem bu kadar seviyordunuz, ülkenizin bu hale gelmesine neden izin verdiniz? Hadi verdiniz, kurtarmak için illa bir postacının mı gelmesi gerekiyordu? Aslında, cevapları olmayan sorularla bu film için fazla eleştirel bir çaba harcamak gereksiz. Yaptığı bazı filmlerle hayranlığımızı kazanan Kevin Costner, böyle devam etmekte kararlıysa, yakın gelecekte hem hayran, hem de finansör bulmakta zorlanacak gibi görünüyor.

Postacıyı böyle yerdiğimize bakmayın. Aslında film pekçok ödüle layık görüldü. Mesela, Kevin Costner'a, Amerikan Postacılar Birliği tarafından ülke tarihinde pek az postacıya nasip olan onur madalyası verildi. Ayrıca Birleşik Devletler Başkanından, Beyaz Saray'a ömür boyu bedava giriş kartı kazandı. Tabii sinema çevresi de filmi unutmadı. Oscar'lardan bir gün önce dağıtılan yılın en dandik filmleri sıralamasında bir numaraya oturup, Titanic'e nazire yaptı.Yılın en kötü filmi, en kötü erkek oyuncu, yönetmen ve müzik dallarında (kurunun yanında yaş da yanar misali, müziklerde James Newton Howard'a haksızlık yapılmış) müstesna ödüllere layık görüldü.

Kısaca Postacı, ciklet gibi gereksizce uzatılmış, seyri pek fazla keyif vermeyen, bu türün yüzlerce örneği arasında hiçbir yenilik getirmeyen, Kevin Costner'ın kariyerinde ciddi zedelenmelere yolaçan, şartlar ne olursa olsun Amerika daima bir numara kalacaktır demek için yapılmış tipik bir hükümet, pardon!, Amerikan filmi... ■

Burak FEDAKAR

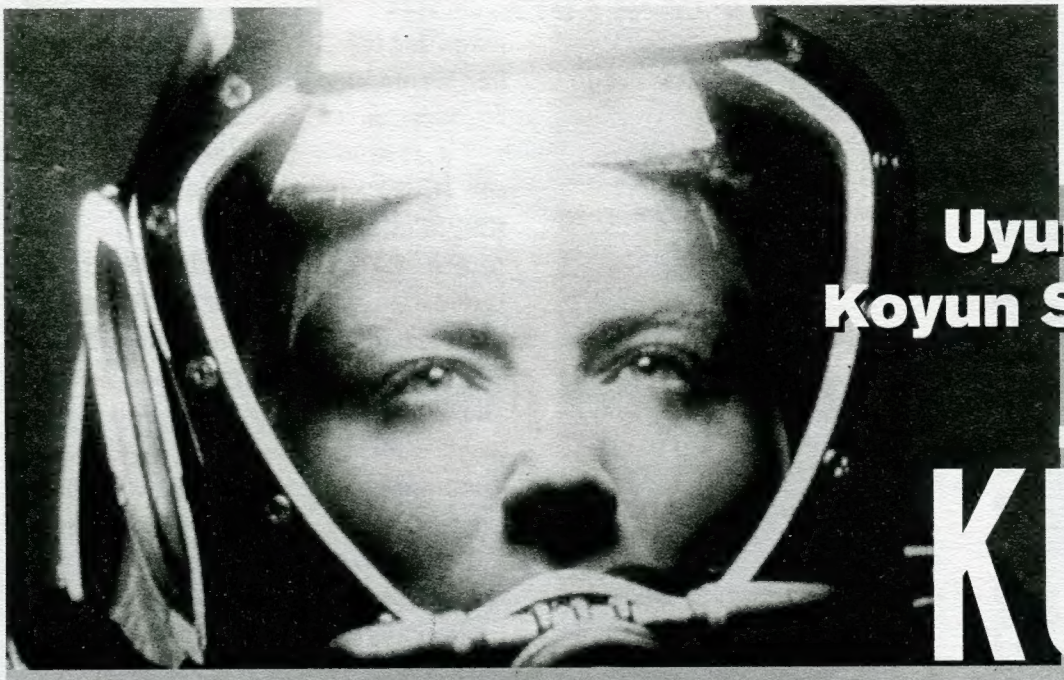

Uyumak için Koyun Saymaya Paydos

KÜRE

SPHERE

Yeter de Artar Bile...

Burak FEDAKAR

Sezonun sonuna yaklaştığımız şu günlerde vizyona peşpeşe bilimkurgu filmleri girmeye devam ediyor. Küre, son derece flaş isimlerin biraraya geldiği, darphane gibi para basan ünlü yazar Michael Crichton'ın aynı adlı 'bestseller' romanından sinemaya aktarılmış bir film. Barry Levinson gibi kariyerini ispatlamış bir yönetmenle, onun daimi oyuncusu Oscar'lı Dustin Hoffman'ın önderliğinde; Sharon Stone, Samuel L.Jackson ve Peter Coyote gibi süper isimlerin yeraldığı yapıma, tabiri caizse, ağzınızı şapırdatarak girip, fazlaca tuzlu su yutmuş olarak çıkıyorsunuz.

Sinemadan çıkar çıkmaz unutulacak ve sinema tarihinde pek iz bırakmadan yerini alacak, iyi bir yönetmenle başarılı bir oyuncu kadrosunun biraz yenilebilirlik kattıkları tuzu fazlaca kaçmış bir yemek...

Yönetmenin tuzunu fazlaca kaçırdığı menünün anateması, yaklaşık üçyüz yıl önce okyanusa düştüğü sanılan bir uzay gemisini incelemek üzere kurulan bir araştırma ekibinin, binlerce metre derinlikte inşa edilen istasyon aracılığıyla meçhul gemiyi ziyaretleri, aslında geminin gelecekte yapılmış bir Amerikan gemisi olduğunu keşfetmeleri ve içinde buldukları başka bir uygarlığa ait olan kürenin başlarına açtığı gerilim dolu olaylar üstüne kurulu.

Küre, baştan sona denizin altında geçen, klostrofobisi olanlara fazlasıyla zararlı, bilimkurgudan çok gerilim dozu yüksek tutulmaya çalışılmış, bildik klişe sahnelerin ısmarlanmış gibi birbiri ardına sıralandığı, böyle süper bir kadrodan beklenmeyecek kadar vasat bir film. Öyle ki, oyuncuların çok çok iyi olan performansı (özellikle Sharon Stone'a dikkat!) bile filmi kurtarmaya yetmiyor. Barry Levinson'un ne kadar iyi bir aşçı olduğunu biliyoruz. Daha önceki sayısız menüsünün tadını çıkarmıştık. Ancak, türünün dışına çıkıp başka tarifler denemeye kalkınca, malzemede bazı eksik ve fazlalıklar ortaya çıkmış. Aynı adlı kitabı okuyan hemen herkesin bir parça bozum olduğu bu tuzu fazla kaçmış gerilim/bilimkurgu karışımı yemek insanın boğazına diziliyor. Özellikle, gerilim diye yutturulan hızlı kamera hareketlerinin, daracık koridorların ve karanlık ortamlarda yaratılmaya çalışılan atmosferin yanında, asıl merak konusu olan uzay gemisi "figüran Osman" gibi kalıyor. Bilimkurgu meraklıları gemi hakkında daha çok bilgi sahibi olmayı isterken, kürenin etrafında dolanıp durmaktan başka birşey yapmayan kamera buna izin vermiyor. Küre ki ne küre; bir benzerini Event Horizon filminde gördüğümüz, işlevleri hemen hemen aynı olan bu hengamenin içine giren, garip güçlerin sahibi oluyor. Öyle ki, ne düşünürseniz, iyi veya kötü, hemen yerine geliyor. Ancak, insanoğlunun beyni hala ilkel; bunu da en güzel, hayatları boyunca en çok korktukları şeyleri akıllarına getirip, etraflarına ve kendilerine zarar vermeleri kanıtlıyor.

Film esnasında ilginç gözlemlerimiz oldu. Örneğin, çocukluğunda Jules Verne'in "Denizler Altında 20.000 Fersah" kitabındaki ahtapottan fazlasıyla etkilenen Samuel L.Jackson, akla zarar düşüncesiyle hayvanı tekrar yaratıp üssü kırana getirirken, bazılarımız bu zebellahtan çıkacak kalamar tava miktarını hesaplayıp, ağzını şapırdatmakla meşguldü. Bunun yanında, Sharon Stone'dan "Temel İçgüdü"vari numaralar beklentisi içinde filme gelenlere, hatun film boyunca ayak başparmağını bile göstermedi. Bu arada salonun ve filmin aşırı karanlığından istifade edip kestirenler de, horultu ve mırıltıları ile kendilerini belli ediyorlardı. Bütün bunlara, bir de sinemalarımızda sıkça yaşanan meşhur patlamış mısır meydan muharebelerinden gayet şiddetli bir örnek eklenince, çok enteresan bir sinema deneyimi yaşamış olduk.

Özetle küre; sinemadan çıkar çıkmaz unutulacak ve sinema tarihinde pek iz bırakmadan yerini alacak, iyi bir yönetmenle başarılı bir oyuncu kadrosunun biraz yenilebilirlik kattıkları tuzu fazlaca kaçmış bir yemek... **n**

NEBULA ÖDÜLLERİ 1997

1997 NEBULA ÖDÜLLERİ 2 Mayıs 1998 Cumartesi günü, Santa Fe 'de düzenlenen bir törenle sahiplerini buldu. Ödül her yıl, **SFWA** (Amerikan Bilimkurgu ve Fantazya Yazarları) üyeleri tarafından en iyi roman (40 000 veya daha fazla sözcük), en iyi kısa roman (17 500 - 39 999 sözcük), en iyi uzun öykü (7 500 - 17 499 sözcük) ve en iyi kısa öykü (7 499 veya daha az sözcük) dallarında veriliyor. Bu yıl **SFWA** , yine Büyük Usta ve **SFWA**'ya Hizmet dallarında iki özel onur ödülü verdi.

Bu yılın galipleri şöyle:

EN İYİ ROMAN
The Moon and the Sun
Vonda N.McINTYRE

EN İYİ KISA ROMAN
Abandon in Place
Jerry OLTION

EN İYİ UZUN ÖYKÜ
The Flowers of Aulit Prison
Nancy KRESS

EN İYİ KISA ÖYKÜ
Sister Emily's Lightship
Jane YOLEN

BÜYÜK USTA
Poul ANDERSON

SFWA'YA HİZMET
Robin Wayne BAILEY

Vonda N. McINTYRE

Bu yıl en iyi roman dalında ödülü alan **Vonda N. McINTYRE**, 1948 doğumlu ve Washington Üniversitesi Fen Bilimleri'nden derece ile mezun. Mezuniyetten sonra 1 yıl genetik üstüne çalışmalar yapan **McINTYRE**, daha sonra **"free-lance"** yazar olmaya karar vermiş. Her ne kadar tercihi edebiyattan yana olsa da, pek çok bilimsel yazısı var.

Yazar, bilimkurguseverlerin, özellikle **Star Trek** ve **Star Wars** **"fan"**lerinin, yakından tanıdıkları bir isim. Tam beş **Star Trek** romanı **Vonda N. McINTYRE** imzası taşıyor: **Enterprise: The First Adventure; The Entropy Effect; The Wrath of Khan; The Search for Spock** ve **The Voyage Home**. Bunlardan son üçü **Star Trek** film senaryolarının roman uyarlamaları ve yazarın tüm **Star Trek** romanları **"bestseller"** oldu. Ayrıca **Luke Skywalker, Leia Organa, Han Solo** ve **Chewbacca** ile, onlardan sonra gelen neslin maceralarını anlattığı **The Crystal Star** yine en iyi satan **Star Wars** romanları arasında.

Hugo ve **Nebula** ödüllerinin de yabancısı değil **Vonda N. McINTYRE.** Çeşitli adaylıkların dışında, 1973 yılında **Of Mist, Grass and Sand** ile en iyi uzun öykü dalında **Nebula** ödülünü, 1978 yılında ise **Dreamsnake** adlı romanı ile hem **Nebula**, hem de **Hugo** ödüllerini kazandı. **Dreamsnake** bu güne kadar tam 13 ayrı dilde yayınlandı. (Türkçe hariç!).

Bu yılın en iyi kısa roman ödülü ise **Abandon in Place** ile

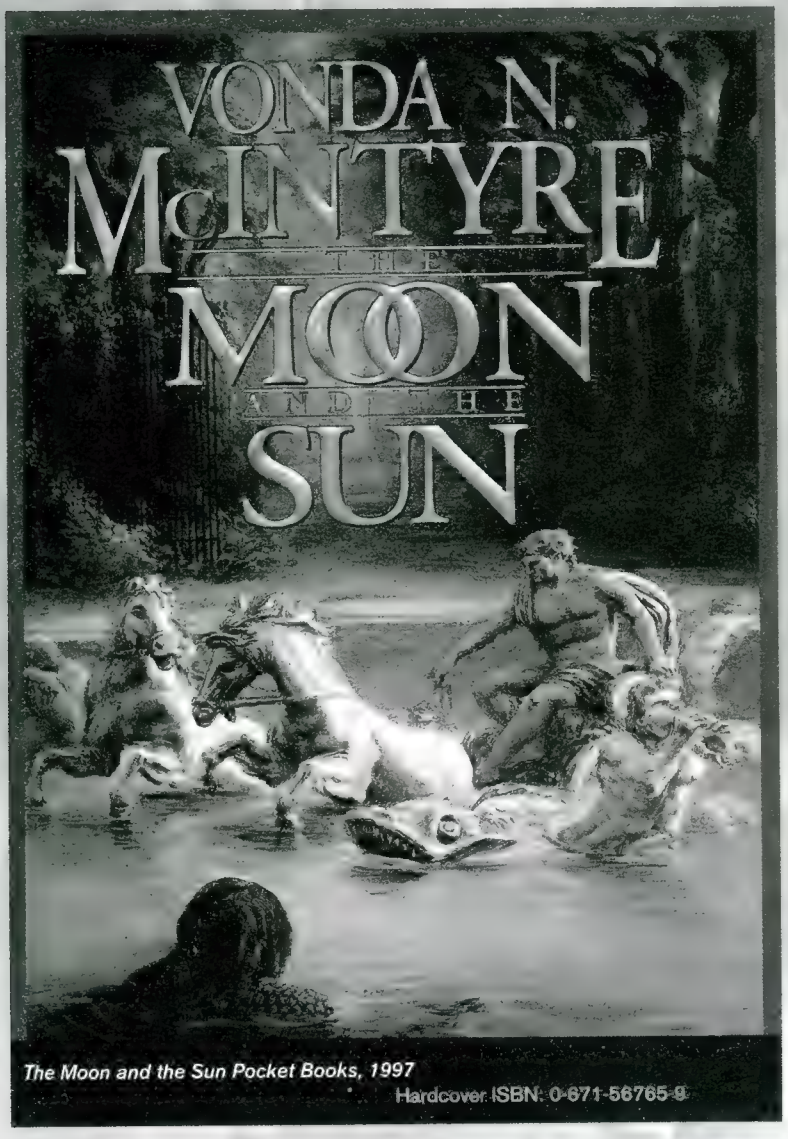

The Moon and the Sun Pocket Books, 1997
Hardcover ISBN: 0-671-56765-9

Jerry OLTION'a verildi. İlk **Nebula**'sını bu yıl kazanan 1957 doğumlu **OLTION** da **Star Trek** hayranlarına yakın bir isim. Dizinin 77. bölümü **Twilight's End** ve 81. bölümü **Mudd In Your Eye**'ın roman uyarlamaları Jerry OLTION'a ait.

1948 doğumlu **Nancy KRESS**, **The Flowers of Aulit Prison** ile üçüncü **Nebula**'sını kazandı. **KRESS** daha önce **Out Of All Them Bright Stars** ile 1985 yılında en iyi kısa öykü dalında, 1991 yılında ise **Beggars In Spain** ile en iyi kısa roman dalında bu ödüle değer görülmüştü. **KRESS** aynı romanı ile 1992 **Hugo** ödülünü de kazanmıştı. 1939 yılında doğan tecrübeli yazar **Jane YOLEN**, bilimkurgudan çok fantastikseverlerin yakından tanıdıkları bir isim. Yazarın bu türde pek çok romanı ve kısa öyküsü bulunuyor ve en iyi 100 fantazya yazarından biri olarak kabul ediliyor. **YOLEN, Sister Emily's Starship** ile ilk **Nebula**'sını almış bulunuyor.

Büyük Usta ödülünü alan **Poul ANDERSON**'ı tanımayan bilimkurgusever var mı acaba? Türkçe'den okuma şansı bulduğumuz sayılı bilimkurgu yazarlarından olan **Poul ANDERSON** bugüne kadar **Nebula** ödülünü iki kez, **Hugo** ödülünü ise tam altı kez kazandı.

Bu yıl **Vonda N. McINTYRE**'a bir kez daha Nebula kazandıran **The Moon and the Sun**, onyedinci yüzyılda Fransa'da, XIV. Louis döneminde geçiyor. Ülke refah içindedir. İnsanların çoğu, can sıkıntısından anlamsız eğlenceler peşindedir -ki bu durum sık sık zulme yolaçabilmektedir. Bilim ve simya ise sürekli çarpışma halindedir. Bütün bu ortam içinde, meşhur **Aynalı Salon**'dan **Versailles Şatosu**'nun **böcekler basmış tavanaralarına** kadar uzanan kraliyet mekanlarında, tüm saray mensupları krala yaranabilmek için yarış halindedirler. Hem de bu uğurda tüm ilkeleri, hatta kardeşler arası kutsal bağları ayaklar altına alacak kadar...

Yönetiminin onbeşinci yılında XIV. Louis, Fransa'yı batı dünyasının en güçlü devleti haline getirmiştir. Ancak **Güneş Kralı**'nın gözü zafere doymaz. Arsız bir cüretle, akıl hocasını ölümsüzlüğün sırrını bulunan, hatta belki de yalnızca söylence olan deniz canavarlarını- bulmaya yollar.
Tanrısına, kralına ve ülkesine zafer kazandırmak uğruna Peder Yves de la Croix, bu geziden eli boş dönmeyecektir. Saraya ulaştığında yanında buzlarla sarılı ağır bir kapalı havuz vardır. İçinde ise ölü bir erkek yaratık ve feryat eden hapsedilmiş dişisi....

Bundan sonrası için gereken tek şey, genç bir Cizvit papaz yönetiminde sürdürülecek olan, ölümsüzlük veren organı bulma çalışmalarıdır. Ancak, rahibin kızı, öfkeli "**canavarlar**" olarak ifade edilen bu yaratıkların aslında akıllı ve duygulu olduklarını keşfeder. Onları öldürmek, dahası yemek, gerçek bir canavarlık ve yamyamlık örneği olacaktır. Saraydaki tek zavallı ve savunmasız yaratık bu "canavar"dır aslında; ve Marie amansız bir mücadelenin içinde bulur kendini...

Öykünün kahramanları Marie Joseph ve Yves'in kişiliklerinde, "**iyi bilim / kötü bilim**"e dikkat çekilmeye çalışılıyor kitapta. Sarayın denizkızına davranış biçiminde ise, insanların beyaz ve üst tabakadan olmayanlara karşı davranış biçimi sorgulanmakta. Kitabın bir diğer ilginç yönü ise, başroldeki kahramanların dışında herkesin gerçekten yaşamış, tarihi kişiler olması. **n**

öykü :

Akşam Yemeği

Haldun AYDINGÜN

Semih'in gözleri öncelikle Mihriman'ın göğüslerine takılmıştı. Şaşırtıcı derecede dolgun ve düzgündüler.

- Sanıyorum daha az transparan bir şey giymem gerekiyordu.
Delikanlı anlaşılmış olduğu için biraz utanmıştı, ama çabuk topladı.
- Eh!.. Böylesine bir güzellik, bir de gözler önüne serilmişse... Bakmamak günah olur.

Mihriman'ın gözlerinden muzip bir esinti gelip geçmişti. Kadın peçetesini açarken Semih daha dikkatli bakıyordu. Uzun dalgalı kestane rengi saçları omuzlarını geçiyor, ama zarif boynunu örtmüyordu. Pembe ipekli bir gece kıyafeti giymişti. Sadece göğüslerini değil, vücudunun tüm hatlarını ortaya koyuyordu. Boyu Semih'ten biraz kısa durduğuna göre 1,85 civarında olmalıydı. Mihriman'ın güzel olduğunu biliyordu ama gene de bu kadarını beklememişti. Sanki kadının bedeninden yayılan güçlü titreşimlerin etkisi altına girmişti.

Garson gelip, şarap tepsisini masaya koydu, yanına da domuz derisi kaplı menüyü bıraktı. Mihriman'ın gözlerinde aynı muzip gölgeler dolaşıp duruyordu. Küçük kristal kadehlerin içindeki rengarenk içkilere bir süre baktılar. Kadın bir tanesinden küçük bir yudum alıp hafifçe yutkundu, sonra yerine koydu.

- Hımm! Öküz gözü üzümleri, Tokat dolayları 44 mahsulü...

Semih başka bir kadeh aldı. Şarabı tattı. Çok güzeldi... Ama işte o kadar... Gözlerindeki muzip ifade değişmeden Mihriman ikinci bir kadehi denemeye başlamıştı. Yavaşça ağzının içinde çevirdiği anlaşılıyordu. Semih kadının dudaklarının ne kadar da şehvet dolu olduğunu farkediyordu. Öpmek için dayanılmaz bir istek duydu. Ancak sabırlı olmalıydı. Daha yemeğin sonuna ve kendi dairesine gitmelerine çok vardı.

- Ooo! Marmara adası üzümleri... Bunu her yerde bulamazsın...

Semih sırf suskun kalmamak için bir şeyler söylemesi gerektiğini düşünüyordu.

- Yıllanmış bir şarap değil mi?

- Hayır. Bu yılın şarabı... 47... Ama çok değişik ve hoş bir tadı var.

Semih bu şarap sohbetinden oldukça sıkılmaya başlamıştı. Konuyu değiştirmek için iri menüyü kaldırdı. Menü önce zorlandı sonra bir tüy gibi havaya kalktı. Şimdi ikisinin arasında, neredeyse yere değmeden duruyordu. Kalın cilt kapağını açtılar. Yemek isimleri özel mürekkep ucuyla yazılmış gibi duruyordu. Semih okuduklarından yemeklerin neye benzeyeceklerini çıkarmaya uğraşıyordu. Kaşları elinde olmadan çatılmıştı. Kadın zarif bir el hareketiyle parmağını "Saray Usulü Kalkan" yazısının üzerine götürdü. Yazının üzerinden parmağını geçirince, menünün iç şekli değişip, harika bir yemek görüntüsüne dönüştü.

- Kokusunu da duymak ister misin?

Semih menüdeki yemek resmine yaklaşınca gerçekten de nefis koktuğunu fark etmişti. Mihriman parmağını sayfanın yanında başka bir yere değdirdi ve resim kaybolup, yemek listesi ortaya çıktı. Arkasından birkaç yemeği daha açtılar. Sonunda kalkan balığı ve iç pilavlı kuzu sarmaya karar vermişlerdi. Mihriman parmağını kuzu sarmanın üzerine koydu. Kağıdın üzerinden kaldırmadan çekerek sol alt köşede oluşan garsonun resmine götürdü. Ardından aynı işlemi kalkan balığı için yaptı. Sayfa şimdi tamamen değişmiş ve biraz önce tattıkları içkilerin itinayla yazılmış isimleriyle dolmuştu. Mihriman parmağını beyaz dömisek bir misket şarabı üstüne koydu. Semih oturduğu yerden dehşet içinde izliyordu.

- İlk kez mi geliyorsun buraya?

Semih soruya çok hazırlıksız yakalandığını hissetti. "Evet" diyebildi. 22 yaşındaydı. Siyah kısa saçları, güçlü sporcu bedeniyle çevresinde oldukça beğenilen bir gençti. Kendi cazibesinden o kadar emin olmalıydı ki Mihriman'la yemeğe çıkmaya bile cesaret edebilmişti.

Garson, deniz mahsulleriyle bezenmiş küçük salatalarını getirmişti. Mihriman sevinçle karideslere ve istakoz parçalarına baktı.

- Bu restoranı çok seviyorum. Geçmiş dönemlerin tüm güzelliklerini sunabiliyor.

Sonra eliyle çevreyi gösterdi. Gerçekten keyifli olduğu belliydi.

- Sonra bu yapı... Düşünebiliyor musun 19 Yüzyıl'da yapılmış bir gar binası... O zamanlar Avrupa'nın en önemli insanları İstanbul'a trenle gelirlermiş.

Semih ilgiyle dinliyordu.
- Buranın bir ulaşım terminali olduğunu bilmiyordum.

Mihriman delikanlının gözlerinin içine bakarak yeniden gülümsedi.

- Ulaşım terminali değil... Gar binası...

Semih eliyle "Ne fark eder." türünden bir işaret yaptı. Sonra da buna pişman oldu.

- Buraya Avrupa'dan trenler gelirmiş. En önemlilerinden birinin ismi de Orient Express'miş.

- Yani, bu restoranın adı.

- Evet... çok romantik günlermiş.

Semih çevresindeki son derece eski görünümlü demir putrellere baktı. Artık hoş bir kültür merkezi haline gelen bu yapı demek ki onca yüzyıl önce yapılmıştı. Sonra pencereden görünen Boğaz'a baktı.

Kadın susup önündeki yemeğe dönmüştü. Semih inanamıyordu. Zarif parmakları tabağın üzerinde sanki dans ediyor gibiydiler. Şimdiye kadar kimsenin çatal bıçağa bu kadar hakim olduğunu görmemişti. Zaten çok fazla kullanan da yoktu. Mihriman'ın ilk lokmasını çiğnemesini ilgiyle izliyordu. Kendi de bir lokma aldı. Ağzının uzaktan nasıl göründüğünü merak ede ede çiğnedi. Mihriman'ı çok hafife almıştı. Hemen onunla ilgili ek bilgiye ihtiyacı olduğunu düşünerek kolundaki düğmeye bastı. Beyninin içindeki tıkırtıyı duydu. Tamam! İletişim devrelerine girmişti. Yüzünde herhangi bir ifade belirmesine izin vermeden. Mihriman Koletski ismini düşündü. Gözünün önünde seçim ekranı belirdi. Kadının belleğine girmek istiyordu hemen söz konusu seçeneği düşündü ve karşısına garip bir hiçlik çıktı. Mihriman'ın belleğine girişi engelleniyordu. Kadın hala karşısında son derece zarif hareketlerle yemeğini yiyiyordu. Başını kaldırıp yavaşça baktı.

- Benimle ilgili öğrenmek istediklerini açıkca sormanı tercih ederim.

Semih utancından deli olacak gibi hissetti. Bu tür araştırma yapmakta çok usta olduğunu sanırdı. "Şeşey!" diyebildi. Kadın sevecen bir edayla uzanıp delikanlının elini tuttu. Semih bu kez elin sıcaklığından, hatta titreşiminden sarsıldığını hissediyordu. Aynı anda beyninin içindeki hafif vınlamayı duydu. Birisi onun en gizli bellek bölümüne girmişti. Ama orası tamamen koruma altındaydı. Yasal olarak o bölümleri

kimseye açması gerekmiyordu. Mihriman Semih'in kolunu daha da sıkı tutuyordu.

- Yasal olarak açman gerekmiyor... Ama bu kimse giremez demek değil.

Semih terliyordu. Kolundan yayılan sıcaklık sanki vücudunu kaplıyor gibiydi. Erkekliğinin sertleştiğini de fark edip şaşkınlıktan bayılacak gibi oldu. Mihriman tüm varlığına hakim oluyor gibiydi. Çırpınıp kurtulmak istedi. Ama garson imdadına yetişti.

- Buyrun efendim... Ana yemeklerinizi getirdim.

Önüne konan yemeğe kurtarıcı gibi bakıyordu. Bu kadının Çıplak bedeniyle başbaşa kalmak inanılmaz bir deneyim olacaktı. Kendini toplaması gerekiyordu. Yüzüne hafif bir gülümseme kondurdu. Genel bilgilerden kadının yakında Güney Doğu'ya kazı yapmaya gideceğini öğrenmişti.

- Sanırım önümüzdeki günlerde gene eski eserlerle uğraşacaksın.

- Evet... Eski bir baraj yatağındaki bir höyüğü kazacağız.

- Hangisi?

- Kurban Höyük... Atatürk barajının suları ve mil tabakası altında iki asırdan fazla bekledi.

Semih bu konularla ilgili hiç bir merak duymadığını düşünüyordu. Tekrar bilgi bankalar"na girdi ve Kurban Höyüğü buldu. MÖ 3000-1000 yılları arasına karşı gelen bir dönemle ilgiliydi. Acaba burayla ilgili ne söyliyebilirdi.

- Semih, bırak bunlarla ilgili bilgi toplamayı.

Semih bir kez daha yerinden sıçramıştı.

- Mihriman! Nasıl oluyorda zihnimin yaptığı tüm işlemleri takip edebiliyorsun.

Kadın mütevazi bir şekilde gülümsedi.

- Zihninin içinde geçenleri fazla bilmiyorum. Ama bu beyinsel bilgi ağını kuran ekiptenim...

- Yoksa sadece kendinizin bildiği bir takım gizli komutlar mı eklediniz.

Kadın çok tatlı bir şekilde bakıyordu.

- Hayır Semih... O zaman böyle bir şey yapmamıza kimse izin vermezdi... Ama biliyorsun, insanın ürettiği her yapıtta hatalar vardır. Ve senin de deneyecek çok uzun zamanın varsa bu hataları birer birer tespit edersin...

Daha önce okudukları Semih'in aklına gelmeye başlamıştı... Evet Mihriman gerçekten de sistemi ilk tasarlayan ekiptendi. Tam 32 yıl önce çalıştırmışlardı. Karşısındaki çekici kadının büyüsünden kendini kurtarıp, salim kafayla düşünmeye uğraşıyordu. 87 harekatını da düşündü. Tam altmış yıl öncesiydi. Bütün tarih metinleri yazdığı gibi Mihriman o harekatta inanılmaz başarı göstermişti. Katolik-Protestan cephesine karşı verilen savaşın önemli kahramanlarından biriydi. Hatta Ortodoks-Müslüman federasyonunun bir numaralı madalyasına da sahipti. Altın Haç-Hilal'le ödüllendirilmişti.

- Mihriman, sana hayatta heyecan verecek bir şey var mı?

Kadın gene anlayışlı bir şekilde gülümsemeye başlamıştı. Semih üzülerek yemeğin başındaki canlı ve arzulu bakışların yavaş yavaş sadece sevecenlik içeren bir şekle dönmekte olduğunu görüyordu.

- 82 yaşındayım... Her türlü erkeği, hatta sayıları az olmakla birlikte birkaç kadını da çok yakından tanıdım... Sonunda başka bir insan bedeninden elde edebileceğim fazla bir heyecan ve yenilik kaldığını sanmıyorum.

- Ama cinsel oyunlarda bir dahi olduğun söyleniyor.

Mihriman gülümseyerek başını öne eğdi.

- Çok yorgun bir dahi... İnsan bedeninin yaşlanmasını durdurmayı başardılar.

- Bazı kişiler için...

- Evet haklısın Semih... Bazı kişiler için... Ben de bu şanslı kişilerdenim. Çünkü benim cinsel enerjim... Doğrusunu söylemek gerekirse bu yaşam enerjisi anlamına geliyor, olağanüstü yüksekmiş... Bu sayede de genetik yeniden yapılandırmadan harika sonuç alınmış... Ve işte gördüğün gibi 82 yaşındayım ama eski çağlardaki 28 yaşındaki kadınlardan daha diri ve daha güzelim.

- Harika bir şey değil mi?

Mihriman'ın sesi iyice kısılmıştı. Delikanlıyı ellerinden tutarak yaklaştı. Semih ilk kez kadının nefesini hissetti ve başı döndü.

- Gönül yaşlanmasını durduramadılar Semih. Benden tam altmış yaş gençsin ve benden altmış yaş daha az şey biliyorsun... Bazen bu tür durumlarla başedebiliyorum... Özellikle çok içki içtiğim zamanlarda; ama çoğunlukla başaramıyorum. Çevrem gittikçe daha da küçük çocuklarla doluyor.

Semih bir şeyler demek istiyordu ama başaramıyordu. Mihriman "Sus" anlamında elini delikanlının dudaklarına koydu.

- Şu Boğaza bak... Ne kadar güzel değil mi?

Gerçekten de İstanbul Boğazı çok güzeldi.

- Semih, bin yıl bile yaşasam bu güzelliklere doyulmuyor... Ayrıca öğrenmek de çok güzel. Daha bilmediğim o kadar çok şey var ki... İşte bunlar bana heyecan vermeye devam ediyor... Hatta yaşım arttıkça aldığım heyecan daha da artıyor. Yepyeni konulara giriyorum. Kendimi geliştirmek için elime o kadar çok zaman verildi ki, hepsini büyük bir iştahla kullanıyorum. 200 yaşıma geldiğimde inanılmaz birisi olacağım.

- O kadar yaşayabilecek misin?

- Hiçbir fikrim yok... Beyin kapasitem halâ % 98'in üzerindeymiş. En az bir yüz sene daha dayanırsın diyorlar.

Semih geriye yaslanmıştı. Mihriman onunla yatmayacaktı. Dediği gibi, kadına göre çok cahil, çok geriydi. Belki onun da genleri uygun düşüp, çok uzun yaşayabilirse, belki elli yıl sonra şansını bir kez daha deneyecekti. İlk kez bir kadının onun cazibesini reddetmesi dışında, bu harika insana dokunamamış olmanın da acısını hissediyordu. Omuzlarını salladı. Her zaman kazanamayacaktı ya. Mihriman'ın kendisine iyice yaklaşmış olduğunu o anda gördü. Kadın bileklerinden tutmuştu. Biraz önceki sıcaklığın vücuduna tekrar yayıldığını görüyordu. Ancak bu sefer çok daha şiddetliydi. Gözleri açıldı. Karşısındaki kadının gözleriyle karşılaştı. Bakışları tanıyamadı. Sıcaklık artıyordu. Yerinden kalkmaya çalıştı, bacaklarında hiç güç kalmamıştı. Dünyası kararadı... Kendini inanılmaz bir zevkin içinde buldu. Sarsılıyordu, sesi çıkmadan bağırıyordu. Yeniden ışık geldi. Hala restorandaydılar. Mihriman ellerini çekti, memnun bir yüz ifadesiyle arkasına yaslandı. Semih ter içinde kaldığını hissediyordu. Bu arada boşalmıştı da. Ne diyeceğini bilemeden bir süre kaldı.

- Semih, tatlı olarak ne almak istersin? n

"Gelecek
Eski bir düşman! Kusursuz bir yırtıcı!
Savuşturuldu Ama
Yokedilemedi!"

RESURRECTION ALIEN

DİRİLİŞ

Call: (Winona Ryder)

Geminin teknisyeni. Dayanıklı ve yılmaz bir kişilik. Gözüpek, ancak iç dünyası hayli karmaşık.
Şefkatli ve insancıl olarak tanımlanıyor.
Üstelik can alıcı bir sırrı var.

Christie: (Gary Dourhan)

Betty'nin lideri. Zeki, becerikli ve karizmatik. Uzay kaçakçılığı konusunda deneyim sahibi, düzenli bir asker.

Johner : (Ron Perlman)

Zayıf ve silik bir kişilik.
Kaba saba oluşu bazen çapraşık ve komik olaylara yol açıyor.

Elgyn: (Michael Wincott)

Bettyinin baş teknisyeni.
En gerilimli anlarda mizah duygusunu konuşturuyor ve bu özelliği, hem arkadaşı hem meslekdaşı Hillard'a beslediği karşılıksız aşkın altından kalkmasını da sağlıyor.

Hillard: (Kim Flowers)

Betty'nin pilotu. Tezcanlı, Çekici bir kadın.
Aynı zamanda kırılgan ve vakur.

Vries: (Dominique Pinon)

Ekibin gönüllü yokedicisi. Bir kapalı kutu.
Bacakları felçli olmasına rağmen sakatlığının çalışmasını engellemesine izin vermiyor.
Özgüveni tam.
En ölümcül durumlarda bile soğukkanlılığını yitirmiyor. Ta ki...

Purvis: (Leland Orser)

Betty'nin mürettebatı tarafından kaçırılmış bir teknisyen.
Yasalara aykırı yürütülen ve korkunç bir hal alan deneyin kurbanlarından biri.
Ürkek ve asabi. Başına gelenleri anlamıyor.
Film boyunca Ripley'e defalarca sorulan "kimsin sen?" sorusuna
en can alıcı cevabı alan zat.

Dan O'Bannon ve *Ronald Shusett*, 1979'da, bilimkurguseverlerin BK filmlerinde rastlamaya pek alışık olmadıkları bir dehşet duygusuyla sinemadan ayrılmasına neden olan *ALIEN* sayesinde, bir fenomenin doğuşuna sebebiyet vereceklerini büyük bir olasılıkla ummamıştı. Bu uzaylı öcünün sığ bir korku anlayışıyla aktarılarak geçiştirilemeyecek bir dolu malzemeye, alegoriye zemin hazırlaması başlı başına ilginç bir durumdu. Onu bu denli çekici kılan şey, cinsiyet kurallarına dayalı korkularla beslenerek desteğini klasik dehşet filmlerinin gotik atmosferinden alan bir öykünün, çekirdeğinde maskülin ve şiddet şovenizminin bulunduğu bir aksiyon filmine *(ALIENS)* kapı aralaması, hatta duygusal bir biçemle işlenmeye dahi olanak tanımasıydı *(ALIEN 3)*.

Devam filmlerinin kısır döngüsü içinde *Alien* filmleri her yönetmenin kendi usulünce at koşturabileceği alanlar yaratıyordu. Ve şimdi sıra dünya sinemasında ancak entellektüel bir kitle tarafından tanınan Avrupalı bir yönetmende. 1991'de *DELICATESSEN (ŞARKÜTERİ)* ile fantastikseverlerin ağzını bir karış açık bırakan *JEAN-PIERRE JEUNET* ve *MARC CARO*, ikinci filmleri *THE CITY OF LOST CHILDREN*'da dozu kaçmış bir yaratıcılığın kendilerini tüketmesinden korkmaksızın neredeyse bir gövde gösterisi yapmış, fantastik yaratıcılığın halen Atlantiğin öte tarafında yattığına inananlara görkemli bir nanikle cevap vermişlerdi. *THE CITY OF LOST CHILDREN*'dan sonra uzunca bir süre film

çekmemeyi düşünen ikili için *ALIEN* projesi cazip bir teklifti ve bu teklif gerçekten de her iki tarafın da çıkarlarına mükemmel bir şekilde hizmet ediyordu. Bir yanda - muhtemelen kısa süreli- bir yaratma rehavetine düşmüş bir sanatçı için farklı bir deneyim imkanı yaratılırken, diğer yanda bereketli bir malzemenin ölüm fermanını yazmak istemeyen, bu malzemenin mirasını yemeye can atan ancak bir taraftan da buna cesaret edemeyen yapımcıların ihtiyaç duyduğu yeni soluk garantileniyordu. *Jeunet, Caro'suz* çıktığı yolda garantili bir oyuncu kadrosunu kendisine destek alıyor; *Winona Ryder, Michael Wincott* (1492, Crow, Strange Days), *Brad Dourif* (One Flew over the Cuckoo's Nest, Dune, Missisipi Burning) *Dan Hedeya* (Blood Simple) *J.E.Freeman* (Wild at Heart, Patriot Games, Ruthless People), *Ron Perlman* (The Name of the Rose, City of Lost Children), Jeunet'nin Fransa'dan alıp beraberinde getirdiği *Dominique Pinon* (Delicatessen, Diva) ve elbette olmazsa olmaz (daha öncekileri rafa kaldıran bir Ripley'le) *Sigourney Weaver*.

Evvelce *Buffy the Vampire Slayer*'ın yazarlığını ve sorumlu yapımcılığını üstlenmiş *Joss Whedon*'un senaryosu temelde insan ve yaratık genlerini birleştirme deneyinin beklenmedik(!) sonuçları üzerine odaklanıyor. Filmde zaten başından beri asıl merak edilen de öykünün kendisi. Hele ki, birinci bölümde ortaya atılıp ikinci filmde iyice koyultulan bir alegoriye yaraşır biçimde bizlere ömür olmasına rağmen Ripley'in yeni filmde de yer aldığını duyan *ALIEN* fenomistleri, öldürmeyen senarist öldürmez adlı Hollywood kuralına ve zeki senaristlerin var olduğunu bilmesine karşın yine de meraktan kudurmuyor değildi. Gerçi filmin ABD' de gösterime girmesinden birkaç ay önceki deneme gösterimlerine sızan internet müdavimleri sayesinde öykünün kaba hatları ortaya çıkmıştı ama meraklar bu kez de yönetmen *Jeunet*'nin neler yapmış olabileceğine odaklanmış haldeydi. Bir çırpıda fikir vermek -ya da özetlemek- gerekirse, pek çok alternatif senaryoda (hakkında en çok alternatif senaryo yazılan diğer film Terminator) ilk akla gelen ve görünüşe bakılırsa beşinci *Alien* filminin konusu olacağına kesin gözüyle bakılan tema asıl *Alien* gezegenine gitme dışında, malum *Alien* hayranlarınca kurulmuş bütün fikirler yeni *Alien* filminde hayat buluyor. Üstelik şaşırtıcı bir süratle. *Jeunet*, filminin açılışı dahil öyküsüne öyle süratli giriyor, karakterlerini öyle hızlı bir şekilde sahneye çıkartıyor, hatta o beklenen 'fenomist' çeşitlemeleri öyle hızlı önümüze boca ediyor ki ilk bir saatin sonunda bütün malzemenin tükendiği hissine kapılıp, *Jeunet* daha ne yapacak ki diye meraklanmak kaçınılmaz oluyor. Abartıdan hiçbir şekilde gocunmayan *Jeunet*'nin bu hayli enerjik ve hevesli tavrından nasibini alan filmin ilk anlarındaki şaşkınlık ve bocalama, yerini süprizi nispeten azalan hatta giderek naifleşen bir senaryo akışına bıraksa da, *Jeunet*,

ilgiyi sürekli ayakta tutabiliyor ve ilk göze batan tavrı, *Alien* fenomenindeki bütün alegorileri, alt-metinleri, fikirleri ve esprileri en uç noktalarda kullanması oluyor. Buna dayanarak filmin pek çok sarsıcı ayrıntı barındırdığını ve özellikle *Ripley* ile yaratığın tensel teması fikrinin uç noktalarda kullanıldığını söylemek mümkün. Yaratık öğesinin öyküye sokuluşu bile daha önce rastlamadığımız bir şekilde gerçekleşiyor. (*Brad Dourif*'in bir camın ardından yaratığın yüz mimiklerini taklit ettiği ve 'vay canına, yaratığa *Ripley*'den daha çok benzeyen de varmış dedirten, alt-okumalara fevkalede açık malum sahne!) *Alien* öyküsüne dair özlemini çektiğimiz yeni fikirlerin daha önce kullanılmış fikirlerle kaynaşık olduğunu gözönüne

RESURRECTION
ALIEN
DİRİLİŞ

alırsak, filmin yeniliklerle dolu olduğunu söylemek fazla iyimserlik sayılabilir. Ancak *Ripley* karakterini sil baştan yaratmasıyla bile fenomene yepyeni bir boyut kattığını söylemek mümkün. *Ripley* artık sevdiğimiz, saydığımız, üzerine titrediğimiz, bal çörekle besleyip yaktığı kalori miktarlarını telafi etmenin hayallerini kurduğumuz (kabul, biraz ileri gidildi) o *Ripley* değil artık. Ya onu yeni haliyle (*Jeunet*'nin vücut nüanslarını neredeyse daha çok uzakdoğu yönetmenlerini anımsatan bir ustalıkla aktardığı daha çevik, zarif, yırtıcı ve inanın daha kadınsı haliyle) sevip, yeni adıyla *(Clone 8)* bağrınıza basacaksınız, ya da bildiğiniz *Ripley*'i öldü kabul edeceksiniz. Hem göründüğü kadarıyla *Ripley* geçmişine dair pek ah vah çekmiyor, diğerlerine bakıp

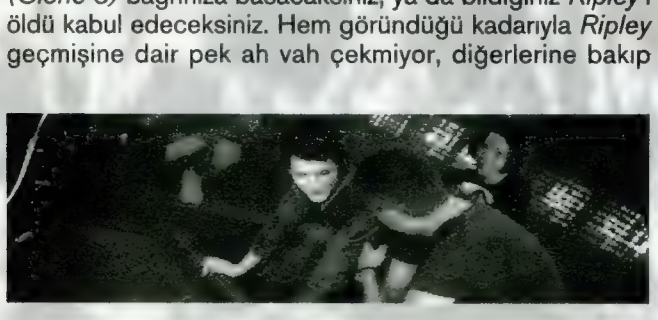

küçümser bir ifadeyle 'insanlar' diyecek kadar halinden memnun gözüküyorken, onu böyle kabul etmekten başka bir seçeneğimiz de yok. Hatta hatta *O'Bannon-Scott-Cameron* müdahaleleriyle oluşmuş cinsiyet ve analık içgüdüsü alt-metinleri yüzünden frijit bir kadına dönüşmesi muhtemelken onun durumuna sevinmesine şaşmamak gerekir. (Finaldeki yeni öcünün akıbetine içi parçalanarak bakmasıyla analık içgüdüsü alegorisinden kurtulamayacaktır. Onu ağlatan belki de onsekiz yıldır kurtulamadığı alt-metin karşısında gene boyun eğmek zorunda kalışıdır.) Sonuçta, insan olsun veya olmasın, yaratıkla korkmadan yüzleştiği ve oynaştığı(!) için korkularından mütemadiyen arınmış biri *Ripley-Clone 8*. Emektar *Weaver, Ripley*'in geçirdiği evrime değinerek "*Bu olağanüstü filmde Ripley' in doğasına dair herşeye farklı açıdan bakan bir şey mevcut. İnsan ırkıyla ve yaratıklarla ilişkisi, uzayda bulunma sebebi, yeryüzüne dönme arzusu; tüm bunlar tamamıyla yepyeni.*" diyor. "*Bence film boyunca en tedirgin edici şey nereye kadar kendisi olduğu. Bu bana çok ilginç geliyor. Çünkü insanların arasındayken daha çok bir yaratık gibi hissediyorken, yaratıkların arasında tam tersi oluyor. Ama aslında yaratıkların yanındayken kendisini tam bir yaratık gibi hissettiğini, insanların yanında ise ölüp dirilmiş biri gibi duyumsadığını söyleyebilirim. İnsanlar sürekli konuşuyor, herşeye endişeleniyor ve birbirlerine bağırıyor. Ripley, ölmüş biri olarak tüm bunlardan muaf tutulmuş.*"

Bugüne dek kendisine hep güçlü kadınları oynuyor imajının yaftalanmasına yol açan *Ripley* karakterinin aslında kırılgan olduğuna inanan *Weaver*, söz konusu değişimle onun bu kırılganlıktan kurtulduğunu ve asıl şimdi güçlü kadına dönüştüğünü de ekliyor.

Bu arada *ALIEN: DİRİLİŞ* teorik olarak bir seriyalin parçası olsa da özünde ilk defa çeşitleme sunan bir öykü barındırıyor. Bugüne kadar hep bir öykünün devamı şeklinde izlediğimiz yaratık senaryoları içinde *Diriliş*'in senaryosu bağımsız bir çeşitleme görüntüsü veriyor. Bu da onun ayrı bir yere oturtulmasını sağlayan faktörlerden biri. (Filmi anarken *ALIEN 4* denmesi görgüsüzlük olarak kabul edilmeye başlandı bile.) Yapıt seriyalin parçası olduğundan, izleyicilerin yeni filmi kaçınılmaz bir şekilde diğer filmlerle kıyaslama eğilimi göstereceğini kolaylıkla tahmin eden yapımcılar her fırsatta farklı bir yaratık filmi yaptıklarını vurgulasa da, referanslarını da inkar etmeyip kontrolü ele alıyorlar. Yapım tasarımcısı *Nigel Phelps*'e göre (Batman, Judge Dredd) yeni filmin görsel atmosferi ilk *Alien* filminin makine kökenli karanlık temelleri üzerine oturtulmuş. "*ALIEN'ın inandırıcılığını ve kıskıvrak yakalayan görsel gücünü kendimize sıçrama tahtası olarak aldık.*" diyor *Phelps*. Tasarım ekibi filmin fütüristik çevre tasarımını oluştururken, önceki filmleri aşan bir teknolojik gelişmişlik göstermemeye dikkat ederek (yeni öykü *Alien 3*'ten 200 yıl sonrasında geçiyor.) tasarımların

evvelki filmlerin belirlediği sınırların fazla uzağına düşmeden gidebileceği en alışılmadık düzeye ulaşmasını sağlamış. Bu açıdan, mutlaka bir kıyaslama yapılacaksa, *Diriliş*'in klostrofobik olma konusunda *ALIEN*'dan, gotik olma konusunda ise *ALIEN 3*'ten aşağı kalır bir yanı yok. Ancak mekanik yaratık tasarımcıları *Tom Woodruff* ve *Alec Gillis* yeni yaratıkları konusunda fazla mütevazi değil. "*Alien 3'ü tasarlarken bir öncekinden farklı bir şey yapmaya çabalamıştık. Bunda da öyle oldu.*" diyor *Woodruff*, "*Seyirciye aynı şeyleri gösterme gönüllüsü değildik. Yaratığın görünümünden, hareketlerine dek -kimi karakteristik özelliklerinden kaçınılamasa da- tasarım açısından bu sonuncusu farklı. Hareketleri de öyle. Daha agresif bir görüntü verip, daha farklı dişler ve belirgin bir göğüs kafesi yapısı oluşturduk.*" *Terminator, Demolition Man* ve *Alien 3* gibi filmlerin görsel aldatılarına emeği geçen *ADI (Analgamated Dynamics Inc.)* şirketinin kurucuları *Woodruff* ve *Gillis*, kafalarındaki tasarımı yönetmenin perdede görmek istediğiyle birleştirmiş, böylece zıtlaşmadan verimli bir çalışma oluşturulmuş. Genelde kostümün içindeki adamı oynayan *Woodruff*, filmin en çok sözü edilen sualtı kaçış sahnesinde epey zorlandığını itiraf ediyor. "*On yıl evvel Monster Squad filminden deneyimim vardı ama bu farklıydı. Kostüm,*

Solunum aygıtıyla dalış yapmayı hiç istemiyordum. Sırtımda şu kocaman ağır tüplerden taşıma fikri pek cazip değildi.

özellikle kafa kısmı su çekince müthiş ağırlaşmıştı." Özellikle *Jeunet*'nin sıradışı reji anlayışıyla alışılmadık bir gerilim yapısına sahip bu meşhur sualtı sahnesinden en çok muzdarip olan ise *Sigourney Weaver*: "*Klostrofobim olduğundan ödüm patlamış haldeydim. Senaryoda gözüktüğü şekliyle Ripley'in suda çok rahat olması gerektiği kanaatindeydim. Bu yüzden de aklıma gelen şey suda bu denli rahatsa yaratık tarafının ağır bastığıydı. Buna dayanarak suda nasıl hareket etmesi gerektiğini tasavvur etmek harika bir deneyimdi. Tom bana kendi yapacağı yaratık hareketlerini gösterdi. Bu noktada elimden geldiğince hızlı yüzdüm, üstelik yaratık stiliyle yüzme işini iyi kıvırdım.*" *Tabii ki işin bir de buraya kadar olan kısmı var; Çekimlere başladığımız güne kadar New York sahnesinde bir nemfomanyağı oynuyordum . O yüzden fiziksel eğitime giremeyecek birkaç kişiden biriydim. Solunum aygıtıyla dalış yapmayı hiç istemiyordum. Sırtımda şu kocaman ağır tüplerden taşıma fikri pek cazip değildi. Sonra beni havuza götürdükleri gün geldi... beni içinde ölmüş domuzların ve bilumum iğrenç şeylerin yüzdüğü şu korkunç havuzun içine soktular ve yapmam gerekeni anlattılar. Sırtımda solunum aygıtıyla zar zor yüzeye çıktım ve 'fevkalade üzgünüm ama istediğinizi yapamayacağım. Bana bir dolu para ödediğinizi biliyorum*

ama bunu yapamayacağımı söylemek zorundayım. Gitmemi istediğiniz o kapı eşiğine bile gidemem ben' dedim. Ne oldu bilmiyorum ama güvenlik dalgıçlarıyla birlikte bütün gün orada kaldım. Yerimizde olsanız girmeyeceğiniz bir havuzdu. Küçük soluma borularımız vardı. Ben şahsen soluk almaya ve sakin kalmaya çalışıyordum, çünkü çok korkmuştum. Tehlikeli sahne koordinatörümüz Ernie devreye girip 'geriye sayacağım, birşey ters giderse şöyle yapın (başparmağıyla yeri işaret ediyor). Herkesin bu işi kıvırmasını istiyorum.' derdi. Ve sonra da bağırmaya başlardı ' Yedi, altı, beş, maskeyi çıkart' Bu durumda maskenizi çıkartmanız gerekiyor. Hiç bir şey göremiyorsunuz, havuz karanlık. Arasıra önümüzü görmemiz için bir ışık tutulurdu. Temelde soluğunuz tükenene kadar yüzüyor sonra da biri gelip kurtarsın diye bekliyorsunuz. İşin sonunda aklımda kalan ne yaptığımı bilmediğimdi. Sadece yüzüyor, yüzüyor, yüzüyorsunuz; ve siz tam ölmek üzereyken biri yetişip ağzınıza bir şey tıkarak bulması çok zor yüzeye çıkartıyor. Hep birlikte, grup uyumuyla başardığımız ilk şeydi. Sonuç harika görünüyor. Sanırım kocamın büyük faydası oldu. 'Sadece Ripley ol ve sahneyi oyna,' demişti."

Diriliş'in belki de en büyük eksiği *Jeunet*'nin sıradışı-manik espri anlayışından beklenenden çok daha minimal düzeyde nasibini alması (ya da alamaması). *Jeunet* bütçe kısıtlamaları yüzünden pek çok espriyi hayata geçirme olanağı bulamamış. Ama bunda yapımcıların müdahalesinin etkisi de yadsınamaz. Filme yapımcı olarak da imza atan *Weaver*'ın sözlerine bakılacak olursa bu pek te paranoyakça bir yargı sayılmayacaktır. "*Bence her zaman dikkatli olunmalı. Bazen filmlerdeki karakterlerin kendileriyle dalga geçtiğini görüyorsunuz ve bu da bana sahici gelmiyor. Bir filmi devam filmi değilmişçesine çevirmek zorundasınız. Mükemmel bir öykü ve harika oyuncular kullanmanız, hareket, duygu ve mizah dengesini iyi tutturmanız gerekir. Aslına bakılırsa alaycı bir mizah anlayışını fazla kulllanmak tehlikeli olacaktır. Bu filmde Ripley oldukça alaycı ve bu da kırılganlığını biraz zedelediği için risk taşıyor.*"

Derleyen : Kerem SANATEL

Söyleşi

Müfit Özdeş

15 Mayıs 1943'de doğdum ve o günden beri her yıl İzmir'in işgalini kutlamak zorunda kalıyorum.
Çocukluğum ve gençliğim İstanbul'da geçti. Bu yılları "Nostromo"ya biraz detaylı anlatmak isterim, çünkü bir insanın hayatındaki bu en belirleyici dönemi başkaları pek az bilir.
Okumayı henüz 5 yaşındayken, bir Osmanlı münevveri olan büyükbabamdan öğrendim. Doğankardeş dergisini okuyabilmek için. Sonraları büyükbabamın okuduğu kitapları da okuyacaktım: Aziz Nesin, Necip Fazıl, Refi Cevad, Nazım Hikmet, Jül Vern, Ahmet Mithat Efendi...
Babam da boş durmuyor, bana Büyük Nutku, Türk Tarih Kurumunun kitaplarını, çocuk ansiklopedilerini yüklenip yüklenip getiriyordu. Bunları da yalayıp yuttum ve yalan yanlış birçok şey öğrendim. Örneğin, tam bir bilimsel zırvalık olan türk tarih tezine ve güneş dil teorisine o çocuk kafamla adeta iman etmiştim.
Bazen de, Makedonyalı bir köylü kadını olan anneannemin dizi dibine oturur, okuma yazma bilmeyen ama derin bir hayat felsefesine sahip olan bu sevecen insanın gözlerinden hayatı ve dünyayı bambaşka biçimlerde tanırdım.
Yakın zamana kadar, annemden önemli birşey öğrenmediğimi sanıyordum. Onun 1993 yılında ölümü ile hayatımda bıraktığı boşluk, en önemli şeyi farketmemi sağladı: O bana sevmeyi öğretmişti. Bilmek ve sevmek... bu iki kavramın arasındaki gizemli ayırımı ve ikisinin özde birliğini ancak dünyada yarım yüzyıl yaşadıktan sonra anlayabilecektim.
Tabii bir de sokak kültürü: Mayk Hammer, Pekos Bill, Michel Zevaco, Abdullah Ziya Kozanoğlu, Nihal Atsız. Hele Nihal Atsız'ın "Bozkurtların Ölümü" ve "Bozkurtlar Diriliyor" adlı romanlarından etkilenip, "İleride oğlumun adını 'Yamlar' koyacağım," diye tutturmuştum ki, annemin az kalsın yüreğine iniyordu.
Osmanlı paşazadesi, cumhuriyet aydını, Rumeli muhaciri, İstanbul sokaklarının çocuğu... Neydim ben? Belki de hepsi ve hiçbiriydim.
O hızla geldim ve 12 yaşında English High Schoôl'da İngilizcenin ve (o kadar karmaşa yetmezmiş gibi) batı kültürünün içine bodoslama daldım.
Hayatımı değiştiren zengin bilimkurgu dünyasıyla da işte o zaman tanıştım.
Güncel eğlence dünyamızın sevilen bir deyimiyle, "sonra olaylar gelişti."
İngilizceyi çok iyi öğrenmek zorunda kaldım. Bilimkurgu okuyabilmek için. Çünkü bilimkurgunun ustaları İngiliz ve Amerikan edebiyatının sözcük dağarcığı en geniş yazarlarıydı.
Sonra Robert Kolej ve Özel Şişli Koleji. Orta Doğu Teknik Üniversitesinin önce elektrik mühendisliği bölümüne girdim, iki yıl sonra da karar değiştirip ekonomi bölümüne geçtim.
O yıllar dünyada kabukların çatladığı ve genç insanların dünyayı buldukları biçimde kabul etmediği yıllardı. Ben ve arkadaşlarım da ne dünyanın ne de Türkiye'nin içinde bulunduğu durumu kabullenmedik ve "68 devrimi" diye simgeleşen başkaldırı dalgasının içinde yer aldık.
68 dalgası çatladı ve kırıldı. Ben yurtdışına çıktım ve üç küsur yıl boyunca Ortadoğunun ve Batı Avrupanın farklı dünyalarında yaşadım.
Yenilmiş miydik? Görünürde öyleydi. Ama tarihin amansız diyalektiği işleyecek ve devrimin getirdiği soruların yanıtlanması, her zaman olduğu gibi, onu bastıran karşı devrimin çocuklarına düşecekti. Devrim ile karşı devrimin hiç bitmeyecek dansı!
Bütün bunlar beni ve yazdıklarımı biçimlendiren etkenler. Bir yazarı tanımak için gereken de sanırım böyle bilgilerdir.

Müfit Özdeş

NOSTROMO- Sayın Müfit Özdeş, isterseniz baştan başlayalım. Bu merak size nereden geldi, bilimkurgu aklınıza nereden düştü?
MÜFİT ÖZDEŞ- Çocukluk çağımda pek ilginç birşeye rastlamadım aslında. Çocuk romanları, basitleştirilmiş edebi eserler, terbiye özelliği olan romanlar filan. Bütün bunlar çok süper şeyler değillerdi aslında. İşte tavşan kardeş ne yapmış, bilmem ne... Daha sonraları, 10-12 yaşlarıma geldiğimde beni biraz daha fazla heyecanlandıracak şeyler aramaya başladım. Böylece *Mike Hammer*'lara dadandım.

NOSTROMO- Çocukluğunuzda sizi etkileyen, ya da aklınızda kalan çizgi roman var mı?
ÖZDEŞ- Hürriyet'te *Flash Gordon* yayınlanırdı, ama ondan fazla etkilendiğimi hatırlamıyorum. Onlardan önce '*Baytekin*'lerden iki tanesini görmüştüm Alkazar Sinemasında -kaç bölümdü şimdi hatırlayamıyorum- daha etkileyiciydi. Sonra tesadüfen, Türkiye'de hiç bilimkurgu kültürü olmamasına rağmen, 1 gümüş liraya satılan *Çağlayan Kitapları* yayınlanmaya başladı. İşte o on kitapla aşık oldum ben bilimkurguya. Sene 1954, ben 11 yaşındayım. Tabii onlar yayınlandı ve bitti. Başka kimse de yeni birşey yayınlamadı. Ben nefsimi bir nebze olsun körletmek için *Jules VERNE*'leri filan didikledim; onlar da güzeldi, ama aynı şey değildi. Birkaç ay sonra 'İngiliz Erkek Lisesi/ High School'u kazandım ve İngilizce öğrenmeye başladım. Baktım ki orada müthiş bir hazine var, fakat ben yeni yeni dil öğreniyorum. Oranın hazırlığı iki yıldır ama ben ilk yıldan birşeyleri seçe seçe okumaya başladım. Bir sayfada yüz tane bilmediğim kelime oluyordu. Onların anlamına bakıyorum, sonra yine unutuyorum. *Ballantine*'ın *paperback* kitapları vardı; onlar altın çağın klasikleriymiş meğer. Tabii o sırada bilmiyorum. Onlara devam ettim bir süre. *BRADBURY, POHL, STURGEON*... Baktım, olacak gibi değil. Kitabı alıyorsunuz, başlıyorsunuz okumaya, her satırda bilmediğiniz iki kelime... Bu sefer başka birşey denedim. Bir sayfada üç kelimeye bakacaktım, gerisini kafadan anlamaya çalışacaktım. Bu yöntemle gittim ve İngilizceyi bu şekilde öğrendim. Kullanılışını görerek, hiç sözlüğe bakmadan...

NOSTROMO- Çağlayanları okuyup bitirdiniz, Jules Verne'ler sizi tatmin etmedi, Ballantine'larla devam ettiniz ve dilinizi geliştirdiniz. Kısaca böyle özetleyebilir miyiz?
ÖZDEŞ- Evet. Başlangıçta hep "short story" arıyordum kendime. Koca romanları göze alamıyordum. Hazırlığı bitirinceye kadar da hiç teşebbüs etmedim romanlara. Üç-beş sayfalık, çabucak sonuç alınabilecek şeyleri tercih ediyordum. Tabii, tek tük filmler de geliyordu. Mesela, *Destination Moon* diye bir film görmüştüm, galiba *Çağlayan* dizisinden önceydi. Kısa bir süre sonra *War of the Worlds* geldi. Sanırım onu kırk kere filan görmüşümdür o sıralar.

NOSTROMO- Destination Moon'un sizi en çok etkileyen sahnesini hatırlıyor musunuz?
ÖZDEŞ- Hayır, çok net hatırlamıyorum. Çok küçük yaşlardaydık. Bunlar bir nevi afrodizyak gibiydi; tam arayışların olduğu, tercihlerin şekillendiği bir yaşta ilgimizi oraya kanalize etmiş oldu.

NOSTROMO- Peki daha sonraki yıllar?
ÖZDEŞ- Okula devam ettim. Teknik ağırlıklı düşünmeye başladım. 1966 ya da 67 yıllarında ilgim dağılmaya başladı. Yine okumaya devam etmekle birlikte hayatımı çok meşgul etmez oldu. Ondan sonra yurtdışına gittim zaten. Aşağı yukarı on yıl kadar iyice koptum. Yeni yazarları izleyemedim. Dikkatim; politika, geçim ve benzeri şeylerle dağıldı. Daha sonra seksenlerde yine okumaya başladım ve bu sefer artık biraz da yazayım dedim.

NOSTROMO- Yani yazmaya seksenlerden sonra mı başladınız?
ÖZDEŞ- Evet, 84'te başladım.

NOSTROMO- Altın Çağ'dan söz etmişken, sizi etkileyen yazarlar kim oldu Altın Çağ'dan; yani 50'li, 60'lı yıllardan?
ÖZDEŞ- En çok beğendiğim yazarlar var; ama en çok etkilendiklerim... bilemiyorum. Aklımda kalan *John WYNDHAM*-özellikle *Kraken Awakes*-, *Theodore STURGEON*... Etkilenmekle sevmek aynı şey değil aslında.

Örneğin, *Fredric BROWN*'ı çok zevkle okurum. Sonra *Arthur C. CLARKE* 'ın *Childhood's End*'i... Fakat esas etkilendiğim *Olaf STAPLEDON*'dır. Bilimkurgu yazarı olmamasına rağmen, *Aziz NESİN*'dir. *H.G.WELLS*'i her zaman sevdim ve etkilendim.

NOSTROMO- Eski kuşağı çok etkileyen filmler de vardır; Örneğin, Forbidden Planet, This Island Earth...
ÖZDEŞ- Aslında *War of the Worlds*'den etkilendiğimi hatırlıyorum. *This Island Earth*'e gelince... İnsanların bir savaşta zayıf, ama kategorik olarak haklı olmadığı bir çatışma durumuydu. Yani, şu son zamanlarda oynayan, efektlerini çok sevmekle birlikte bir bilimkurgucu olarak çok utandıran *Independence Day*'den çok farklı mesela,

NOSTROMO- Zaten bilimkurgu sineması yalnızca yapısal bir değişiklik geçirdi. Altın Çağın filmleri çevrilmiyor ama, yeni birşey de yok. Modern teknolojiyle aynı filmleri yeniden çeviriyorlar.
ÖZDEŞ- Peki amaç ne ki? Düşünüyorum da, *Forbidden Planet*'i felsefi yorumlarından arındırıp, bol gerilimli bir macera filmi haline getirseniz, içine bol erotizm içeren bir de aşk öyküsü koysanız... Ama o zaman o film *Forbidden Planet* olmaktan çıkacak, aynı isimde başka bir film olacak.

NOSTROMO- Haklısınız, War of the Worlds'ün Independence Day'de ne hale geldiğini gördük.
ÖZDEŞ- Ben yedinci sanattan ziyade yazılı bilimkurgudan etkilendim. Mesela, *Forbidden Planet*'in en etkileyici yanı, bilimkurgunun bazı mesajların, düşüncelerin aracı olabileceğini göstermesiydi. *War of the Worlds* de öyle.
Ama ben zaten daha önce o mesajları okuyarak almıştım.

NOSTROMO- Son Tiryaki adında, kısa öykülerden oluşan çok güzel bir kitap yayınladınız. Sizden önce faaliyet göstermiş olan yazarların aksine, yerel kültürün, Türkiye kültürünün bu öykülerde çok iyi kullanıldığını gördük. Eğer Türk BK edebiyatı önümüzdeki yıllarda daha da gelişecekse sizce bu istikamette mi gelişmeli; yani yerel motiflerden, yerel kültürden istifade ederek mi gelişmeli, yoksa başlangıçtan itibaren evrensel bir karakter içinde mi yapılmalı?
ÖZDEŞ- Türk BK edebiyatının gelişmesi için yerel olana ayak basması gerekiyor; ama tabii, yazarın orada kalması da mümkün, oradan kaynaklanıp evrensele doğru gitmesi de mümkün. Her iki halde de olabilir. Ben, sırf yerellikte hapsolup kalmış olanı belki biraz daha az severim. Evrenselleşmiş olanı ise daha çok severim. Ama Türkiye kaynaklı, Türkiye dışında hiçbir şey ifade etmeyecek birşeye sırf fantazi olsun diye bilimkurgu muamelesi yapılırsa, böyle birşeyi ben de beğenmem, siz de beğenmezsiniz.

NOSTROMO- Hardcore BK-fantastik BK kavgası yıllardır sürüp gidiyor. Sizin öykülerinizde ise şöyle bir denge görülüyor: Hard BK öykülere karşılık, fantastik yönü ağır basan öyküler de var; yani klasik bilimkurgu tanımına uymayan öyküler. Bunu, Türk okurunu düşünerek, kasıtlı olarak mı yaptınız, yoksa bu sizin bir yönteminiz, inancınız, ülkünüz mü?
ÖZDEŞ- Hayır, değil. Aslında ben fantastik bilimkurguyu pek sevmiyorum. Ama güldürü kapsamındaysa, seviyorum.
NOSTROMO- Kitabınızda masalsı anlatımlarınız var. Bu tarz, bilimkurguya sokulabilir ve işlenebilir mi, yoksa böyle fantastik çerçevede mi kalmalı?
ÖZDEŞ- Buna karar vermek için önce bilimkurgunun tanımına bir bakmak lazım. Bilimkurgunun birden çok nesnel tanımı var. Bunları hepimiz çeşitli yerlerde okuduk. Nesnel tanımlar arasında benim rağbet ettiğim, "*yadırgatıcılık*" diye ifade edilen tanım; insanın değişmez olarak addettiği, ama aslında değişmez olmayan bazı şeyleri değiştirmek. Mesela, su 0 C'de donar, 100 C'de kaynar. Bunu normal bir edebiyatta hiç kuşku duymadan kullanabiliriz. Ama aslında su sıfır derecede donar diye bir fizik yasası yok. Sadece bir formül var basıncı, sıcaklığı vs. içeren... Mesela, suyun otuz derecede donduğu, üçyüz derecede kaynadığı bir ortam tahayyül edilebilir. Bunu da ancak bilimkurgu yapabilir. Keza, yalnız kadınlar çocuk doğurur. Bunu normalde hiç kimse sorgulamaz. Oysa erkeklerin çocuk doğurmaması, veya ne kadınların ne de erkeklerin doğurup, çocukların enkübatörlerden doğmaması için hiçbir sebep yok, şu andaki teknolojik kısıtlama dışında. Yani, bizim değişmez sandığımız, ama aslında değişmezliği bir parametre olan şeylerle oynayan türdür bilimkurgu. Nesnel tanımı bu. Ama ben nesnel tanımından çok, öznel bir tanıma rağbet ediyorum. Bence bilimkurgu bir üslup meselesidir, bir lezzettir. Edebi bir lezzet.

NOSTROMO- Öykülere dönecek olursak; kısa öykü-uzun öykü yıllardır tartışılan birşey. Hatta, bir zamanlar en makbul öykü en kısa öyküdür diye bir moda vardı; eserin boyu posu, hacmi önemliydi. Siz ne düşünüyorsunuz bu konuda?
ÖZDEŞ- Benim okur olarak tercihim olabildiğince kısa olması. Yani, o ölçü bir sayfa da olabilir, üçyüz sayfa da olabilir. Ama üçyüz sayfada anlatılabilecek bir roman altıyüz sayfa tutuyorsa, bu benim tercihimi aşıyor demektir. Bunun için *Dean R. Koontz*'u örnek gösterebilirim. Onun romanları çoğunlukla 'novelette' olması gereken, ama olmamış şeylerdir. Bir yığın dolgu malzemesi vardır içlerinde. Ne konuya, ne kurguya, ne de gerilime katkısı olmayan şeylerdir bunlar. Belli ki yayıncısı ondan ısrarla roman istiyor ve o da, kendine gelen ve 'novelette' olabilecek ilhamları -biraz da alışık olduğu için- hemen roman formatına döküyor. Yine de zevkle okunuyor tabii. Ölçü konusunda düşüncelerim bunlar.

NOSTROMO- Siz bir bilimkurgu öykücüsü olarak çıktınız karşımıza. Roman formatında yazmış olduğunuz bir eseriniz var mı? Ya da, roman yazmayı düşünüyor musunuz?
ÖZDEŞ- Şu anda düşünmüyorum. İlerde belki düşünebilirim ama şu anda düşünemiyorum.

NOSTROMO- Peki bilimkurgu ile daha aktif bir biçimde ilgilenmeyi düşünüyor musunuz?
ÖZDEŞ- Evet. Hatta bu amaçla işlerimi peydepey tasfiye ediyorum.

NOSTROMO- Bilimkurgudan ne bekliyorsunuz? Bilimkurgu insanların kültürüne ne katar, fonksiyonu nedir? Bilimkurguyu değişimin ve değiştirmenin bir aracı olarak görüyor musunuz?
ÖZDEŞ- İnsanın kendini ve dünyayı tanıması için, topluma duyarlı olabilmesi için, içinde hapsolduğu kalıpların dışına çıkabilmesi için -suyun yüz derecede kaynaması gibi- yani

Müfit ÖZDEŞ Zühtü BAYAR ile birlikte.

yaşadığı ortama başka bir boyuttan bakabilmesi için gerekli bilimkurgu. Şöyle ki, iki boyutlu bir ortamda yaşadığımızı varsayarsanız, olaya üçüncü boyuttan bakabilme, üç boyutlu bir ortamda yaşadığımıza göre, dördüncü boyuttan bakabilme, kısacası çıkıp kendimize dışardan bakabilme olanağı sağlıyor bilimkurgu. Normal edebi kalıplar içersinde -bu normal ifadesi doğru değil ama hadi öyle diyelim- çok zorlanacağınız, hatta yaratamayacağınız bakış açılarını bilimkurguda yakalayabiliyorsunuz.

NOSTROMO- Son günlerde bir tartışma yeniden alevlenmiş durumda. Bilimkurgunun para ettiği ve büyük medyanın el attığı bu günlerde, pozitif bilimin kabul etmediği spiritüalist görüşlerden, astrolojiden, dinden, cinlerden istifade ederek bilimkurgu yapma eğilimi var. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?
ÖZDEŞ- Bugün bilimsel çerçevede kabul edilmeyen ve belki hiçbir zaman kabul edilmeyecek olan bazı şeyleri bile, o kurgu içersinde bilimin eline verip o bilimden pozitif şeyler üretebilirseniz, tamam. Bir diyeceğim yok. Öyle yapmayıp, doğrudan bilimdışı öğeleri pat diye ortaya atarsak... o da olur. Ben sevmiyorum, ama meraklısı okusun.

NOSTROMO- Parapsikolojik konularla UFO problemlerini dini görüş temelleri üstünde yanyana getiren yayınlar var. Ama eklektik bilgiler bunlar, sistemdışı şeyler. Yarı hikaye, yarı bilgi verici bir üslupla Türkiye'li yazarlar tarafından kaleme alınmış yayınlar... Biz bilimkurgu yaparken pozitif bilimin temel olarak seçilmesinden yanayız. Aksi halde bu gibi karışıklıklar çıkıyor ortaya. Zannediliyor ki, bütün doğadışı olaylar, fenomenler, düşünceler, hayaller, sanrılar bilimkurgunun içinde. Hatta, daha kötüsü bunların bilimkurgu olduğu bile sanılıyor. Sizce bunlar ayıklanmalı mı; yoksa isteyen yazar, isteyenler de okur diye mi düşünüyorsunuz?
ÖZDEŞ- Ben demokrat bir insanım. İsteyen yazar, isteyen okur. O ayrı. Ama bilimkurgu diye önüme sürrealistik şeyler atılırsa, o zaman da gülerim. Mesela diyelim ki şeytanın dünyayı ele geçirme planları. Nedir şeytan? Tanrı evrenin dışına atmış, o da bilmem ne şeklinde gelmeye çalışıyormuş. Bunun pozitif bilime uyan nesi var? Fizikle ne ilgisi var? Evrenin tarihi ile ne ilgisi var? Bu tarz eserleri tabii ki bilimkurgu saymayacağız.

NOSTROMO- Biz bu konuda biraz hassasiyet gösteriyoruz çünkü Türk bilimkurgu edebiyatı henüz şekilleniyor ve bir kez yanlış istikamet verilirse, ortaya çok garip şeyler çıkabilir.
ÖZDEŞ- Ben yine de olayı başka bir biçimde prezente edeyim: Evrenin başlangıcından sonra bütün gezegenlere yayılmış bir uygarlık oluştu. Bu uygarlık içinde, bir nedenle -ki bunun da açıklanması gerekiyor- onu yıkmaya çalışan birşey, bir güç ortaya çıktı. O, evrenin ucuna sürüldü ve araya bir güç kalkanı kuruldu. Şimdi bu güç geri dönmek istiyor. Bütün bu söylediklerimi doğru dürüst birazcık açıklayabiliyorsanız, bir bilimkurgu çerçevesine oturtabilirsiniz. Ama böyle birşeyin kime faydası vardır, o başka. Öylesine okumalık birşey olur. Ama dediğim gibi, bilimkurgu ana akım edebiyattaki en gerçekçi ekoller kadar gerçekçi olmak zorundadır. Tanım olarak olmak zorundadır.

NOSTROMO- Türkiye'de pozitif ölçülerin getirdiği kalıplar içinde ve zorlamaların, dayatmaların dışında özgün bilimkurgu yapma iddiasında olan amatörler var. Bir de bunların dışında, profesyonel tavırlı, fakat medyanın, yani büyük sermayenin dayatması ile şekillenmiş bir akım var. İşte bilimkurgu dışı konuların BK içine sokulması, hatta, istismar edilmesi daha ziyade bu gruplar tarafından yapılıyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?
ÖZDEŞ- Vallahi iyimser düşünüyorum. Bilimkurgunun Türkiye'de istismar edilmesi bunca yıldır sürüp gidiyor. Peki bu sonuçta ne getiriyor? Sonuçta geniş bir okuyucu kitlesi oluşuyor.

NOSTROMO- Ama bu durum ülkede yapılan bilimkurgunun kalitesini etkilemiyor mu? Bu tarz bir etkileme sonuçta okuyucunun da kalitesini etkiliyor. Bilimkurgu çok özel bir alan. Yazarı da özel, okuyucusu da özel. Bu sanatın üreticisi ve alıcısı başka dallardaki gibi değil.
ÖZDEŞ- Evet, doğru. Ancak, bilimkurgu okuru sadece özel meraklılar değil. Okullarda, illerde, kırsal kesimde çok geniş bir potansiyel okuyucu kitlesi var. İşte bu geniş kesimi hazırlayan da bilimkurgunun bir şekilde istismarı oldu aslında. Yani yaklaşılamaz, ulaşılamaz bir alan yaklaşılır oldu. Şöyle diyeyim; *Stephen KING*'i okuyan bir süre sonra *Arthur C. CLARKE*'ı okumaya cesaret eder. Ama okumamış olanlar, mesela, sadece *Stendhal*'ı okumuş olanlar bir türlü *Clarke*'a yaklaşamaz. Yani sonuç olarak iyi oluyor. Ama tabii ki, gerek bilimkurguyu üretecek olanların, gerekse bilimkurgu zevkine, kültürüne sahip olanların tercihlerini şekillendirmesinde olumsuz katkısı oluyor. Bilimkurgu adı altında garip beklentiler doğuyor. Mesela, soruyorsun birine nedir bilimkurgu; pekala şöyle birşey diyebiliyor vasat bir izleyici, vasat bir okuyucu:"Fantazi, uzay seyahatleri, şeytani güçlerin dünyayı ele geçirmesi filan..."

NOSTROMO- Acaba bir Nostromo okuru nasıl düşünebilir bu konuda? Sözü dergiye getirirsek, Nostromo hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
ÖZDEŞ- Gerçekten çok seviniyorum. Gerçek bir dergi olması açısından. Bu Türkiye açısından bir ilk. Daha önce *Selma MİNE*'nin de bir teşebbüsü olmuştu ama yürümedi. *Nostromo* yürüyecek, bu belli. Ama sanırım siz asıl eleştirilerimi duymak istersiniz. Belki dizgisi daha iyi olabilir. Sonra, kendi adıma daha edebiyat ağırlıklı olmasını tercih ederim; ama bu bir eleştiri değil.

NOSTROMO- Bu sayıda bir "kısa bilimkurgu öykü yarışması" duyurusu yeralıyor zaten. Şu an ayrıntılar ve ödüller üstünde çalışıyoruz.
ÖZDEŞ- Mesela ilk sayıda çizgiroman yönü eksik gelmişti bana. Ama yanılmıyorsam giderek ağırlık kazanacak.

NOSTROMO- Türk bilimkurgu yazarlarından hangileri dikkatinizi çekti?
ÖZDEŞ- Ben öncelikle *Orhan DURU*'nun öykülerini çok beğeniyorum. Hatta neden artık hep bilimkurgu yazmıyor diye düşünüyorum. Kendi tercihinin de aslında bilimkurgu olduğu kanaatindeyim. *Selma MİNE*'yi zevkle okudum. *Haldun AYDINGÜN*'ün iki kitabı gayet güzeldi; *Başkan Oyunu* bence çok güzeldi. Halen de bir çok kişi yazıyor ve yazdıkça iyiye gittiklerine inanıyorum. Ben o yüzden edebiyat ağırlığını tercih ediyorum. Yeni yazarların yetişebileceği bir mecra henüz yok, ne yazık ki. Örneğin Amerika'da *Pulp Magazine* diye bir sektörün olması, bilimkurgunun bu kadar gelişmiş olma sebeplerinden biridir. İnsanlar yazabiliyorlar, üç beş sent birşeyler de alabiliyorlar. Bugün bilinen Amerikalı BK yazarlarının üçte ikisi o 'pulp' magazinlerden yetişti.

NOSTROMO- Ancak bizde olayların gelişimi Amerika'daki gibi değil. Bizim kültür ve sanat hayatımızda isim olan bazı kimseler zaman zaman, BK yapmamalarına rağmen "teknolojisi gelişmemiş toplumlarda bilimkurgu yapmak imkansızdır" şeklinde yazılar yazdılar, beyanatlarda bulundular. Bu kanaat yaygınlık kazandı.
ÖZDEŞ- Ben de kendi kanaatimi söyleyeyim. Buna benzer, fakat ters yönlü bir görüşüm var. Yani, geri kalmış ülkelerde bilimkurgu olmaz değil. Ama mesela Türkiye'de bilimkurgunun gecikmesini değerlendirirken, neden geciktiğini değerlendirirken, bilimin ve teknolojinin Türkiye'deki insanları çok dolaylı olarak ilgilendirdiğini

düşünüyorum. Amerika'yı düşünün; 1930,40,50,60'lar... Orada yüzbinlerce kişi bilimsel araştırmaları, gelişmeleri izliyor, teknoloji şirketlerinde çalışıyor, aileler -bilim değilse bile- teknolojinin günlük hayattaki etkilerini hemen hissedebiliyorlar. Oysa Türkiye 1950'lere kadar bir izolasyon politikası izledi, kendini bütün dünyadan soyutladı. 50'lerden sonra az çok açıldık ama çok ilkel bir gelişme oldu. Türkiye'deki insanlar, diyelim bir yapay uydu atılmasının veya fizikte yeni bir keşif yapılmasının kendi hayatları üstünde bir etkisi olabileceğini ne zaman ufak ufak idrak etmeye başladılar? Bilmiyorum ama herhalde altmışlardan sonra. Türkiye'deki insanlar da, insanlığın gelişme temposunun içinde artık. Hatta içinde olduğu için, arkadan geliyor olmanın verdiği rahatsızlık var. Mesafeyi oldukça kısaltmış olmamıza rağmen, şimdi insanlar daha rahatsız bu geri kalmışlıktan. Şimdi bundan ne sonuç çıkarıyoruz: geri kalmış bir ülkede bilimkurgu olabilir mi? Olabilir. Ama zordur. Şöyle diyeyim: Ben BK'ya merak sardığım yıllarda yazmaya kalksaydım, 60-65 yıllarında, Türkiye'den konu bulmakta zorlanırdım. Özetlemek gerekirse, Türkiye'de bilimkurgu patlama yapmakta niye gecikti? Gerçekte bunun temel sebebi Türkiye'deki insanların, yakın zamana kadar kendilerini psikolojik olarak dünyadaki gelişmelerden kopuk hissetmeleridir. Türk toplumunun kaderini insanlığın kaderine bağlamamalarındandır. Çünkü biliyorsunuz, Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar olacaktır. Düşünsenize, ilelebet, sonsuza dek... Bir gün insanlık sona erecek, güneş patlayacak ya da sönecek, bütün evren karadeliklere dönüşecek, fakat bu arada Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar olacak...

NOSTROMO- Hala sancılar var ama, 60'lı, 70'li yıllara nazaran düşünce özgürlüğü de biraz rahata erişti. Düşüncelerin sınırlı olduğu bir toplumda hayal etme özgürlüğünden de söz edilemez. Çünkü ne hayal edeceğiniz ve neye istinaden hayal etmeniz gerektiği bize kurallarla, şartlarla, müesseselerle vazedilmiş durumdadır.

ÖZDEŞ- Bu çok doğru. Zaten benim söylediklerim yalnızca nesnel temel açısındandı. İnsanlar artık hayal etmekten ve düşünmekten eskisi kadar korkmuyorlar. Ama onları dile getirmekten hala korkuyorlar.

NOSTROMO- Bunların alternatifleri de var tabii. Az gelişmiş toplumlarda, hatta primitif toplumlarda bile bilimkurgu yapılabilir aslında. İlk insanların avlanabilmek için birtakım teknikler tasarlayıp, birtakım tuzaklar kurmayı hayal etmesi -bunları hayata geçirme aşamasına gelmemiş olmasına rağmen-bilimkurgunun başlangıcı olarak sayılabilir mi?

ÖZDEŞ- Bilimkurgu insanın başladığı nokta aslında. Şöyle düşünüyorum; malum, insan iki ayaklı, tüysüz bir yaratık. İnsan nedir gerçekten? İnsan kendi emeğinin ürünü olan bir hayvan. Başka hayvanlardan farkımız ne? Kediden, köpekten, karıncadan? Mesela kediyi örnek vereyim, çünkü ben kedilere düşkünüm; bir kedinin dünya hakkındaki tasarısı nedir? Düşüncesi nedir dünya hakkında? Bir kedinin dünya hakkındaki projesi onun içinde en rahat şekilde yaşayıp gitmekten ibarettir. Bunun dışında hiçbir projesi yoktur kedinin. Oysa insanı aldığımız zaman, bitmek tükenmek bilmeyen bir haşarılık, bir yerinde duramazlık ve değiştirme arzusu görürüz . Ama hep değiştirme arzusu. Yani bir insan hangi ortama girerse girsin, o ortam hakkında bir proje kuruyor ve o projeye göre o ortamı değiştirmekten kendini alamıyor. Orada bir bina yapıp içinde mi oturacak; işte bir proje ve bir değişiklik! Orayı beton yığınına çevirmeyeyim, yemyeşil mi olsun diyecek; gübreleyecek mi, çimleyecek mi, ağaçlar mı dikecek; işte bir değişiklik. Başka hangi hayvanda bunu görüyoruz? İçgüdüsel olanın dışında tabii. Mesela bir su samuru. Su samuru da biliyorsunuz setler yapar, arkasında biriken suda balık avlar. Ama varolduğundan beri aynı seti yapar. İçgüdüsel birşey. İnsan sürekli içinde bulunduğu dünyadan farklı bir dünyayı tahayyül ediyor. Sonra bu dünyayı o dünyaya çevirmek için uğraşıyor. Bir kuş uçmadan yapabilir mi? Çok mutsuz olur. İnsan da öyle. Bir insan dünyayı değiştirmeden durabilir mi? Çok mutsuz olur. İnsanın özelliği bu. Bir dönüşümü sağlamak için insan emek kullanıyor. Bir enerji harcıyor. Mevcut dünya ise insana karşı direniyor. Mesela şu taşı şuradan alıp şuraya koyayım dediğin zaman, o taş yerçekimi yasasına sarılıp insana karşı direniyor gitmemek için. Ancak doğada insanın değiştirmeyi arzu ettiği şeyleri yapabilme enerjisi sınırlı. Bir insan metabolizması, biliyorsunuz, günde yaklaşık 3500 kalori kullanıyor. Ben bir gün merak ettim, atmosferin üst tabakasına gelen güneş enerjisini kalori olarak ifade etmeye çalıştım. Saniyede 9.8 trilyon gibi bir rakam çıktı. Yani bu enerji dünyanın ekolojisine giriyor ve insan böylesi muazzam bir enerjiye karşı, yıkıcı fırtınalara, depremlere karşı kendi isteklerini gerçekleştirmeye ve korumaya çabalıyor. Peki niye? Bir karıncanın dinozorla savaşı gibi... Tabii insanın da kullandığı, zekasından kaynaklanan yöntemler var. İlkel insanlar bazı güçlerden medet umdular; bazı tanrılardan, ruhlardan. Bize yardım et dediler, şu düşmanı yenelim, şu hayvanı avlayalım, kıtlık olmasın, fırtına çıkmasın. Ama tanrılar -eğer vardıysa- onların dilinden anlamıyordu. O yüzden, insanlar doğaya söz geçirebilmek için bir takım çevirmenler kullanma ihtiyacı duydular. Az önce örnek gösterdiğim taşı kaldırıp götürmekle insan o taşa ne demiş olabilir? 'Ey taş, kalk oraya git' demiş olabilir mi? Halbuki manivelayı icat ettiği zaman ne oluyor? Bir ufak taşın üstüne manivelayı koyuyorsunuz, ucunu diğerinin altına sokuyorsunuz. Öbür ucundan bastırıyorsunuz. O zaman manivelaya diyorsunuz ki, sen aşağı in; manivela da taşa diyor ki, sen yukarı çık. Böylece daha küçük bir emekle daha büyük bir iş yaratıyorsunuz. Teknoloji insana özgü birşey. O yüzden de, insanı insan yapan şeyin bir anlamda bilimkurguyu bilimkurgu yapan şeyle birlikte başlamış olması doğal.

NOSTROMO- Çok teşekkür ediyoruz sevgili Müfit ÖZDEŞ...

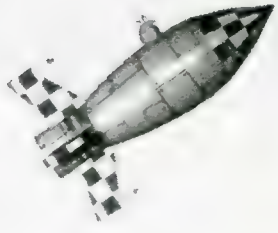

öykü :
Müfit ÖZDEŞ

Zoltrak

"Yine yanmış," dedi Bonzo Dakore, stator ünitesinin erişim kapağını hırsla kapatarak.
"Ne yanmış?" diye sordu Leya Dakore, merak ve endişeyle.
"Zoltrak kablosu. Daha dün değiştirmiştim."
"iyi," dedi Leya ferahlayarak, "Nasılsa iki tane yedeğimiz var. Ötekini takarsın... Ne var, niye öyle bakıyorsun?"
"Yedeğin birini dün kullandık. Öbürünü de... şey..."
"Şey, ne?"
"Hani hatırlıyor musun, geçenlerde Orion sektörüne gönderilmiştik, CF822p pulsarındaki periyod değişiminin nedenlerini araştırmak için."
"Evet?"
"Dönüşte yine zoltrak kablosunu yakmıştık..."
"Eee, ne olmuş?"
"Üsse döndüğümüzde yeni kablo almayı unuttum," diye itiraf etti Bonzo.
Leya'nın gözleri dehşetle açıldı.
"Yani yedek kablomuz yok mu şimdi?"
"Korkarım öyle," dedi Bonzo.
"Allahın belası herif! Nasıl unutabilirsin? Senin kadar tembel ve sorumsuz biri olamaz. Ben sana demedim mi, üsse dönünce hemen eksikleri tamamla diye. Ne yapacağız şimdi?"
"O kadar telaşlanacak ne var, sevgilim? Hipersinyalle merkezden yardım isteriz. Bir iki güne kalmaz gelip bizi alırlar. Biz de biraz tatil yaparız."
"Hipersinyal aygıtı çalışmıyor, aptal herif. Foton deflektörü bozuk."
"Bozuk mu? Daha yeni yaptırmıştın hani?"
"Yaptıracaktım, ama unuttum işte."
"Unuttun mu? Peki nasıl bulacaklar bizi?"
Kısa bir sessizlik oldu.
"Galiba başımız belada," dedi Bonzo. Galaksografi Dairesinin uçucu personelinden Bonzo ile Leya Dakore'nin görevli olduğu iki kişilik araştırma gemisi, henüz kadastrosu yapılmamıştı, sektörlerden birindeki G-tipi bir yıldız sistemine ön keşif için gönderilmişti. Galaktik merkezden oldukça uzak sayılabilecek bu sistemin gezegenlerinde yaşam bulunması olasılığı az olmakla beraber, elektromanyetik tayfın bazı dalga boylarında son yıllardaki emisyon artışı dikkat çekici bulunmuştu.
Tüm araştırma gemilerinin mürettebatı evli çiftlerden seçiliyordu. Yol boyunca kah sevişiyor, kah kavga ediyor, bir çok geminin yitirilmesine neden olan depresyon ve benzer psikolojik sorunlardan böylece kurtuluyorlardı. Bonzo ile Leya, üç gün süren bu uzun yolculuk boyunca da bazen tartıştılar, bazen barışıp dönelge bölümüne gittiler ve yıldızların üstünde doya doya seviştiler.

Elektromanyetik emisyon artışı saptanan gezegenin yörüngesine girmek için tam gezegenin çekim merkezine kilitlenmişlerdi ki, geminin stator ünitesi zoltrak aygıtının kontrolünden kurtuldu. İnanılmaz bir hızla gezegene doğru çekilmeye başlamışlardı. Bonzo son anda otomatik kumandadan çıkarak antigravitasyon frenlerini çalıştırdı ve gemiyi yere çakılmaktan güç bela kurtarabildi. Uçsuz bucaksız bir ovada, çukurluk bir yere zorunlu iniş yaptılar.
Yedek zoltrak kablosu kalmadığı için uçamayacaklarını, foton deflektörü bozuk olduğu için de yardım isteyemeyeceklerini işte o zaman farkettiler.

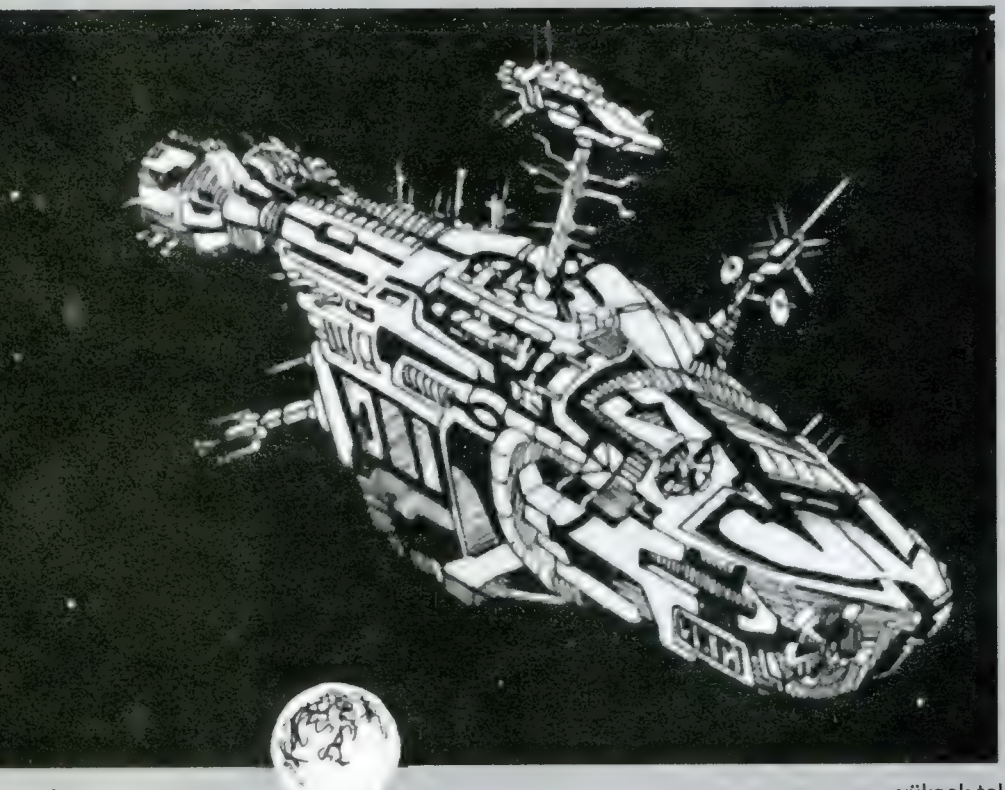

İllüstrasyon : Tarık ERGUVAN (1980)

Bonzo ile Leya, inişi izleyen ilk dakikaları kavga ederek geçirdikten sonra biraz sakinleştiler. Önce, belki bir yerlerde zoltrak kablosu buluruz diye her tarafı aradılar. Gemiyi altüst edip umutlarını yitirince dönelge bölümüne geçtiler ve nice aşk saatleri geçirdikleri sanal yatağın üzerine çöktüler. En fazla üç beş günlük havaları kalmıştı ve bittiğinde gezegenin havasını solumak zorunda kalacaklardı. Oysa bu adsız gezegenin oksitleyici atmosferinde birkaç günden, belki de birkaç saatten fazla yaşamaları mümkün değildi. Çaresiz karı kocayı feci bir ölüm bekliyordu.
Foton deflektörünü onarmaları olanaksızdı, çünkü bunun için yüksek teknolojiye dayanan komple bir tesis ve en azından yirmi teravolt gücünde bir parçacık hızlandırıcısı gerekirdi.

Bir an derin bir sessizlik oldu. Sonra yaratığın büyük deliği açılarak daha da büyüdü. İçinde sarı kemik parçaları ve büyük bir parça pembe et görülebiliyordu. Deliğin açılmasıyla birlikte içindeki et parçası dalgalanmaya ve havaya titreşimler yaymaya başladı.

Aldığı eğitimler arasında kimya mühendisliği de bulunan Leya, yeni bir zoltrak kablosunu acaba biz kendimiz yapabilir miyiz diye düşünmeye başladı. Ama bunun olanaksızlığını pekala biliyordu.
Farklı sıcaklık ve mekanik gerilimlerde uzama katsayısı ve optik geçirgenliği değişebilen zoltrak kablosu, stator ünitesini hiperuzayda sanal bir noktaya sabitleyerek geminin kalkış noktasından varış noktasına pandül gibi salınmasını sağlayan zoltrak aygıtının belki de en yaşamsal parçasıydı. Kablonun hammaddesi olan lifler, çok özel bir organik sıvıdan haddelenerek üretiliyordu. Bu sıvı ise ancak belli bitkilerin basınç altında binlerce yıl kimyasal işlemden geçirilmesiyle elde edilebiliyordu.

"Başka bir kablo kullanalım," dedi Leya, düşüncelerinden sıyrılarak.

"Deli misin? Akaka çiftinin başına gelenleri unutma. Uzayı yırtarız sonra. Kimbilir kaçıncı boyutta buluruz kendimizi."

"Başka bir boyutta ölürüz, yani. Ama bu boyutta zaten öleceğiz. Bir deneyelim. Ne kaybederiz?"
"Ne mi kaybederiz? Biz belki birşey kaybetmeyiz. Ama uzay yırtılırsa bu gezegen ne olur, biliyor musun? Ya paramparça olur, ya da yörüngesinden çıkıp yıldızlararası boşluğa savrulur. Ya da şu yıldızın içine düşer. Belki şimdi bir işe yaramıyor, ama sonuçta tüm galaksi halkının malı; ve biz de galaksimize karşı sorumluyuz. Eğer sen foton deflektörünü değiştirtseydin..."

"Sen de Orion'dan dönünce yeni bir zoltrak kablosu alsaydın..."

Önce tartışmaları bitti, sonra da havaları. Uzay gemisinin kapısını açtılar ve birbirlerine yaslanarak dışarı çıktılar. Zehirli enjektörlerini yanlarına almışlardı. Oksitleyici atmosfer etkisini gösterip dayanılmaz acılar başladığında, yaşamlarına kendileri son vereceklerdi. Bir taşın üzerine çıkıp birbirlerine sarıldılar. Ciğerlerinde hafif bir yanma başlamıştı bile, ama henüz rahatsızlık verici düzeyde değildi.

Bir süre sonra Leya ayağa kalktı. Zorunlu iniş yaptıkları çukurluğu çevreleyen yamaçlara ilgiyle bakıyordu. "Şu yeşil öbeklere bak," dedi. "Mineral oluşumlarına hiç benzemiyorlar. Bir çeşit bitki olmasın..." Öbeklerden birine yaklaştı, çömelip incelemeye başladı.
"Gerçekten de bir çeşit bitki bu. Çok sert dokusu var. Sanki atmosferin yakıcılığına karşı korunmak ister gibi..." Sonra ayağa kalktı.

"Yukarı tırmanıp etrafa bir göz atmak istiyorum," dedi ve kararlı adımlarla yamacı tırmanmaya başladı. Bonzo da kalkmaya davrandı, ama midesi bulandı ve olduğu yere çöktü.

"Sen git," dedi. "Ben seni burada beklerim." Leya tepeye yaklaşmıştı bile. Kenardaki bitki öbeklerine tutunarak kendini son bir gayretle yukarı çekti ve... Bir yaratıkla burun buruna geldi.

Leya'nın o güne dek gördüğü en tuhaf ve korkunç yaratıktı bu. Her tarafı renk renk pörsümüş derilerle kaplıydı... siyah, gri, mavi, kahverengi, pembe, beyaz. çok iri olmasına rağmen yalnızca iki lokomotor organ üzerinde, neredeyse yıkılacakmış gibi dengede duruyordu. Gövdesi yerçekimine meydan okurcasına dimdik yukarı yükseliyor ve üç garip uzantı ile sona eriyordu. Lokomotor organları andıran iki uzantı yanlara doğru çıkıp aşağı sarkıyor ve en uçta dallanarak daha ufak birkaç uzantıya ayrılıyordu.

Ama canavarın en dehşet verici yeri, tepedeki uzantısıydı. Bir tümörü andıran bu yuvarlak cismin üzerinde sıvımsı tuhaf bir maddeyle dolu iki iğrenç çukur, çeşitli et parçaları ve delikler vardı. Ortadaki büyük bir deliğin içi ve çeperleri sümüksü bir dokuyla kaplıydı. Uzantının tepesinden, dibinden ve salyalı büyük deliğin çevresinden karmakarışık siyah ve beyaz kıllar fışkırıyordu.

Bir an derin bir sessizlik oldu. Sonra yaratığın büyük deliği açılarak daha da büyüdü. İçinde sarı kemik parçaları ve büyük bir parça pembe et görülebiliyordu. Deliğin açılmasıyla birlikte içindeki et parçası dalgalanmaya ve havaya titreşimler yaymaya başladı.

Ödü patlayan Leya tam dönüp ardına bakmadan kaçacaktı ki, yaratığın üst yan uzantılarından birinin ucunda gördüğü şey onu olduğu yere mıhladı.
Bu bir zoltrak kablosuydu.

Leya, şaşkınlığı geçtikten sonra korkusunu yenerek yaratığın üstüne atıldı ve kabloyu çekip almaya çalıştı. Canavar gibi bir yaratığın evrenin bu ücra köşesinde nasıl olup da bir zoltrak kablosuyla karşısına çıkıverdiğini düşünmeye vakti yoktu. Yaratık en uçtaki küçük uzantılarıyla kabloyu kavramış, geri çekmeye çabalıyordu. Leya da can havliyle kablonun bir ucuna yapışmış, çekiştiriyordu. Ciğerleri acı verecek kadar yanmaya başlamıştı.

"Ver şunu bana! Bırak, tanrının belası..."
Yaratık aniden hareketsizleşti. Kablonun ucunu bıraktı ve sallanmaya başladı. Lokomotor organları tuhaf bir şekilde ortadan ikiye katlandı ve yaratık ağır ağır yere devrildi.

Leya bir an durakladı. Yaratık kımıldamadan yatıyordu. Leya döndü ve yarı koşarak yarı yuvarlanarak yamaçtan aşağı indi. Bonzo'ya sesleniyor, zoltrak kablosunu sevinçle havada sallıyordu.

Bonzo zehirli enjektörleri çoktan hazırlamıştı bile. Kabloyla koşarak gelen Leya'yı görünce neredeyse gözlerine inanamayacaktı. Leya başına gelenleri bir çırpıda anlattı. Bir yandan da, yaratık acaba kalkıp peşimden gelir mi diye yamacın tepesini gözlüyordu.
"Gerçekten çok yüreklisin," diye coşkuyla kucakladı karısını Bonzo.

Gemiye girip kabloyu bağladılar ve hemen havalandılar. Leya

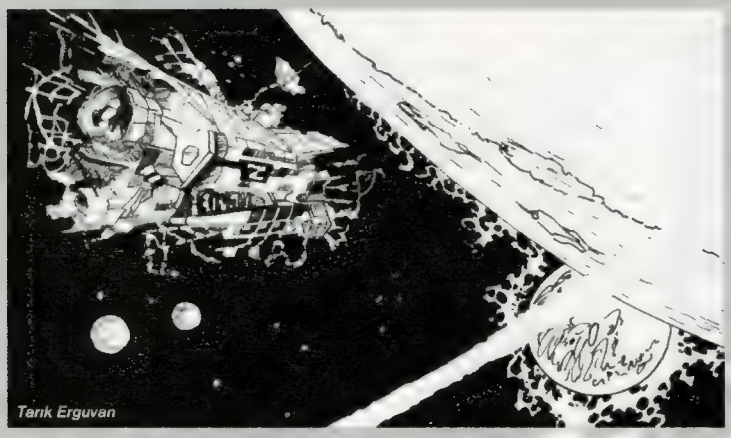

dönelge lombozundan baktığında, karşılaştığı yaratığın yanına başka yaratıkların da toplandığını gördü. Hepsi üst uzantılarını sallıyor ve o iğrenç deliklerini durmadan açıp kapıyorlardı.

"Tam zamanında uzaklaşmışız," dedi ürpererek. "Ne yapacağız şimdi?"

"Buradan iki saatlik yolda havası temiz bir gezegen biliyorum," diye yanıtladı Bonzo. "Sanırım o kadar dayanabiliriz. Oradan da hava ikmali yapıp üsse geri döneriz."

Bonzo gemi bilgisayarına rota talimatını verdi. Sonra birer ağrı kesici aldılar ve sabırla beklemeye başladılar. Bonzo düşünceliydi.

"Atmosferinin beşte biri oksijen olan bir gezegende yaşamın nasıl olup da geliştiğini bir türlü anlayamıyorum," dedi.

"Belki de hiç anlayamayacağız," diye yanıtladı Leya. "Gerçekten de gizemli bir dünya bu. Ne kadar iğrenç bir yaratıktı, bilsen. Acaba böyle ilkel yaratıklar zoltrak kablosunu nasıl üretebilmişler? Hem ne işlerine yarayabilir ki zoltrak kablosu?"
İkisi de evrenin gizemleri karşısında ürpererek reseptör yapraklarını salladılar. Hayretten mosmorötesi kesilmiş kuyruk bıdırcıklarını tersyüz ettiler ve dorsal çiftleşme mukozalarını birbirine yapıştırarak çılgınca sevişmeye başladılar.

Traktör yol kenarında yatan adamın hizasında sert bir frenle durdu. Römorktaki yolcular hemen atlayıp, yerde yatan adamın yanına koştular.

"Hacı Emmi bu!"
"Araba mı çarpmış acep?"
"Hayır. Yara bere yok, baksana. Başına güneş vurmuştur."
"Su getirin!"

Traktörün sürücüsü de inmiş, Hacı Emmi'nin başına şimdi altı kişi toplanmıştı. Birisi koşup römorktan bidonla su getirdi. Adamcağızın yüzüne serptiler, saçını ıslattılar. Köylülerden biri ceketini katlayıp başını arkaladı. Hacı Emmi kendine gelir gibi oldu, gözleri aralandı.

"Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne muhammeden abduhu ve resuluhu. Nerdeyim ben?"
"Burdasın hacı emmi. Şosenin kenarına yan gelmiş yatıyorsun."
"O nerde?"
"Kim nerde?"
"İblis. Demin karşıma çıkan iblis midir cin midir, o işte."
Yine gözlerini yumup dualar mırıldanmaya başladı. Adamlar birbirlerine baktılar.
"Hayal görmüşsün, Hacı Emmi. Güneş vurmuş kafana."
"Vallahi de gördüm, billahi de gördüm. Aha nah şuradaydı. Osman'ın durduğu yerde. Ekmek kuran çarpsın."

Adamlar güldüler.
"Televizyonda fredileri felan fazla izledin galeba, Hacı Emmi," dedi bir tanesi.
"Akşama kahvede eyi mavra var," diye ekledi Osman.
"Bak, ekmek çarpsın diyorum..."

Keskin bir vınlama sesi duyunca sustu. öbürleri de susup kulak verdiler. Sonra herşey yıldırım hızıyla olup bitti. Şarampolden yukar doğru, ışıklar saçan yuvarlak bir cisim çıktı ve yavaş yavaş yükselmeye başladı. Hacı Emmi, "Eşhedü en la..." diyebildikten sonra yeniden bayıldı.

"Kaçalım çabuk!"
"Allahım sen bizi koru."
"İşte şurda içinde birşey..."
"Jandarmaya haber edelim..."
"Durun, korkmayın, Allah büyüktür. Gidiyor işte."

Cisim hızlanarak yükseldi, küçüldü, küçüldü, gökte toplu iğne başı kadar oldu ve kayboldu.

Köylüler bir süre endişeyle sağa sola bakındılar. Bu arada Hacı Emmi de ayılmıştı. Yaşlı adamın römorka binmesine yardım ettiler. Köye doğru yola çıktılar.

"Hacı Emmi, şu senin gördüğün in cin değil, düpedüz uzaylıymış. Hani filimlerdeki gibi."
"Uçandairenin içinde biri vardı. İyi göremedim ama, insana pek benzemiyordu."
"Bizim öğretmen uçandaire filan yok, göz yanılması diyor."
"Yok deve! Bu gördüğümüz neydi öyleyse?"
Hacı Emmi hala salavat getiriyordu. Sürücü arkaya dönüp seslendi:
"Senden ne istiyorlardı ki, Hacı Emmi? Yoksa kaçıracaklar mıydı?"
"Ne bileyim ben oğlum? Şeytanın işine akıl sır mı erer?"
Sonra telaşla yattı " yerden doğruldu. Avuçlarını açtı, sağa sola bakındı.
"Eyvah," dedi. "Kaptırmışım."
"Neyi kaptırmışsın?"

Hacı Emmi cevap vermedi. Yüzünde ağlamaklı bir ifade vardı.

"Allah rızası için siz de birlikte gelin bize, yemin billah edin, bana arka çıkın. Benimki canıma okuyacak, yine unuttun diye. Deyin ki ona: Unutmamış almış; almış ama dönerkene uzaylının biri kapıp kaçıvermiş deyin..."

"Neyi kapıp kaçıvermiş?"

"Çamaşır ipini," dedi Hacı Emmi, "pazardan aldığım naylon çamaşır ipini." n

ATILGAN kitabevi sunar!...

HALDUN AYDINGÜN

BAŞKAN OYUNU

(2000'lerin öyküleri)

Sadece 100 Adet

İmzalı!..

2.000.000.TL.

(Posta Masrafları Dahil)
adresimizden isteyebilirsiniz.

BİR GALAKSİ DOLUSU FİLM MALZEMESİ SİZİ BEKLİYOR!...

Yüzlerce Yerli ve Yabancı Film Afişi, Lobby Kartları, Orijinal Fotoğraflar...

GIOVANNI SCOGNAMILLO'nun ARŞİVİNDEN

ve GIOVANNI SCOGNAMILLO'nun orijinal tabloları

Eğer nostromo'nun 1 ve 2. Sayılarını Edinmek İstiyorsanız

Sayı Başına 750.000.TL.sını (Posta ücreti dahil) Garanti Bankası Moda şubesi 6200798-4 nolu hesaba yatırıp dekontunu bize faxladığınızda derginiz size gönderilecektir.

ATILGAN Kitabevi
İstiklal Caddesi Atlas Sineması Pasajı No: 24 Beyoğlu İstanbul
Tel&Fax : 0 212 245 47 37

Bilimkurgusal Anılar 3

Roket
İllüstrasyonları :
Erol Dinneden

X-Bilinmeyen ve onu izleyen Evren'in ciltlerini bugün karıştırmak, o konu ve imza bolluğu içinde insanı, meraklıyı, adeta bir zaman yolculuğuna sürükler. Derginin düzenlediği öykü yarışması ise bir kuşağın panoramasını çizmektedir, Bilimkurgu'ya devam edenler ve Bilimkurgu'dan ayrılanlarla.

Giovanni Scognamillo

Selma Mine ve *X-Bilinmeyen* (daha sonra *Evren*) demiştim bir önceki yazımda; ama bu kadar kısa bir hatırlatma, özellikle Türkiye'deki BK yayıncılığının tarihi açısından, yeterli değil. *X-Bilinmeyen* macerası ve örneği, yani fanzinden profesyonel dergiye dönüşüp, yaşamını şu ya da bu şekli ile 1976'dan 1982'ye kadar sürdüren bir öncü olmasaydı, bugün belki de ne bir *Atılgan* olurdu, ne de bir *Nostromo*. *Sezar Erkin Ergin*'in *Antares*'i BK fanzini geleneğini kuruyor, *Selma Mine*'nin *X-Bilinmeyen*'i profesyonel BK dergiciliğinin temellerini atıyor ve başından beri o dönem (ve bir noktaya kadar bu dönem) için geçerli bir saptamada bulunuyor:

"Bilim-Kurgu, Türkiye için hem yabancıdır, hem tanıdıktır; daha doğrusu, bu bilimsel-sanat dalını ne tam biliyoruz, ne de bilmiyoruz diyebilirim. Bu konuda romanlar okumuş, öyküler beğenmiş, filmler görmüş ve TV dizileri izlemiş ve halen izlemekte olabilen çok kişi bunların bilim- kurgu olup olmadığını düşünmez bile" *(Selma Mine, X-Bilinmeyen* bir yaşını doldururken, S.12, 1 Mayıs 1977).

X-Bilinmeyen ve onu izleyen *Evren*'in ciltlerini bugün karıştırmak, o konu ve imza bolluğu içinde insanı, meraklıyı, adeta bir zaman yolculuğuna sürükler. Derginin düzenlediği öykü yarışması ise bir kuşağın panoramasını çizmektedir, Bk'ya devam edenler ve BK'dan ayrılanlarla.

Selma Mine'nin uygun gördüğü çizgisi ile *X-Bilinmeyen,* kurgunun her çeşidine önem verdiği gibi, kurguyu ve kurgusal olanın anlayışını bilimsel yazılarla da destekliyor. Belirli bir ölçü içinde gerekliliği tartışılmaz olan bu yaklaşım, ölçüyü aştığında, kurgudan çok bilime ağırlık verecektir, *Evren* dergisinde olduğu gibi. Yıllar sonrası fanzin olarak yeniden yayınlanacak *X-Bilinmeyen*, bu kez bilime ve kurguya boyutlar ekleyip yaşamını bir karmaşa içinde noktalayacaktır.

Evet, *X-Bilinmeyen*'i karıştırmak: *Selma Mine*'nin tefrika

halinde verilen '*Unutulan Gezegen*' romanı; '*Biyonik İnsanlar Gerçek mi?*', '*Ölüm Işınları*', '*Ay'ın Sırları*', '*Rüzgâr Enerjisi*' gibi bilimsel yazılar; *Turan Dursun*'un fantastik gerçekçilik türündeki araştırması '*Evren Bir Şaka mı?*', *Saadettin Topuzoğlu*'nun '*Piri Reis Haritaları İncelemesi*'.

Bilimkurgu çok geniş bir boyut içinde ele alınıyor dergide, ama bu, dönemin ihtiyaçlarından da kaynaklanıyor; özellikle *Daniken* tarzı fantastik gerçekçiliğin çoğu kez ve yanlış olarak bilimkurgudan sayıldığı 70'li yıllarda...

Derginin çeşitliliği bunlarla da bitmiyor: *Sturgeon* ve *John Wyndham* gibi yazarların öyküleri yanında, *Robert Moore Williams*'ın '*Satan'ın Dönüşü*' adlı uzun öyküsü de yer alıyor. Bu arada telepati ve telekinesis gibi parapsikolojik konulara yer ayrıldığı gibi UFO'lar hiç unutulmuyor.

X-Bilinmeyen'in yazar künyesinde eskilerden, yenilerden ve halen güncel olanlardan neredeyse herkes var; *Bülent Akkoç*'tan *Gürses Öner*'e, *Ekrem Kasım*'dan *Tarık Erguvan*'a, *Recai Dinçer*'den ilk öykü yarışmasını kazananlardan *Levent Mollamustafaoğlu*'na, *Erol Tulay*'a, *Günay Taylan*'a...

Bu arada sinema ve televizyon -TRT bol sayıda BK dizileri ve filmleri gösterdiğinden- hiç unutulmuyor; BK müziği unutulmadığı gibi. *Barbarella*, *Uzay Yolu*, *Altı Milyon Dolarlık*

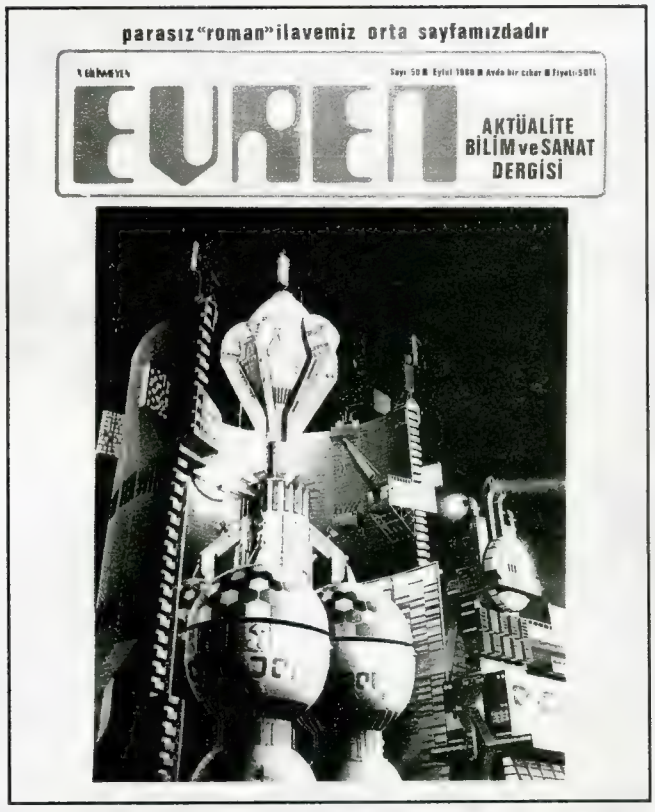

Mumyalardan söz ediliyor Evren'de; rüzgâr enerjisinden, Immanuel Velikovsky'den... Ama Carl Sagan da var,

6 Milyon Dolarlık Adam / Six Million Dollar Man'da Lee MAJORS

Adam, *Jetgiller* ve *Uzay 1999* kapak konusu oldukları gibi, *Kaptan Kirk* ve *Mr. Spock*'la yapılan söyleşiler gündemdeler.

43. sayısı ile (Ocak 1980) *X-Bilinmeyen* saf değiştiriyor ve *Evren* ya da *Bilinmeyen Evren* adı ile Bilim ve Teknik dergisinden sonra Türkiye'nin ikinci bilimsel yayını olma sevdasına kapılıyor. BK arka planda kalıyor çünkü *Evren* bir "*aktüalite, bilim ve sanat*" dergisidir. Aslında temel yazar kadrosunda pek bir değişiklik olmuyor: *Selma Mine* öykülerini sürdürüyor, *Gürses Öner* bilimsel yazıları derliyor, *Gökçen Taşkıran* filmleri yazıyor, *Erol Tulay* da BK dünyasını.

Mumyalardan söz ediliyor *Evren*'de; rüzgar enerjisinden, *Immanuel Velikovsky*'den... Ama *Carl Sagan* da var, *Atilla Dorsay* ile söyleşi (o dönemde *Dorsay Solaris*'i hiç sevmediğini, sıkıcı bulduğunu söylüyor), *Werner Von Braun*'dan Apollo'nun İki Yüzü, *Servet Böhürler*'den Uçan Dairelere İnanç, *Çetin Altan* ile söyleşi, Çevre Kirliliği, Ay'da Türk Adları ve devamı...

Evren bir aktüalite-bilim-sanat dergisi olarak umulan ilgiyi görmediği gibi bir kısım BK severleri de soğutuyor. Zaman zaman "Rönesans'ta insan figürü ve renk persepsiyonu" ile de ilgilenen *Evren* kendi kaderini kendi çizmiş oluyor.

Sürecek

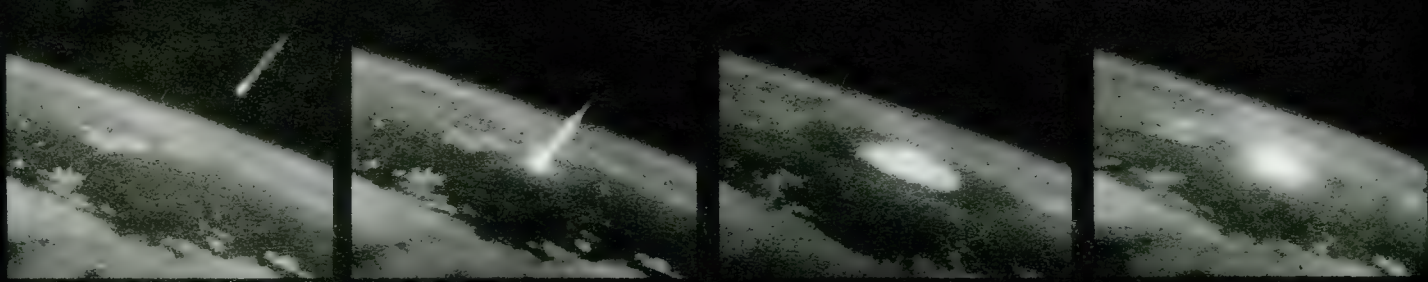

DEEP IMPACT
DERİN DARBE

"Hayatının her gününü sanki son gününmüş gibi yaşa" der geleneksel bir söz... Ya siz? Eğer ki dünyanın sonunun bir yıl içerisinde geleceğini bilmiş olsaydınız, bugününüzü, yarınınızı, gelecek haftanızı nasıl yaşardınız? İşte bu soru, mesleğinde yıldızı parlayan genç bir televizyon habercisinin yüzyüze geldiği bir soru... Aynı zamanda hayatlarının baharındaki iki genç insanın da... Ve dünya üzerinde yaşayan tek tek bütün insanların da...

Yönetmenliğini Mimi LEDER'ın üstlendiği "Deep Impact", işte bu soruyu ele alan bir film. Bilimadamlarının bir kuyruklu yıldızın dünyaya hızla yaklaşmakta olduğunu ve meydana gelecek şiddetli çarpışmanın sonucunda bütün insanlığın yokolacağını belirlemeleri üzerine herkes bu soruyu sormaya başlıyor. Tabii bu kuyrukluyıldızı yoketme göreviyle uzayın derinliklerine açılan ve dünyanın geleceğini kurtarma görevini üstlenen bir grup astronotun yüzyüze geldiği soru da aynı...

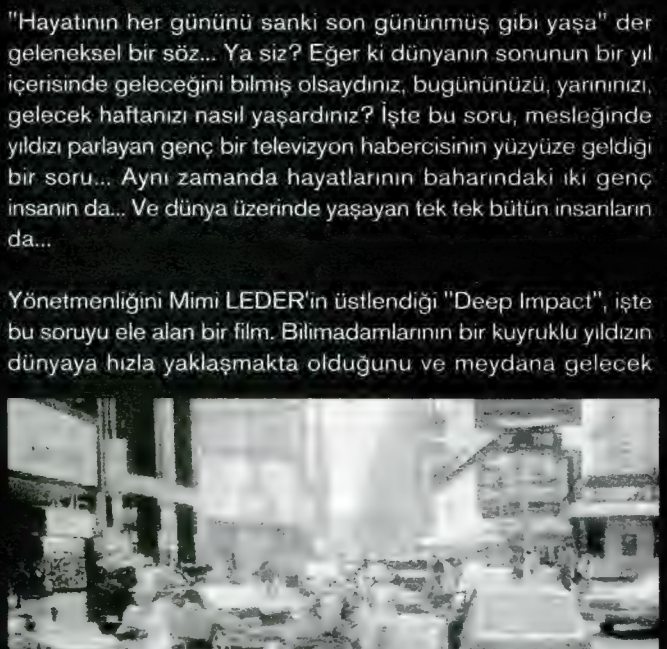

Paramount Pictures ile DreamWorks'ın birlikte sundukları bir Zanuck/Brown prodüksiyonu olan "Deep Impact"in başrollerini Robert DUVALL, Tea LEONI, Elijah WOOD, Vanessa REDGRAVE, Maximillian SCHELL, Leelee SOBIESKI ve Morgan FREEMAN *(Bu sezon Morgan Freeman'ın oynamadığı bir film izleyen var mı? NB.)* paylaşıyorlar. Senaryosunu Michael TOLKIN ile Bruce Joel RUBIN'in birlikte yazdıkları filmin yönetmeni Mimi LEDER...

Deep Impact projesinin ilk adımları, 1970'li yılların sonunda Richard D.ZANUCK ve David BROWN'dan oluşan prodüksiyon ekibinin bu fikri Paramount'a sunmalarıyla atılmış. Esin kaynakları ise, George PAL'in 1951 yılı yapımı olan ve özel efekt kategorisinde Oscar ödülü kazandığı "When Worlds Collide" adlı bilimkurgu klasiği filmi olmuş.

Zanuck ile Brown'ın aradığı unsurlar, Bruce Joel RUBIN-Michael TOLKIN-John WELLS üçlüsünün yazdığı ortak senaryoda biraraya gelmiş. Birbirinden bağımsız üç ayrı öykü çizgisi yardımıyla dünyanın sonu olgusu insan boyutuna indirgenmiş. Sonuçta, Tolkin'in deyimiyle, "ölüm olgusuna

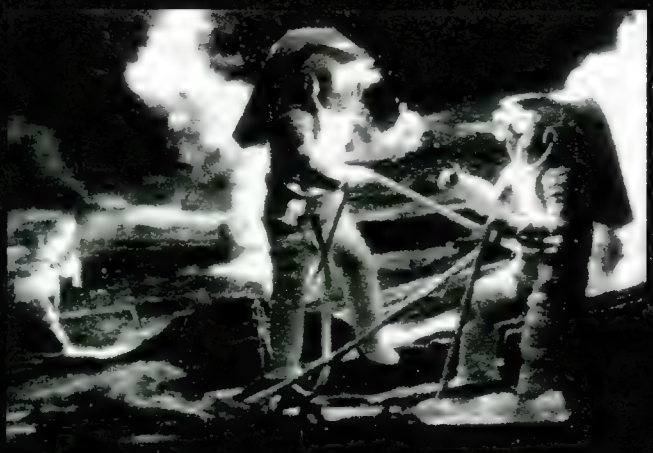

karşı dünyanın tepkisini işleyen bir film" çıkmış ortaya.

Çekimleri, California'nın Palmdale bölgesinde bulunan Edwards Hava Üssü'ndeki NASA tesislerinde gerçekleştirilen filmin yönetmeni Mimi LEDER, Türkiye'de Acil Servis adıyla gösterilen televizyon dizisi çalışmasıyla iki kez Emmy ödülü kazanmış bir kadın yönetmen... LEDER böylelikle "Barışçı"dan (The Peacemaker) sonra ikinci sinema filmini yönetmiş oluyor.

"Deep Impact"in kamera gerisi ekibinde, her ikisi de daha önce "Barışçı"da Mimi LEDER'la birlikte çalışmış olan görüntü yönetmeni Dietrich LOHMANN ile kurgucu David ROSENBLUM da görev yapmışlar. Prodüksiyon tasarımını ise daha önce "Yıldız Savaşları" (Star Wars) ve "Kutsal Hazine Avcıları"ndaki (Raiders of the Lost Ark) çalışmalarıyla sanat yönetmenliği dalında Oscar ödülü kazanan ve "Barışçı"da da (The Peacemaker) görev yapan Leslie DILLEY üstlenmiş. Filmin özel efekt süpervizörü "Jurassic Park"taki çalışmasıyla Oscar ödülü sahibi olan Michael LANTIERI.. *(Başkalarından aşırmadığı sürece sıkıcı ve kendini tekrarlayan işlere imza koyan Titanic'in çift Oscar'lı harika(!) James HORNER ise Deep Impact'in müziğinden sorumlu. Duyduğumuz kadarıyla, ürettiklerinin üstüne koyacak pek notası kalmayan HORNER, filmin Yeşilçam sahnelerinin altına döşediği baygınlık geçirtici müziği ile "ben de varım" diyor. NB.)*

Deep Impact'in uzay sahneleri, hem mekanlarda hem de stüdyo setlerinde gerçekleştirilmiş. Kuyrukluyıldızı yoketmek üzere gönderilen Messiah adlı uzay gemisinin uzaya açılmadan önceki sahneleri, Edwards Hava Üssü'ndeki NASA ofislerinde çekilirken, uzayın derinliklerindeki sahnelerin çekimleri Paramount stüdyolarında ve Warner Hollywood stüdyolarında gerçekleştirilmiş. *(Bakalım bu sahnelerden hangileri size "çok" tanıdık gelecek... NB)*

"Deep Impact"in uzay sahnelerinde ayrıca eski NASA astronotlarından David M. WALKER da danışmanlık hizmeti vermiş. Uzaya ilk kez 1984 yılında çıkan ve daha sonra üç kez daha göreve çıkarak uzayda toplam 724 saat kalan David M.WALKER, "Deep Impact"teki aktörlerin rollerini son derece iyi yapmalarından büyük keyif aldığını söylüyor.

Film endüstrisi de, tıpkı NASA gibi yıllardan beri uzayın derinlikleri konusunda büyük deneyim sahibi oldu, Ancak, kuyrukluyıldız olgusunun sinemada ilk kez işlenmesi nedeniyle bu konu film endüstrisi için de yeniydi. "Deep Impact"in prodüksiyon amiri Joan BRADSHAW, bu konudaki görüşlerini şöyle dile getiriyor:

"İnsanoğlu şimdiye kadar hiçbir kuyrukluyıldıza iniş yapmadı. Onları ancak çok güçlü teleskoplar aracılığıyla görebiliyoruz. Bu yüzden şimdiye kadar insanların hiç görmediği türden bir ortam yaratmamız gerekiyordu. Böyle bir durumda görsel efektlerin yardımına başvurmamız elbetteki kaçınılmazdı. Çünkü onlar olmadan bu boyuttaki bir öyküyü anlatmayı başaramazsınız."

(Deep Impact, ABD gösteriminin ilk 10 gününü 74 milyon dolarlık hatırı sayılır bir rakamla geride bıraktı. Görünen o ki, film Paramount Pictures ve DreamWorks SKG'nin ilk "hit"i olma başarısını gösterecek. Bu arada, filmi henüz görmemiş, ama görmeye niyetli olanlara not: Yanınıza iki paket selpak almayı ihmal etmeyin. NB)

Robert Duvall

Tea Leoni

Elijah Wood

Yönetmen : Mimi Leder

öykü :

Denek

Cüneyt UÇMAN

İllüstrasyonlar : Metin DEMİRHAN

Yalnızım...

Bu koca şehirde, bu koca ülkede, bu koca dünyada yapayalnızım... Yalnızlığımın sebebi etrafımda insanlar olmayışı değil. İnsanlar var. Hem de bir sürü. Fakat ben onlardan çok uzağım. Zihnimde cevap bekleyen pek çok soru var. Kim olduğum, ne olduğum, neden var olduğum... Bunlar beynimi kurcalayan soru ve sorunların sadece bir kısmı. Bu akşam da düşünceler denizinde boğulmamak için kendimi sokağa attım. Pek çok akşam olduğu gibi yine sokak sokak dolaşmaya başladım. Her zaman olduğu gibi bu akşam d: dolaşmak için kalabalık caddeler yerine tenha arka sokaklar seçtim. Büyük caddeler pek bana göre değil. İnsanlarla dolu. Barlar, gece kulüpleri, eğlence merkezleri... Parlak ışıkların ardına gizlenmiş soğuk ve donuk mekanlar. Yine aynı şekilde soğuk ve yapmacık tavırlı insanlarla dolu. Bir gecelik ilişkiler arayanlar için ideal yerler. Fakat bana göre değil. Dar ve karanlık bir sokağa saptım. Sanırım serseriler sokak lambası kırmışlar. Girdiğim sokağın bir çıkmaz sokak olduğunu ancak sokağı yarıladığımda farkettim. Geri dönmeden önce bir sigara yakmak için durdum. Sigarayı iki dudağımın arasına yerleştirdikten sonra çakmağımı bulmak için ceplerimi karıştırmaya başladım. Çakmağı sigaraya doğru yaklaştırırken arkamda yaklaşmakta çok hafif ayak sesleri duydum. Özellikle gürültü yapmamaya çalışan insanların ayak sesleri. Sigaramı yakıp arkama döndüğümde dört metre kadar uzağımda üç siluet olduğunu gördüm. Karanlık yüzünden detayları pek seçemesem de onsekizle yirmi yaşları arasında sokak serserileri olduğunu anlayabildim. Daha önde duranın elinde hafifçe parlayan metal bir çubuk vardı. Sağındakinin elinden uzun bir zincir sarkmaktaydı. Solundakinin ise elleri boştu. Fakat iriliği bunu önemsiz kılıyordu. Sırtlarında deri montlar ve altlarında da yırtık kot pantolonlar vardı. Görmesem de, montlarının sırtlarında üyesi oldukları çetenin ambleminin olduğuna emindim. Bugünlerde sokaklarda yaşayan bir gencin hayatta kalabilmesi için kesinlikle bir çetenin üyesi olması gerekiyor.

Öndeki genç hafifçe titreyen bir sesle "Bayan," dedi. "Şimdi bize zorluk çıkartmadan cebinizdeki bütün parayı veriyorsunuz. Biz de size hiçbir zarar vermiyoruz." Sanırım bu, gencin ilk soygunuydu. Sağındaki zincirli olansa kendinden daha emindi. "Şöyle ışığa gel de yüzünü bir görelim," dedi. "Eğer güzel bir parçaysan sadece paranı almakla kalmayız." Ardından hepsi abartılı bir şekilde güldüler. Sigaramdan bir nefes çekip yavaş yavaş serserilere doğru yürümeye başladım. Demin konuşan "Ooo, azgın bir hatuna rastladık. Bu gece keyfimiz yerine gelir," diye konuştu. Bunu bir gülüşme daha izledi. En önde olanıyla aramda yarım metre kala karnına bir tekme attım. İki büklüm yere düşerken sağındaki zincirini bana doğru salladı. Eğilerek bu ataktan kurtuldum. Ayağa kalkıp bir tekme de onun suratına attım. İğrenç bir çatırtı duyuldu. Sanırım burnu kırıldı. İri kıyım olan diğeriyse belinden çıkardığı bıçakla üzerime atıldı. Bıçağı tutan kolunu kırarak adamı yere fırlattım. Acıya aldırmadan tekrar ayağa kalktı. Fakat iki bacağının arasındaki o hassas bölgeye attığım bir tekme işini görmeye yetti. Ağzımdaki sigara izmaritini yere atıp oradan uzaklaşırken arkamdan acı içinde küfrettiklerini duyuyordum. Küfürlerin hepsi de ailem, aslında bahsettikleri gibi olmayan mesleğim ve beni konu alan cinsel fantezileriyle ilgiliydi. Tahminimce bu gençler uyuşturucu alacakları parayı bu yolla temin ediyorlardı. Sorunlu dünyanın sorunlu çocukları... Çocukluğumda, kendini savunma dersleri almam için ısrar eden aileme bir kez daha minnet duydum. Bu akşam için bu kadar macera yeter, diye düşünerek evimin yolunu tuttum. Evim, şehirdeki en alçak yapılardan birinde. Yirmisekiz katlı bir binanın yirmialtıncı katında oturuyorum.

Nedense bir türlü yüzlerce katlı gökdelenlere kanım ısınmadı. Belki yerden uzak olduğumda duyduğum huzursuzluk hissinden. Belki de tüm o yapılar şehir merkezinde, insanlar, eğlence ve bol gürültünün içinde olduğundan. O tür aşırı yüksek yapıları tercih edenler sanırım aşağılık kompleksi olan, insanlara yukarıdan bakmayı seven kişiler. Oturduğum semt varoş diye tabir edilebilecek bir bölge. Birkaç dakika önce atlattığım gibi pek çok saldırı, soygun, tecavüz ve gasp olayının yaşandığı; polislerin dahi girmeye çekindiği bir yer. Burayı tercih etmemin sebebi kazancımın yeterli olmayışı değil. Aksine fazlasıyla iyi kazanıyorum. Oturduğum yeri dışarıdan ve içeriden gören birisi hayrete düşerdi. Hayır. Burayı seçmemin sebebi, şehrin en az insan barındıran bölgesi olması. Mesleğime gelince, bir reklam şirketinde çalışıyorum. Her gün insanların onlarcasını gördüğü binaların tepesindeki kocaman, ışıl ışıl reklamlarla gökyüzüne lazerli hologram teknolojisiyle çizilen reklamların büyük bir bölümü bana ait. Televizyon reklamlarına ise şirketin başka bir bölümü bakıyor. Bazen kendime soruyorum "Daha kendini tanıyamamış bir insan, başkalarına bir şeyler tanıtmayı nasıl başarıyor?" diye. Cevap her zamanki gibi: "Bilmiyorum".

Oturduğum apartmana ulaştım. Asansöre binip, yirmi altı numaralı düğmeye basıp, o tuhaf iç burkulması hissiyle beraber yukarı doğru çıkmaya başladım. Yirmialtıncı kattayım. Çünkü daha alt katlar oturulacak halde değil. Hepsi de çeşitli sebeplerle yıkık, dökük, moloz, çöp ve toz toprak dolu yerler. Evimin kapısını kilitlemeye gerek duymuyorum. Sokak çeteleri, hırsızlar ve serseriler olduğu doğru. Fakat apartmana dışarıdan bakan biri içeride çalınacak bir şey olmadığını düşünür. Salonun ışıkları içeri girmemle beraber açıldı. Kendimi koltuğa atarak uzaktan kumanda cihazıyla televizyonu açtım. Karşımdaki duvarda görüntüler belirdi. Genelde televizyonda yayınlanan üç şey var: İnsanları kandırmaya çalışan aptal politikacılar, "Bize bağışta bulunursanız cennete gidersiniz" masalını anlatan inanç sömürücüler ve devamlı kan, vahşet, şiddet görüntüleriyle dolu haberler. Ama arada bir eski filmler yayınlandığı da oluyor. Nedense eski filmlere bir yakınlık, bir sıcaklık duyuyorum. Belki de geçmişle olan 'özel' bağımdan dolayıdır. Televizyonu kapattım ve evimden dışarı çıktım. Asansöre binip terasa çıktım. Havanın ne derece soğuk olduğunu unuttuğumdan paltomu giymemiştim. Geri dönüp almaya da üşendim. Buz gibi havada terasın kenarına kadar gidip çıkıntıya yaslandım. Bir sigara yakıp arka arkaya nefesler çekerken bir taraftan da etrafı izlemeye başladım. Çevrede görülecek pek bir şey yok. Yıkık dökük, kocaman, eski binalar. Başımı göğe kaldırıp yıldızları incelemeye koyuldum. Göğün tam ortasında ay vardı. Ay bu gece hilaldi. Ayın en sevdiğim hali. Gökte sonsuz sayıda yıldız, zihnimde sonsuz sayıda soru ve düşünce. Niye varım? Niye varedildim? Tüm hayatım yoğun bir "Bu yaşadığımı daha önce de yaşamıştım galiba," duygusuyla geçiyor. Sanki daha önce bir hayat yaşamışım gibi. Lanet olsun! Ben zaten daha önce yaşadım! Sanırım anlaşılmadı. Ben daha önce yaşadım. Yani yaşamışım. Ben, dünyadaki ilk ve tek klonlanarak üretilmiş insanım! İşte tüm sorunlarımın, soğukluğumun, içe kapanıklığımın nedeni de bu! Klonlanma, insanlarda denenme aşamasına geldiğinde ben, yani benden önceki ben gönüllü olmuş. Lanet olsun ona! Deney başarıyla sonuçlanmış. Ve ben ortaya çıkmışım. Beni, yine gönüllü olan bir ailenin yanına vermişler. Çocukluğum -hatırladığım kadarıyla- gayet normaldi. Arada sırada "Ben bu olayı daha önce de yaşamıştım sanırım," düşüncelerine kapılmamın dışında. Bunu kimseye anlatmazdım. Ne aileme ne de arkadaşlarıma. Zaten fazla da arkadaşım yoktu. Okulda ise derslerim mükemmel olmasa da her sene sınıf geçmeme yetecek kadar iyiydi. Hayatım böyle normale yakın bir halde devam ederken ailem bana onsekizinci yaş günümde kötü bir sürpriz yaptı. Benle ilgili her şeyi anlattılar. Tahminimce bunu kendi başlarına değil de deneyi yöneten bilim adamlarının isteği doğrultusunda yaptılar. Bir gün, bir şekilde bunu öğrenebileceğimi düşünmüş olmalılar. Bu yüzden bu açıklama görevini de bana en yakın kişilere verdiler. Babam sözlerini bitirdiğinde ne diyeceğimi şaşırdım. Dünya çevremde dönüyordu sanki. Beynim karıncalanıyordu. Tek kelime etmeden odama çıktım. Kapımı kilitleyip yatağa uzandım. Saatlerce ağladım. Bir hafta boyunca odamdan hemen hemen hiç çıkmadım. Okula gitmedim. Bizimkiler de gitmem konusunda hiçbir şey söylemediler. Çok az yedim, çok az uyudum. Çok fazla düşündüm. Tam bir bunalım içindeydim. Artık 'önceden yaşamışlık' duygusunun sebebini biliyordum. Klonlanmış olduğum kadının bazı anı parçacıkları da beynime aktarılmış olmalıydı. Bir diğer farkettiğim şeyse yılda bir kez yapılan tıbbi kontroldu. Bu kontrol için şehirdeki bir hastane yerine şehir dışında, garip, pek çok güvenlik önlemiyle korunan bir tıbbi laboratuara gitmemiz tuhafıma gidiyordu. Çocuk aklımla tam anlayamasam da yapılan testlerin, muayenelerin ve bir psikologla saatler süren görüşmelerimin normalden farklı olduğunu seziyordum. Annemle babam ise bunun her yıl yaptırılması gereken rutin bir tarama olduğunu, kendilerinin de yaptırdıklarını söylüyorlardı. Neden daha yakın bir hastaneye gitmediğimizi sorduğumdaysa en ciddi tıbbi kuruluşun burası olduğunu anlatıyorlardı. Bir hafta sonra yaşantıma kaldığım yerden devam etmeye başladım. Ama hiçbir şey eskisi gibi olmadı. Her olay karşısında "Acaba o da böyle mi yapardı?" "O da bu kararı mı verirdi?" gibisinden paranoyakça düşüncelerle yaşıyordum. Bir kobay fare, bir deneyin parçası olduğunu bilse yine de doğal davranabilir miydi? Üniversitede reklamcılık bölümünden mezun oldum. Bir şirkette çalışmaya başladım. İlk maaşımı aldıktan sonra ailemin yanından ayrılıp buraya taşındım. O günden beridir de hayatımda hiçbir değişim yok. Sadece artık yıllık muayenelere tek başıma gidiyorum ve doktorlarıma eskisi gibi hafif bir korku ve çekingenlik yerine aşırı bir nefretle yaklaşıyorum. Hayatıma hiçbir erkek girmedi. Ne eş olarak, ne de sevgili olarak. Nedenini tam olarak ben de bilmiyorum. Hiçbir erkeği kendime yakın hissetmiyorum. Daha doğrusu hiçbir insanı yakın hissetmiyorum. Tüm insanlardan farklı olduğumu

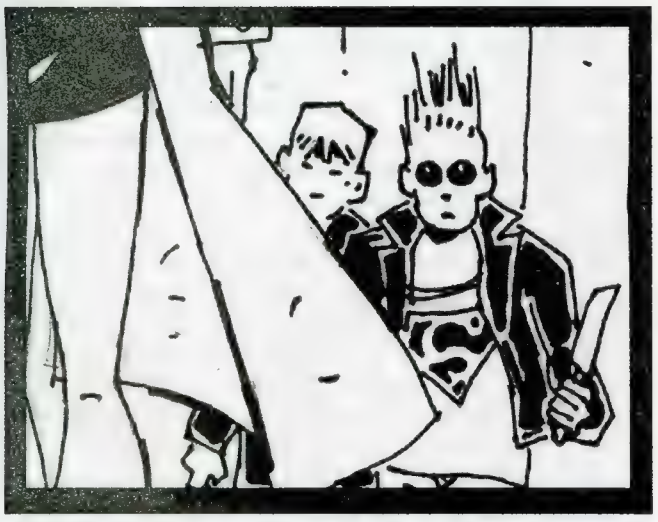

bilmemden kaynaklanıyor olsa gerek. Ama bu farklılık bana bir üstünlük getirmiyor. Aksine, kendimi tüm insanlardan aşağı görüyorum. Evet, ben bir deney hayvanıyım! Peki, bu içinde bulunduğum durumun sorumlusu ben miyim? Kesinlikle hayır! Suçlular bir insan yaşamını aşağılık bir deneyde harcayan bilim adamları ve çok matah bir şey yaptığını zanneden orijinal ben. Aslında ben o, o da ben olduğuma göre ben de suçlu sayılırım. Ben, onun hücrelerinde oluşturuldum. Beynim de onunki gibi düşünüyor. Demek ki ben de onun yerinde olsam -ki zaten öyleyim- kendimi kopyalatırdım. Hayır! Bunu kesinlikle yapmazdım. Öyle saçma bir şey yapabileceğimi hiç zannetmiyorum. Belki de bir kopyanın neler çektiğini, ne acılar yaşadığını bildiğim içindir. Hava iyice soğuduğu için eve girmeye kara verdim. Terasın kapısından içeri girip asansöre bindim. Eve girince yüzüme hafifçe çarpan sıcak hava dalgası oldukça hoşuma gitti. Günlük giysilerimi çıkartıp yatağa girdim. Bir sigara daha yaktım. Uyuyamayacağımı biliyorum. Beynime tekrar düşünceler üşüştü. Acaba orijinal ben olan kadın tıpatıp benim gibi miydi? Ondan 'annem' diye mi bahsetmeliyim yoksa 'ikiz kardeşim' diye mi? Hala yaşıyor mudur? Hiç karşılaşmış mıyızdır? Karşılaştıysak beni tanımış mıdır? Bilim adamları neden böyle bir deneye ihtiyaç duydular ki? Dünyayı kirletip tüketecek, hatta yok edecek yeterince insan yok mu zaten yeryüzünde? Bir de doğal olmayan yollardan insan üretmenin ne gereği var? Başka birisi yok muydu koca dünyada? Niye onu yani beni seçtiler ki? Onun özel bir üstünlüğü mü vardı? Hayatımı böylesine karartmaya kimin ne hakkı var? Düşündükçe çıldıracak gibi oluyorum! Tanrım! Ben bu laneti hak edecek ne yaptım? Tanrı! Bu da devamlı sorguladığım kavramlardan biri. Eğer Tanrı varsa ben nasıl varım? Tanrı'nın yaratmadığı bir varlık nasıl var olabilir? Benim bir ruhum yok mu? İnsanlardan uzak oluşumun ve içe kapanıklığımın sebebi ruhumun olmayışı mı? Benim Tanrı'm, beni yaratan bilim adamları mı? Her zaman olduğu gibi düşünceler arasında uyuyup kalmışım. Sabah saatin alarmıyla uyandım. Bir taraftan giyinirken bir taraftan da kahvaltı olarak bir şeyler atıştırdım. İşim için gerekli belgeleri, taslakları, çizimleri ve raporları aceleyle evrak çantama tıkıştırıp yola çıktım.

İş arkadaşlarımın tamamı bilgisayar kullanırlar. Ancak ben bilgisayarlara da ısınabilmiş değilim. Kullanmasına kullanıyorum. Fakat tercih etmiyorum. Kağıt kalemle çalışmak bana daha cazip geliyor. Bu da ofiste bazı ufak tefek sorunlar yaratmıyor değil. Ama patronum, böyle basit bir takıntısından dolayı en üretken elemanını gözden çıkaracak kadar aptal değil. Geçmişle olan o 'özel' bağım yüzünden kendimi hep gelişmeden ve yeniliklerden uzak bir geri kafalı olarak görmüşümdür. İşe giderken ve eve dönerken her zaman metroyu tercih ediyorum. Tam olarak sebebini anlamış değilim ama metroyla yolculuk etmek, şahsıma özel bir araçla gitmekten daha fazla zevk veriyor bana. Özel bir ulaşım aracı almayışımın sebebi maddi değil. Rahat edememem. Çalıştığım reklam şirketi şehrin merkezinde, o karmaşanın tam göbeğinde. Metro istasyonundan ofisin olduğu gökdelene gidene kadar üç sokak boyunca o itiş kakış kalabalığının içinden geçmek zorunda kalıyorum.

Bütün gün aynı şeylerle uğraşıp duruyorum. Bir ürünün tanıtımı. İnsanlara hoş gelecek, ilgi çekecek, bol renkli, bol ışıklı, cafcaflı reklamlar. Düşünmediğim, daha doğrusu en az düşündüğüm zamanlar işimle meşgul olduğum zamanlar.

Öğlen tatilinde herkes yemeğe giderken ben odamda oturup duruyorum. İş arkadaşlarım işimi çok sevdiğim için öğlen tatilinde bile çalıştığımı zannediyorlar. Oysa ben yine düşünüyorum. Ne olacak benim bu halim? Hayatımın sonuna kadar hep acılar içinde mi yaşayacağım? Normal bir insan olamayacak mıyım? Bilim adamlarının bu deneyden bekledikleri ne? O kadının hareketlerini taklit etmem mi? Eğer deney başarılı olursa ne olacak? Kopyalamalar devam mı edecek? Onlara göre deneyin başarılı sonuçlanması ne demek? Eğer deney başarıyla sonuçlanır da kopyalamalara yeniden başlanırsa o yeni kopyaların hayatları ne olacak? Hayır, hayır! Kesinlikle hayır! Ben yaşıyorum ama başkaları bu acıları yaşamamalı. Ben harcanmış bir hayatım. Kaybolmuş bir ruhum. Ama bunun başkalarının da başına gelmesine izin veremem. O anda kararımı verdim.

İş çıkışı eve dönerken eczaneye uğramak için metrodan bir durak önce indim. En etkilisinden bir kutu uyku hapı alıp eczaneden çıktım. Bir durak için metroya binmeye gerek duymadan yürümeye başladım. On sekiz yaşımdan beri ilk kez bu kadar mutluydum. Yürümüyor, sanki uçuyordum. Köşe başında, içinde ateş yanan bir varilin çevresinde toplanmış bir kaç evsize cebimdeki bütün parayı verdim. Ben evime çıkarken onlar da büyük ihtimalle içki ve uyuşturucu alıyorlardı. İçeri girdim. Koltuğuma oturup her şeyi yeniden gözden geçirdim. Kararım doğruydu. Hem kendim çekmekte olduğum acılara bir son verecektim hem de benden sonra geleceklerin aynı acıları yaşamalarını engellemiş olacaktım. Evet. Hayatımda daha önce hiç bu kadar mutlu olduğumu hatırlamıyorum. Son bir sigara yaktım. Sigaramı içerken bir taraftan da vasiyetnamemi yazdım. Geçerli olup olmayacağını bilmiyorum ama kimin umurunda? Tüm varlığımı uyuşturucu bağımlılarını tedavi eden bir vakfa ve yetimhaneler kurumuna bağışladım. Mutfağa gidip bir bardak su aldım. Paketteki hapları tek tek yuttum. Artık bitiyordu. Kurtuluyordum. Acılar diniyor, beynimde pek çok soru sorup cevap isteyen ses susuyordu. Son bir kez düşünceler doluştu kafama. Klonlama deneyiyle ilgilenen bilim adamları amma da şaşıracaklardı. Yüzümde yıllardan beri ilk kez gerçek bir gülümseme ve mutluluk ifadesi var. Bir anda yüzümdeki ifade donup kaldı. O önceden yaşanmışlık duygusu bir kez daha sardı benliğimi. Sanki... sanki... Yo, hayır! Sanki daha önce yaşamıştım bunları ben. Sanki daha önce de intihar etmiştim. Hayır, olamaz! Olmamalı! O kadın da, orijinalim de intihar etmiş. Hem de kopyalandığından dolayı pişman olduğu için. Hayır! Onun gibi olmamalıyım! Onun gibi ölmemeliyim! Ben farklıyım! Ben o değilim! Doğrulup koluma kaldıracak güç bulsam kusup kurtulacağım. Ama o kadar uykum var ki... n

MANGA

tehlikeli bir alışkanlıktır!

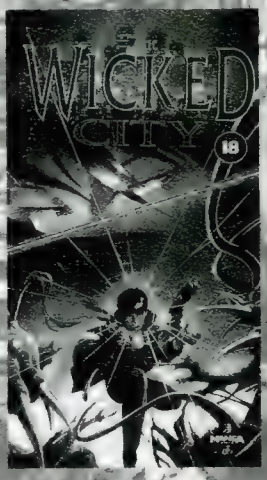

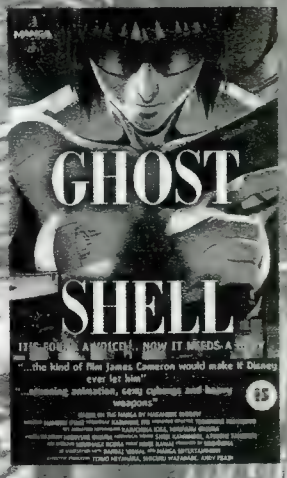

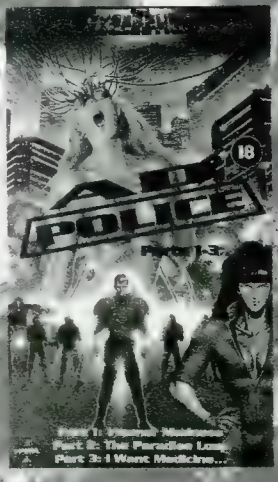

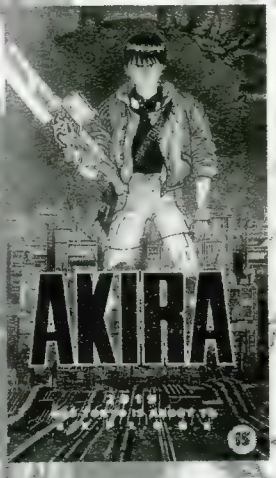

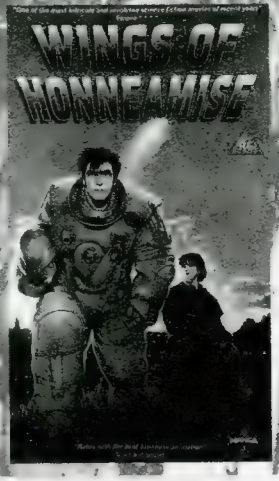

ATILGAN Kitabevi

İstiklal Caddesi Atlas Sineması Pasajı No: 24 Beyoğlu İstanbul

Tel&Fax : 0 212 245 47 37

Anime:

Battle Angel Alita

Nilgün BİRGÜL

Nükleer savaş sonrası karanlık, kasvetli bir gelecek... Ve böyle bir gelecekte ikiye ayrılmış bir dünya:

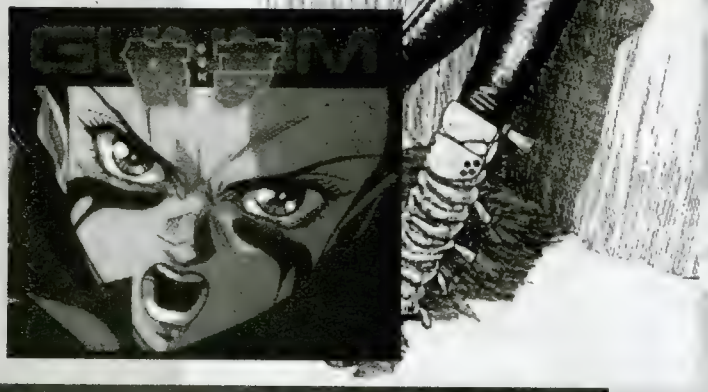

Yönetmen: ***Hiroshi FUKUTOME***

Sanat Yönetmeni: ***Fotoshi FUJIKAWA***

Ses Yönetmeni: ***Yasunori HONDA***

Senaryo: ***Yukito KISHIRO****'nun özgün çalışmasından uyarlayan* ***Akinori ENDO***

Müzik: ***Kaoru WADA***

Müzik Prodüktörü: ***Soichiro HARADA***

Süre: ***54 dak.***

ALITA:

Çöplükte bulunmuş ve Dr. Ido tarafından onarılmış dişi bir 'cyborg'tur. Geçmişini hatırlamaz, ancak hatırlayamadığı bu geçmişten kaynaklanan inanılmaz bir gücü vardır. Bir kedi kadar uysal ve sevimli, en az o kadar da bağımsızlığına düşkündür. Kendine güveni tamdır. İnatçıdır. Gururludur. "Ben böyleyim; işine gelirse" türündendir; ama bunu gayet mahcup bir şekilde yapar. Arkadaşı olarak tanımladığı herkes koruması altındadır. Korkaklara, kendini beğenmişlere ve aptallara karşı tahammülsüz ve hoşgörüsüzdür.

Teknik ve fizyolojik özellikleri:

Boy : ~1.53m
Kilo : ~181kg
Başı dışında tüm vücudu silahlı.
Sağ omuzundaki kanallardan çektiği havayı yaklaşık 15000 °C'ye kadar ısıtabilen plazma jeneratörü, bu ısıyı işaret ve orta parmaklarından düşmana yönlendirebiliyor. En önemli özelliği, "humanoid cyborg / insansı siborg"ların yalnızca tek bir türü için geliştirilmiş, en güçlü ve ölümcül dövüş sanatı olan "Panzerkunst" biliyor olması. Bir diğer özelliği ise kemerinin arkasında muhafaza ettiği bıçağı. El / parmak vuruşları ve uçarak savurduğu tekmeler ölümcül.

Dezavantajları:

• Amnezyak.
• Özel tıbbi bakıma ihtiyacı var.
• Oto-tamir sistemi yok. Gövdesindeki hasarları kendisi onaramıyor.
• Bir savaşçı için fazla duygusal; Ido'yu ve Hugo'yu çok seviyor.
• Acımasız bir kelle avcısı. Öldürmeden bırakmıyor. İntikamcı. Önce eyleme geçiyor, sonra düşünüyor.

IDO:

Alita'nın "üveybaba"sıdır. Zalem'in en iyi sibernetik doktoru olmasına karşın, bilinmeyen bir nedenle ScrapYard'a sürülmüştür. Geceleri kelle avcılığına çıkar; ama para için değil, yapılması gerektiğine inandığı için. Son derece zarif, hoş bir adamdır. Geçmişi ve yaşadığı anla ilgili beklentileri tam bir sırdır. Bu da onu daha gizemli kılar.

HUGO:

ScrapYard'da bulduğu ufak tefek işlerle yaşantısını sürdürmeye çalışan iyi bir çocuktur. Ancak gece olup,

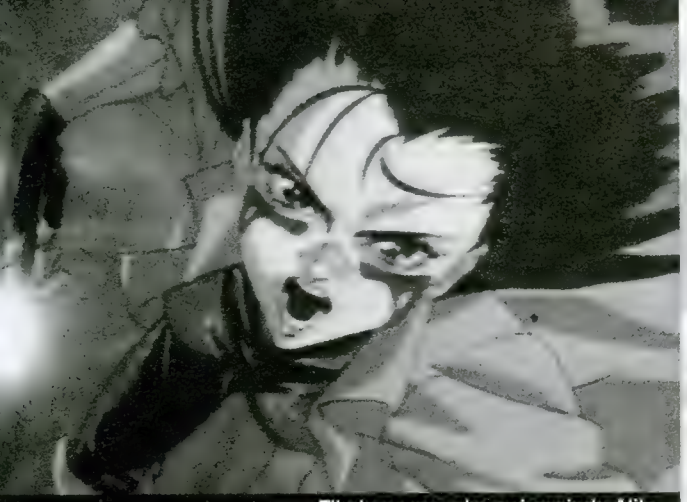

Filmin en can alıcı sahnesinde Alita, parçalanan köpeğinin kanıyla sürer savaş boyalarını

karanlık çöktüğünde, Hugo karaborsacılar için omurga avına çıkan bir "suçlu" olur. Ağabeyi ve yengesi tarafından büyütülen Hugo'nun tek bir hayali vardır: Zalem'e gidebilmek... Bu hayal yüzünden, Bector'un Zalem'le ilgili vaatlerine kanmış ve illegal yollardan kazandığı paraları biriktirmeye başlamıştır. Oysa Zalem saplantısı Hugo'ya trajik bir son hazırlamaktadır.

BEKTOR:
Karaborsacıların şefi ve ScrapYard'daki her türlü karanlık işin birinci adresidir. Hugo'ya, on milyon "chip" karşılığı Zalem'e gitme şansı vaadetmiştir. Oysa asıl düşüncesi söz konusu paraya el koyup, Hugo'nun organlarından yararlanmaktır.

CHIREN:
Zalem'in en iyi sibernetik doktorlarından biridir. Güzel ve acımasızdır. Ido gibi o da Zalem'den sürülmüştür, ancak o bunu bir türlü kabullenemez. Geri dönmek için herşeyi göze almıştır. Ido'nun yeteneklerini çok kıskanır ve sürekli onunla rekabet halindedir.

GURYUSHIKA:
Dr. Chiren'in en önemli eseri, en büyük gurur kaynağıdır. Son derece güçlü, kana susamış, beyin yiyici bir siborgdur.

Özet

Nükleer savaş sonrası karanlık, kasvetli bir gelecek... Ve böyle bir gelecekte ikiye ayrılmış bir dünya: Gökyüzünde muhtemelen daha yukarlarda bir başka şehre bağlı olarak asılı duran rüya şehir Zalem ve aşağıda, yer yüzeyindeki ScrapYard.

ScrapYard, gökyüzü şehri Zalem'in atıklarını boşalttığı çöplüktür aslında. Zalem sakinleri, eğitim, para ve yüksek teknolojinin getirdiği tatlı hayatı sürdürürken, aşağıdaki çöplükte yaşayan fakir insanlar, Zalem'in ihtiyaçlarını karşılamak için robotların denetimindeki fabrikalarda çalışmaktadırlar.

ScrapYard'da para kazanmanın yolları bellidir: Suç işlemek, karaborsacı olmak veya Zalem hesabına kelle avcılığı yapmak... Bu avcılar, "fabrika yasaları"na karşı çıkanları arayıp, bulurlar ve fabrika robotlarına teslim ettikleri her suçlu kafası (veya beyni) için ödül alırlar.

Savaş meleği Alita'nın öyküsü, doktor Ido'nun çöplükte, beyni hala sağlam dişi bir "cyborg" kalıntısı -daha doğrusu kafası- bulması ile başlar. Ido, Zalem'in en ünlü sibernetik doktorlarından biridir. Nasıl sağlam kaldığı meçhul olan bu bebek yüzlü siborgu 200 yıllık koma halinden kurtarıp, binbir güçlükle yaşama geri döndürür ve ona yeni kaybettiği kedisinin adını verir: Alita... Geçmişiyle ilgili hemen hiçbir şey hatırlamayan Alita, hem babası hem de en iyi arkadaşı yerine koyduğu Ido'yu ve onun kendisine verdiği yeni hayatı çok sever.

Ancak, çöplükteki yaşam mükemmel olmaktan çok uzaktır. Sürekli cinayetler işlenmekte ve Ido bazı geceler eve yaralı dönmektedir. Alita, sahip olduğu yegane aileyi koruma duygusuyla bir gece Ido'yu takip eder. Ido, korku içinde koşmakta olan iyi giyimli bir kadının peşindedir. Kadın, kendisini öldürüp, beynini çalmak isteyen iki manyağın eline düşmek üzereyken, Ido yetişir ve aniden bir kelle avcısına dönüşüverir. Ancak Ido, irkiyim bu iki "cyborg" karşısında kaybetmeye mahkumdur. O anda, genç bir kızın karanlığı yırtan çığlığı duyulur: "Ido'yu rahat bırakın!" Alita, Ido'sunu kurtarmak için gölgelerin arasından koşarak gelir ve kendisinin en az dört katı olan iki hasmını yere seriverir. İlk kez sıradan bir siborg olmadığının farkına varmıştır Alita; başkalarında olmayan güçleri vardır! Bu, hatırlayamadığı geçmişinden gelen doğal bir güç olduğu kadar, -Ido'nun "Panzerkunzt" olarak tanımladığı ve yalnızca tek bir siborg türü tarafından uygulanabilen- en eski ve unutulmuş dövüş sanatlarından birini uygulayabilmenin verdiği güçtür. Alita kararını verir. Ido'nun bütün itirazlarına rağmen kelle avcısı olacaktır. Hem de en iyisi!..

Böylece Alita, kendini yalnızca en güçlü olanın ayakta kalabildiği inanılmaz bir mücadelenin içinde bulur. Bu mücadelede

Günümüz çizgi roman ve anime tutkunlarının görmek istediği herşey mevcut Battle Angel Alita'da;

**Spawn'ın coşkusu,
Dirty Pair'in masumiyeti,
Crying Freeman'in
incelikle işlenmiş detayları ve
Blade Runner ile Road Warrior'ın mekanları...**

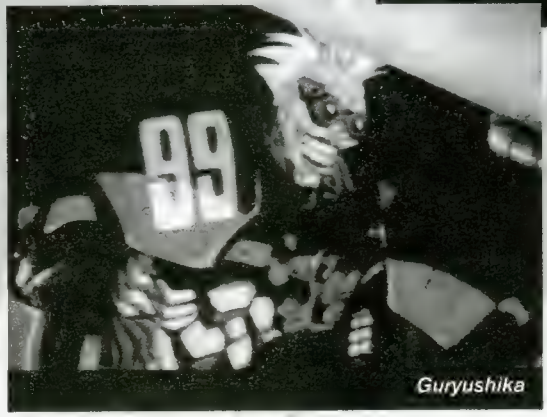

Guryushika

acımasız omurga avcıları, rakip kelle avcıları, kötülüğün simgesi Mr. Bektor, alımlı doktor Chiren ve onun yarattığı beyin yiyici gladyatör Güryushika vardır. Ama tehlikenin en büyüğü Alita'nın işverenlerinden gelir. Fabrika, en iyi arkadaşının yokedilmesine karar verdiğinde, Alita inandığı ilkeler ve sevdiği erkeğin hayatı arasında korkunç bir tercih yapmak zorunda kalacaktır.

Battle Angel Alita, Yukito KISHIRO'nun Gunnm (Gun Dream) adlı 9 kitaplık manga serisinin ilk iki kitabının -Rusty Angel ve Tears Sign- anime uyarlaması. Günümüz çizgi roman ve

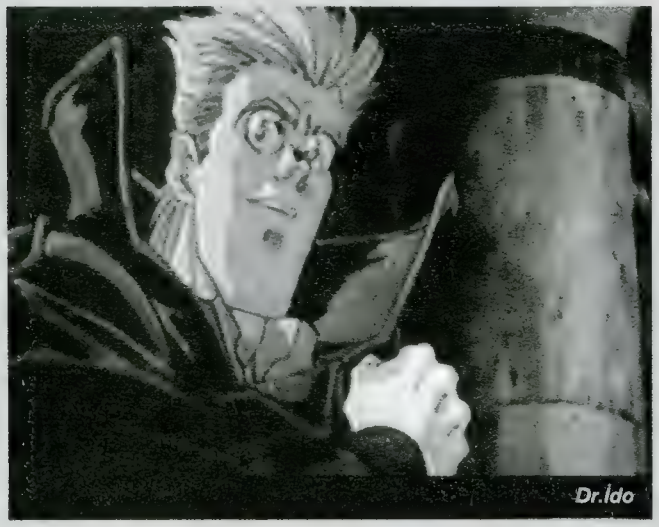
Dr.İdo

anime tutkunlarının görmek istediği herşey mevcut Battle Angel Alita'da; Spawn'ın (Todd McFARLANE) coşkusu, Dirty Pair'in (Adam WARREN) masumiyeti, Crying Freeman'in (Ryoichi IKEGAMI) incelikle işlenmiş detayları ve Blade Runner ile Road Warrior'ın mekanları... Ama Alita öyle bir kahraman ki, benzersiz zerafeti ve cazibesi herşeyin önüne geçiyor. Alita, Dr.Ido'nun yokluklar içinde kol, bacak eklediği basit ve sevimli bir robot değildir yalnızca; kafası çalışan, yaşamı gerek kendisi, gerekse çevresi adına sorgulayabilen nadide bir yaratıktır. Her ne kadar yalnızca dövüş amacıyla yaratılmış olsa da, Alita'nın asıl mücadelesi içinde yaşamak zorunda olduğu ScrapYard'ın güç koşullarına karşı değil, kim ve ne olduğu çelişkisine karşı vermek zorunda olduğu mücadeledir... Ido'nun tüm korumacı ısrarcılığına karşın, kendi yolunu seçmekte kararlıdır Alita. Oysa Ido bilmektedir ki Alita'nın seçtiği yolun sonu bellidir; önce acı ve hüzün, sonra ölüm. Ancak, babalık içgüdüsüyle verdiği Alita'yı ScrapYard'dan uzak tutma mücadelesi hüsranla sonuçlanır. "Niçin senin seçtiğin hayatı yaşamak zorunda kalayım?" diye ağlar Alita. Biz de duygulanırız onunla birlikte. Çünkü bu, yaşantımız boyunca hepimizin karşı karşıya kaldığı bir mücadeledir sonuçta.

Alita'nın karakter olarak en keyif veren yanı araştırmacı ve sorgulayıcı olmasıdır. Asla mazeretlerin ya da yalanların arkasına saklanmaz. Özü sözü birdir. Vahşi ve kararlı olduğu kadar, şefkatli ve sevecendir. Alita, kendini bulma yolunda verdiği mücadelesinde, çevresindekilere yardım etmekten de geri kalmayacaktır.

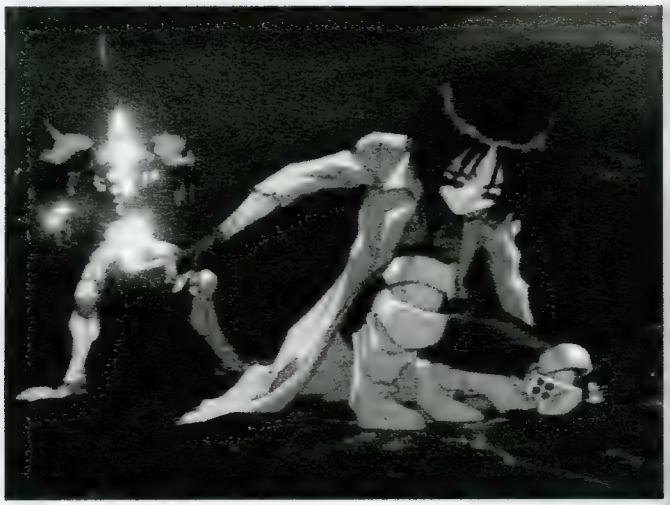

Her ne kadar isminden pek anlaşılmasa ve yüksek oranda şiddet barındırsa da, Battle Angel Alita'nın öyküsü sevgi ve hayaller üstüne kurulu aslında; ve bu hayaller yıkıldığında neler olabileceği üstüne... Sibernetik ve teknoloji, genel ortamı destekleyen yan unsurlar olarak kullanılmış, temel unsur olarak değil. Asıl düşünce, insan olabilmek ve çekilecek bütün acılara karşın insan kalmayı başarabilmek...

Post-apokaliptik son derece güzel bir öykü, derin bir felsefe, iyi oturmuş karakterler, mükemmel animasyon ve başdöndürücü bir kahraman. Battle Angel Alita'nın anime uyarlamasının özeti bu. Bu arada, özellikle dövüş sahnelerinin fonundaki müziğe ve finaldeki şarkıya dikkat! Eğer kan tutmuyorsa, Battle Angel Alita'ya bayılacaksınız ve siz de filmin (tek sorunu bu) sadece 54 dakika olmasına ve devamının çekilmemesine hayıflanacaksınız...

Kaynakça:

Battle Angel Alita, Anime
AD Vision Cat# VHS BA/001
www.manga.com
www.best.com/fburke/manga/pathways
www.rightstep.org/anime/gunnm
www.advfilms.com/advhome
www.scar.utoronto.ca
(Gunnm) Alita©Yukito KISHIRO

CYBORG MERMAID

Müzik: Tsukasa
Sözler: Masumi Yanagava
Düzenleme: Akira Yamato
Yorum: Kaori Akima
Gunnm Another Story CD
(KSS Records JSCA-29006)

In the night's drifting waves,
As we stand immersed in the flow,
Heaven releases its pouring rains,
Turning my heart into a block of ice.
The warm glow of your body's fire,
Draws my cold lips to yours, but...
I don't feel the heat.

Kendimizi akıntıya kaptırmışız,
Gecenin sürüklenen dalgaları arasında,
Kalbimi bir buz parçasına çeviren,
Cennet yağmurları dökülüyor.
Soğuk dudaklarımı seninkilere yaklaştırıyor,
Vücudunun tatlı ateşi, ama...
Sıcaklığı hissetmiyorum.

Oh, just once...
I'm promising you,
You'll see your heart's secret dream coming true.
Oh, just once,
In the sea of the sky,
I'd give up my eternal soul to the winds,
should I fail you...
I'm an insignificant girl.

Sadece bir kere...
Sana söz veriyorum,
En gizli hayallerin gerçekleştirmeye.
Sadece bir kere,
Gökyüzü denizinde,
Tüm ruhumu rüzgarlara teslim edebilirim,
Hayal kırıklığına uğratırsam seni...
Sıradan bir kızım ben.

Oh, just once...
As the barriers fall,
I'll sheath your passion's flame with mine.
Oh, just once...
Set my body on fire,
My ashes scatter as your flames consume me,
It's no matter.
I'm an insignificant girl.

Sadece bir kere...
Engeller yıkılırken,
Aşkının alevini zırhımla saracağım.
Sadece bir kere...
Vücudumu ateşle,
Alevlerin beni tüketirken küllerim saçılsın,
Önemi yok.
Sıradan bir kızım ben.

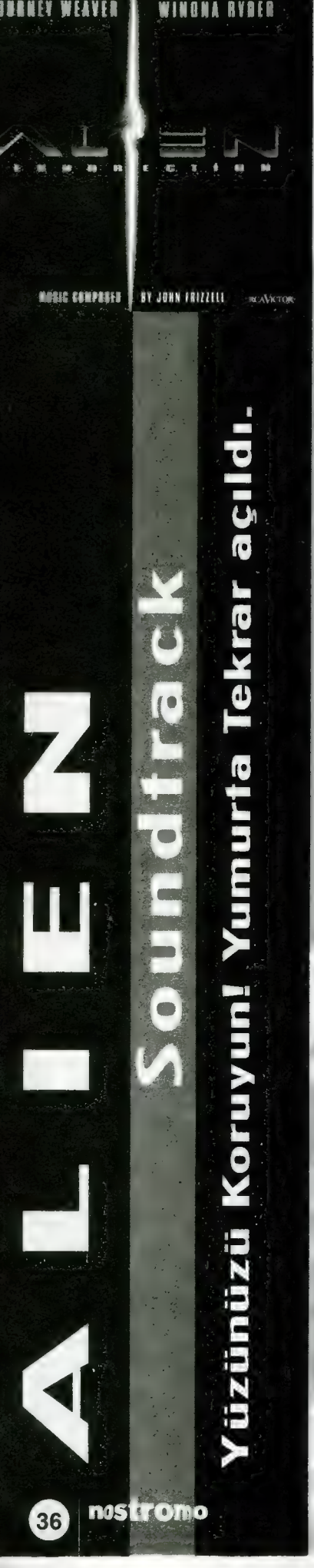

Burak Fedakar

Sinema dünyasında film müziği bestecilerini en çok zorlayan konulardan olsa gerek bilimkurgu, korku ve fantazya. Özellikle de, mesleğe yeni adım atmış, ısınma devresinde olanlar için. Nasıl ki bir yönetmen korku unsurunun perdede görsel olarak seyirciyi irkiltmesini ve muhteşem efektlerle şaşırtmasını istiyorsa, işitsel olarak da neredeyse görsellik düzeyinde bir etki bırakmasını sağlamak, bestecinin işini belki de yönetmeninkinden daha zor hale getiriyor. Hele bu film bir seriyalse ve daha öncekilerin müzikleri bu işin ustaları olarak kabul ettiğimiz bestecilerin elinden çıkmışsa, işte o zaman genç kompozitörler için bütün sinemasal unsurların yanında, bir de diğerlerinin gölgesinde kalma kaygısı yatıyor.İşte **Alien:Resurrection**'ın müziklerini yaratan besteci **John Frizzell** da, herhalde bu kaygılar içersinde kariyerindeki en önemli çalışmalardan birine imza atmış.

Evet, 1979 yılında **Ridley Scott** yönetimindeki **Alien**, sinema dünyasında Starwars'dan sonra yeni bir efsane yaratmış, bilimkurgu ve korku temalarını en iyi işleyen seriyallerin ilki olarak sinema tarihine geçmişti. İlk filmi, 1986 yapımı **James Cameron** imzalı **Aliens** izledi. 1992 yapımı, **David Fincher** yönetimindeki **Alien 3** ise serinin son halkası oldu. Ancak, yapımcılar efsaneyi yeniden canlandırmaya karar verdiler ve geçtiğimiz yıl Fransızların son dahi çocuğu **Jean Pierre Jeunet**'nin yönettiği **Alien:Resurrection** gecelerimizin karabasanı olmaya adaylığını koydu. Bu, bilimkurgu ve korku klasiğinin finali midir bilinmez, ama, **Sigourney Weaver** yaşadıkça ve yapımcılar filmlerin seyirci tarafından tutulup, iyi hasılat yaptığını gördükçe daha çok süreceğe benziyor.

Tekrar konumuz olan müziğe dönecek olursak; **John Frizzell**'in, ilk üç filmin bestecileri hakkında taşıdığı kaygılar boş olmasa gerek. 1979 tarihli ilk filmin bestecisi büyük usta **Jerry Goldsmith**'di. 86'da ise bayrağı **James Horner** devraldı. 1992 yılındaki üçüncü macerada ise **Elliot Goldenthal** çıktı karşımıza. Gerçekten de, rüştünü çoktan ispatlamış bu müzik adamlarının yanında **John Frizzell**, 31 olan yaşıyla hayli toy kalıyordu. Ancak, hemen hatırlatalım, **James Horner** ve **Elliot Goldenthal** da filmlerinin çekildiği yıllarda daha farklı yaşlarda değildiler. **Alien:Resurrection** soundtrack albümünün yapımcılığını da üstlenen kompozitör Frizzell, bu tür filmlerin bütün temasal özelliklerini bünyesinde barındıran son derece profesyonel bir çalışma çıkarmış ortaya. Müzikler, büyük orkestranın dışında elektronik ses efektleriyle de desteklenmiş. Ancak, başından sonuna rahatlıkla dinlenebilen bu albümde çok önemli bir ayrıntıyı gözden kaçırmış Frizzell; eserine ruh vermeyi unutmuş. Bu durum bestecinin ruhsuzluğundan mı(!) yoksa profesyonellikten ödün vermeme endişesinden mi kaynaklanıyor bilinmez, ama, bitişin ardından vurucu tema faktörünün zayıflığı nedeniyle aklımızda kalıcılık yaratan bir etkisinin olmaması albümün en büyük zaafı.

Açılıştaki **Main Title** aynı zamanda albümün ana teması. Elektronik ses efektleri ve orkestradan terkip, fazlaca bir iz bırakmayan bu bölümün ardından, aynı parçanın uzantısı olan **Post-op**'a geçiliyor. Yaylı enstrümanların karanlık ve ürkütücü eşliğinde geçen bu bölümü, bilimkurgu filmlerinin genelde alışık olduğumuz temel özelliklerini taşıyan **Docking the Betty** isimli tema izliyor.

Hemen ardından, Saksonyalı ünlü besteci **Georg Friedrich Haendel**'in meşhur **Julius Caesar** operetinden **Priva son d'ogni conforto** isimli aryayı ünlü soprano **Maureen Forrester**'ın sesinden dinliyoruz. Ne yazık ki, albümün en güzel parçası da bu. Beşinci parça **Face Huggers** albümün başından beri süregelen atmosferi yansıtıyor. **Call Finds Ripley** nabzın iyice yükselmeye başladığının işaretini veren ilk parça; bildik inişli çıkışlı, gerilim dolu, antrenman niteliğindeki bölümden sonra, albümün nispeten iyi parçalarından biri olan **Alien's Escape** devreye giriyor. Gerilim ve hareketin birleştiği bu parçada özellikle bestecinin ustaca yönetimi ve ses efektlerinin orkestrayla başarılı uyumu dikkat çekiyor. Sekizinci bölüm olan **Ripley Meets Her Clones** da besteci ana tema çevresinde değişik varyasyonlar deniyor. **What's Inside Purvis?**, ağır açılıp gittikçe hareketlenen ve gelecek olan fırtına öncesi sessizliği tanımlayan bir tema. Nitekim **They Swim** gerçek bir fırtına! Albümün en hareketli parçası, filmin de en heyecanlı bölümlerinden birinde geçiyor. Başından sonuna kadar tüm orkestra ve efektlerin ayakta olduğu bu parça, aslında yakından tanıdığımız pek çok hareketli temayı çağrıştırmasına rağmen, tüm ekibin iyi uyumu ve ana temanın da üzerine çıkan dinlenebilirliği ile albüm içersinde özel bir konuma sahip oluyor. Bu hareketli bölümün ardından orkestra biraz hız kesiyor ve arka arkaya albümün genel düzeyini yansıtan iki tema giriyor: **The Chapel** ve **The Abduction**. Onikinci kısım olan **The Abduction** artık yavaş yavaş finalin yaklaştığı habercisi ve onüçüncü parça **The Battle With The Newborn** albümün en hareketli üç parçasından sonuncusu olarak başlıyor. Bu bölümde, bol efektlerle süslenmiş, diğer iki lokomotif temayı aratmayacak nitelikte bir finalle karşılaşıyoruz. Kapanış parçası, **Alien** filmografisinin bir numaralı hafiyesi **Ripley**'in adını taşıyor. **Ripley's Theme** aynı zamanda albümün ana teması; böylece Frizzell' in ana temayı filmin baş karakteri ile özdeşleştirdiğini ve ona ithaf ettiğini anlıyoruz.

Alien Resurrection türün kurallarına tamamen sadık, filmle son derece uyumlu, genç kompozitörü açısından gelecek vaadeden, yer yer ürkütücü, yer yer kanı kaynatan, ancak bütün olarak düşünüldüğünde damaklarda keçiboynuzundan fazla bir tat bırakmayan herhangi bir albüm.

Beste:	***John Frizzell***
Orkestra Yönetim:	***Artie Kane***
Türü:	***Soundtrack/bilimkurgu-korku***
Yapımcı firma:	***RCA Victor***
Süre:	***43:53"***

ALIEN 0

Starship Troopers ve Alien Resurrection'ın soundtrack albümleri birbirlerine yakın zamanda piyasaya çıktı. H.R. Giger'ın canavarı 1979'da sinsice Nostromo'nun güvertelerini dolaşmaya başladığından bu yana kabusumuz olmayı başardıysa, hiç kuşkusuz bunda Jerry Goldsmith, James Horner ve Elliot Goldenthal'ın karanlık "score"larının

STARSHIP TROOPERS

Soundtrack

Böcekleri Hafife Almayın!...

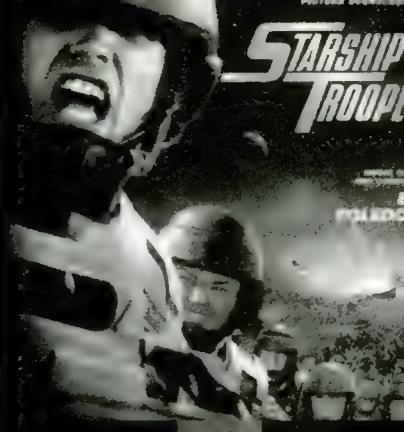

Bilimkurgu; insanoğlunun yüzyıllardır gelecek için kurduğu düşlerin, yarattığı dünyaların tek sözcüklü ifadesi... Günümüzde bilimkurgu öylesine farklı biçimlerde yorumlanıyor ki, herkes kendine özgü bir fikirle gelecek üzerine yeni fenomenler oluşturuyor. Sinema dünyasındaki bilimkurgu filmlerinin yaratıcıları da, yüzyılımızın teknolojik avantajlarından yararlanarak, kendi düşüncelerini ve düşgüçlerini perdeye -ve dolayısıyla milyonlara- aktarabilen şanslı insanlar olsa gerek. Kimi zaman iyi, kimi zaman ise kötü bir geleceğin yansıtıldığı bu dünyaya en az yönetmenler, yapımcılar, senaristler ve oyuncular kadar, filmin müziklerini besteleyen kompozitörlerin de büyük katkısı olduğunu gözardı etmemek gerek. Çünkü her ne kadar geleceği görsel olarak yaşasak da, bir filmin tadına tam olarak varabilmek için, dinleti açısından da benzer duyguları yaşatması gerekiyor. Ne yazık ki, biz Türkiyeli bilimkurgu ve serüven sineması tutkunları bu açıdan son derece şanssızız, çünkü, müzikleri ve ses efektleri ile kendilerini gerçek anlamda ifade edebilecek bu filmler, ufku dar, öngörüden yoksun, bilinçsiz ve türün seyircisine saygısız film şirketleri tarafından yanlış sinema salonlarında heba ediliyor.

Bilimkurgu sineması tarihine adını yazdırmış filmleri gözümüzün önünden geçirecek olursak, beyninizin bir köşesine işlemiş olan müziğini de mırıldandığınızı farkedersiniz. Seyircinin, özellikle de bilimkurgu izleyicisinin beğenisine sunulan bu müziklerin en büyük özelliği, dinleyeni anında kavrayan vurucu temasıdır. Bu türün zorluğu, gelecek üzerine yapılmasının yanısıra, filmin içeriğinde sıntmayan ve gereken vurucu tema özelliğine harfiyen uyan besteler olmasında yatar.

İşte size türün bu özelliklerine tam anlamıyla uyan ve bilimkurguseverleri -özellikle de müzikleriyle ilgilenenleri- uçuracak cinsten bir albüm. Rakipsiz! Son yılların en iyi "score" albümlerinden biri... **Starship Troopers !!**

Yıllar öncesinin tek kanallı televizyon döneminde zevkle izlediğimiz **A Whale for the Killing** dizisinden tanıdığımız, ve bundan 16 yıl önce **Conan the Barbarian** filmine yaptığı müziklerle ustalık mertebesine ulaşan, sinemanın yaşayan en iyi on bestecisinden biri **Basil Poledouris. Starship Troopers,** bestecinin, **Flesh and Blood**(1985) ve **Robocop**(1987)'tan sonra **Paul Verhoeven**'le üçüncü çalışması ve şu ana kadar üstünde en hırslı çalıştıkları projeleri.

Poledouris, "score" için yönetmenle işbirliği içinde çalışmış. "Ben çeşitli temaları deneme aşamasındayken, Paul ana temanın ne olacağı konusunda kararını hemen verdi. Öyle sanıyorum ki, içine az miktarda kader katılmış bir dostluk, kahramanlık ve mücadele öyküsünü temsil eden birşeyler yakaladık. Paul'ün istediği, filmin genelindeki şiddet ve teknolojiyi insanlaştırabilecek, tematik ve duygusal bir eserdi" diyor besteci.

Bilgisayar destekli binlerce uzaylı katil böceğin doldurduğu bir filmin içinde insan unsuru bulabilmek her kompozitörün harcı olmasa gerek. Eğer böyle birine ihtiyaç duyarsanız, bu kişi **Robocop**'un titanyum zırhında ve **Conan**'ın çelik kılıcında insanlığı yakalayan **Basil Poledouris**'ten başkası olabilir mi? Besteci, eserlerine daima asalet ve yoğun bir duygu yüklemeyi bilmiştir, çağdaşlarından farklı olarak.

Starship Troopers, Poledouris'in kariyerindeki en iddialı çalışmalardan biri ve kesinlikle en değişken olanı. Albümün içeriğine geçecek olursak, fişek gibi bir girişle başlayan yaklaşık bir dakikalık **Fed Net March** isimli parça ilk dinleyişte herhangi bir ülkenin ulusal marşıymış hissi uyandıran, aslında dünyayı yöneten hükümete bağlı televizyon kanalının gelişen haberleri duyurduğu program cıngılı; hemen arkasından ise filmin ana teması olan **Klendathu Drop** devreye giriyor. Yoğun vurmalı çalgıların eşliğinde, nefesli enstrümanların ağırlığını hissettirdiği tema, başlangıçta hafif **Conan**, biraz da **The Hunt For Red October**'ı anımsatıyorsa da, bu etkiden çarçabuk kurtulup tamamen kendine özgü izler taşıdığını ve akılda kalıcılığıyla rahatça klasikler arasına gireceğini ispatlıyor. Filmin de en can alıcı sahnelerinden biri olan, böceklerin gezegeni **Klendathu**'ya uzay gemilerinden yapılan çıkartma harekatı sırasında geçen bu çarpıcı başlangıcın ardından giriş yapan, **Punishment/Asteroid Grazing** albümün en iyi bölümlerinden biri. Militarist insan grupları ve bunların uzay gemileri,sürükleyici bir beste ile nefesli ve yaylı çalgıların anlam yüklü ritmi sentezlenerek ifade edilmiş; bu tarz bir betimleme oldukça uzun bir süredir bestecinin alamet-i farikası durumunda. Bu bölümde orkestranın da döktürdüğünü belirtmek lazım. Dördüncü tema, askerlerin gezegene yaptığı çıkartmanın ardından geliyor ve böceklerle ilk karşılaşma üzerine kurulu. Hareket dozu oldukça yüksek olan bu bölümün bitiminde, filmin en hareketli sahnelerinin yaşandığı bölümleri içeren iki parça ardarda devreye giriyor. Böcek gezegeninden alınan imdat çağrısı üzerine burada kurulan seyyar kaleyi kontrola giden askeri birliğin kale içersinde tuzağa düşüp, bir anda onbinlerce böcekle burun buruna gelip çarpıştıkları sahneleri temsil eden **Hopper Canyon ve Bugs!!** filmin nefes kesen görüntüleriyle süper bir uyum sağlıyorlar. Arka arkaya gelen bu üç hareketli bölümün ardından albümün yegane hüzün dolu teması olan **Dizzy's Funeral**'ı dinliyor, bu arada filmi seyrederken gizlice iki damla gözyaşı dökmekten kendimizi alamıyoruz. Sekizinci parça yeniden harekete dönüşün sinyallerini veriyor. Filmin uzay boşluğunda geçen en heyecanlı sahnesini **Destruction of Roger Young** ile yaşıyoruz. Devasa uzay gemilerinin, böceklerin gezegenleri için yaptıkları etkili savunma yüzünden birbirine girdiği bölümler nefes kesiyor. Özellikle Poledouris'in orkestra hakimiyeti her haliyle ön plana çıkıyor. Başlarda ana temanın da yeraldığı bu bölümün ardından **Brainbug** kulaklarımızı şenlendiriyor. **Brainbug** filmin kilit noktası olmasının yanısıra, albümün de genel bir panoramasını yansıtıyor. Kapanış parçası olan **They Will Win**, bu tarz filmlerdeki zafer havasını perdeye, görüntülerle tam bir uyum içersinde yansıtan süper bir tema. Bu onuncu ve sonuncu senfonik bölümün ardından albümün asıl sürprizi ile, **Zoë Poledouris**'in besteleyip seslendirdiği **Into it** adlı parçayla karşılaşıyoruz. Filmle hiçbir ilgisi olmayan bu pop tarzı parçanın, filmin hemen başlarındaki bir mezuniyet balosunda geçiyor olması bizi bir nebze rahatlatıyor. Doğrusu babasına daha önce **Conan the Barbarian** filmine yaptığı oratoryoların sözlerini yazmakta yardımcı olan Zoë'dan daha iyi şeyler beklerdik.

Sonuç olarak, sonundaki gereksiz parçayla, daha tadına varamadan biten süresini hesaba katmazsak, bir film müziğinde olması gereken herşeyin dört dörtlük sunulduğu ve 1998 gönül oskarını bizlerden kazanan bu albüm siz müzikseverlere hararetle tavsiye edilecek bir çalışma.

Beste:	***Basil Poledouris***
Orkestra Yönetim:	***Basil Poledouris***
Türü:	***Soundtrack/bilimkurgu***
Yapımcı firma:	***Varese Sarebende***
Süre:	***36:26"***

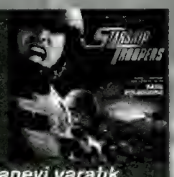

3 STARSHIP TROOPERS

katkısı büyüktü. Bir tarafta efsanevi yaratık Alien, diğer tarafta uzaylı hamamböcekleri... Ama bir tarafta yeni yetme, ruhsuz bir kompozitör, diğer tarafta bu işin kurdu gerçek bir profesyonel. Kuşkusuz, söz konusu olanlar futbol takımı değil ve ortada maç filân yok. Ama "score" söz konusu olduğunda, bizce, Starship Troopers hükmen galip.

Giovanni Scognamillo

Bilimkurguda Kadın Cinsellik ve Erotizm 2

Sinemadan çizgi romana -devingen bir görüntü silsilesinden, durağan bir görüntü, bir çizgi silsilesine- geçtiğimizde hiç kuşku yok ki bazı konusal ve biçimsel tekrarlamalara düşmemiz hem olağan hem de doğal sayılmalıdır. Sinema ve çizgi roman paralel diyebileceğimiz bir seyir izledikleri gibi, birbirlerini tamamlayan iki sanattır. Aralarındaki etkileşme, benzer temaların kullanımı, mitoslar kurmaları, kurdukları mitosları karşılıklı bir alışveriş içinde tüketmeleri, doğalarının (ve bağlı oldukları endüstrilerin) kaçınılmaz bir sonucudur.

Flash Gordon / Alex Raymond

Fantastik olana, öncü teknolojiye bağlı olana, yarınsamaya dayalı bilimkurgu sineması ve bilimkurgusal çizgi roman, aynı hedeflere yönelik iki ifade, iki yaratma sürecidir; içinde bulundukları dönemlerin tabularını, özgürlüklerini, umutlarını yansıtan... Her ikisinin de konusu gelecektir; ama çok uzak ama çok yakın ve her ikisi, kabul edilmiş bir gerçekle bağlarını koparmadan, bir genel hayali -ister olumlu, ister olumsuz- şekillendirirler. Araya teknik ayrılıklar ve ayrıntılar giriyorsa bile amaç, bakış ve eylem benzerdir.

Sinema, bir önceki yazıda gördüğümüz gibi, bilimkurguyu erkenden keşfedip uyguluyor; çizgi roman azıcık gecikiyorsa da, sonradan sinemayı besleyebilecek bir duruma geliyor. Bir noktadan sonra yakın paralellik yerleşiyor, kopmamacasına.

Ne birinde ne de öbüründe, erkeğin yanındaki kadın, erkeğin arzuladığı kadın, erkeği elde etmeye hazır kadın eksik değiller, olamazlar da. Çizgilerin geleceği bugünün bir "başka" ilerlemiş veya gerilemiş şeklidir, bugüne temellendiren bir gelecektir; boyutlarımızı yansıtan bir başka boyuttur, insan aklımızla, dünyalı alışkanlıklarımızla kurduğumuz bir başka dünyadır.

Değişimin içinde yaratık olmayan, yabancı olmayan kadınlar ve erkekler işlevlerini sürdürüyorlar; kimi döneme daha kapalı, kimi döneme daha açık bir şekilde. Ve her iki sanatta kadın denildiğinde sömürü daima bir köşeden bize sırıtıyor, ölçüler

flulaşıyor, duygu ve duyumlar değişime uğruyorlar.

Bilimkurgu çizgi romanında kadın denildiğinde gözlerimizin önünde hemen, kimi eski kimi yeni, bir dizi "fantastik" kadın canlanıyor:

- *Flash Gordon/Bay Çetin*'in uzatmalı, vefakar ve cefakar sevgilisi *Dale Arden, Büyücüler Kraliçesi Azura, Karlar Kraliçesi Fria*; *Brik Bradford/Bay Çetin*'in arkadaşı kanatlı ve mini etekli *Zara, Denizkızlarının Kraliçesi Acnea, Bradford*'a göz kırpan beyaz atlı *Amazonlar; Superman*'a gönlünü kaptıran *Lois Lane*; *Atomik Kadın Wonder Woman*'ın rakibi *Panter Kadın Cheetah*; *Bruce Gentry*'ye meydan okuyan dolgun dudaklı, elmas küpeli ve yırtmaçlı *Ormanlar Tanrıçası; Wonder Girl* ve denizler altında rastladığı kanatlı, pençeli, yılan saçlı (ama sütyen giyen) *Medusa; Superman*'a saldıran *Örümcek Kadın* ve çekirgeye dönüşen *Miriam Lane; uçan kız Supergirl; Superboy*'un karşılaştığı Arılar Kraliçesi; *Batman*'ın *Batwoman*'ı; *Carlos Gimenez*'in *Delta 99*'daki *Korsanlar Kraliçesi şuh Lu*; unutulmaz *Barbarella, Ağaç Kadınlar, tek gözlü sevici Kraliçe; Esteban Maroto*'nun *Sonsuza Beş Kişi (Cinco por Infinito)* deki ruh doktoru *Aline* ve güzeller güzeli, sinema yıldızı *Midra*; Draculon gezegeninden gelen Vampir dilberi *Vampirella*; *Alexandro Jodorowky*'nin *Anibal 5*'teki seksi dişi mumyaları; *Serpieri*'nin uryan *Druuna*'sı ve daha kimler kimler...

Eskinin bilimkurgusal çizgi romanında -ve genelde 60 öncesi çizgi romanında- cinsellik henüz pek belirgin değilse de (ayrıntı yok, ima var) kahramanlar arasında duygusal bağlar, uzun süreli aşklar hiç eksik değildir. Kaldı ki, özellikle ABD

menşeili çizgi roman söz konusu olduğunda, cinsellik ve çıplaklık -bir tarihe kadar- tümden yasaktır. 26.10.1954 tarihli çizgi roman yasası bu konularda gayet açıktır: çıplaklık, şehvet uyandırıcı çizimler yasak; kadınlar, fiziksel özellikleri abartılmadan, gerçekçi bir biçimde çizilmelidir; cinsel ilişki ne açık, ne de üstü kapalı şekilde işlenemez; tecavüz, baştan çıkarma, cinsel sapıklık yasak. Bu koşullar içinde kadın olsa olsa uzatmalı bir sevgili olur, ya da bir "kötü kadın". Biraz bacak, omuz, sırt, göbek göstermekle erotizm yasal dozuna kavuşur.

Oysa ki... bilimkurgu'nun engin teknolojik olanakları içinde gelecekteki kadın-erkek ilişkilerinin çeşidi sayısız "kompozisyon"lara uygundur ve olasılıklarla dopdoludur (ama bunların çizilebilmesi için bir çeyrek yüzyılın geçmesi de gereklidir). *Robotlar*, tüm iyi niyetlerine karşın, cinsellik konusunda çokca hantaldırlar (bak. *Barbarella*), insana tıpatıp benzeyen *androidler* ise son derece işlevsel gibi görünürler (ama, bazen de görünüşe aldanmamalı). Bu konuda *Gaetano Liberatore-Stefano Tamburelli* ikilisinin *Ranxerox(Sonradan yayın hakları problemleri yüzünden Ranx)*'undan söz etmemek neredeyse imkansızdır. Maceralar ister gelecekte ister yakın bir geçmişte geçsinler, android Ranx'ın cinsellikle arası pek iyi değilse de ("Öpüşünce halen biraz mekaniktir" der kız arkadaşı *Lubna* "fakat geçen yıldan daha iyi!") umutlar hiçbir zaman yok olmaz.

Ranxerox sevişme konusunda pek işlevsel sayılmazsa da başka maceralarda, başka çizgi romanlarda ve başka mekanlarda başka -ve çok daha yakışıklı- androidler beklenilen hizmetleri tatmin edici bir şekilde verirler. Kimileri aşkın ne olduğunu bilmez ama saflık performanslarını engellemez, her ne kadar sonuç parçalanmak ise de *(Mary*

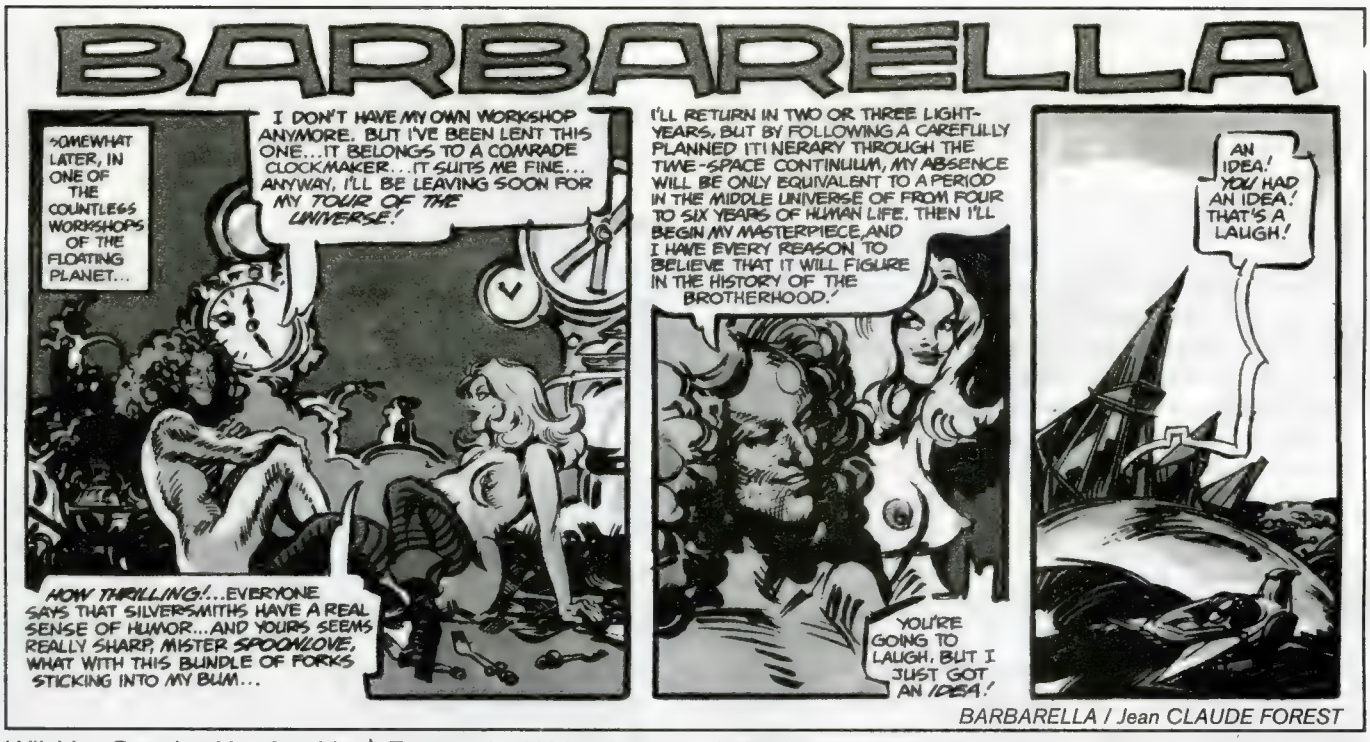

BARBARELLA / Jean CLAUDE FOREST

Wilshire, Promise Her Anything). Zaman olur ki bir robot -doğrusu pek anlayamadığım teknik bir bağlantı sayesinde- arabuluculuk (Medyatörlük?) yapıp uzayın çok ayrı ve uzak noktalarında bulunan bir kadınla bir erkeğin birleşmelerine alet olabilir, aradaki mesafeye rağmen *(Michal Kaluta, The Next Best Thing)*.

Dar mekanlar, örneğin bir uzay kapsülü, cinsellik ve cinsel eylemler konusunda sorunlar yaratabilirler, yer çekimsiz bir ortam bazı istenilen veya istenmeyen yakınlaşmalara yolaçabilir. Üstelik kapsülde iki erkek ve bir kadın -ki kadın erkeklerden birinin eşidir- bir arada bulunurlarsa durumun sonucu "*Postacı Kapıyı iki Kez çalar*" türünden olabilir *(Elaine Lee, I've Fallen and Can't Get Up)*. Fransızlar Bulvar Tiyatrosuna yakın bilimkurgusal üçlü dramlar ya da trajediler yaratabiliyorlarsa benzer bir mekanda (bir uzay istasyonunda) sıkışan bir kadınla bir erkeğin ilişkileri, arzu-nefret-kin karışımı içinde, sürekli olarak dürtülen -hatta beklenilen- vahşi bir tecavüzle sonuçlanabilir. *(Will Simpson, Double Your Pleasure)*

Bilimkurgunun getirdiği, kimileri teknik kimileri ise fantastik olanaklar dahilinde herşey olabilir ve yapılabilir. Her dünya ve boyut bir başka kahraman kadın ve bir başka ilişki yaratabilir.

Uzayıp giden bu listeden başlıca örnekler, çizgi romanların karelerinde kalan... *Bruce Gentry*, vahşi ve bilinmeyen ormanlara daldığında, 90-60-90'lık bir vahşiler kraliçesi ile karşılaşır; Brezilya ürünü olan *Mario Bartolini*'nin uzaylısı *Sexina* soyunmadan edemez; *Michel Pichon*'un *Don Juan de l'espace* (Uzayın Don Juan'ı) çizgi romandaki ateşli ve çıplak bir kadına dönüşen bir başka Arılar Kraliçesi; *Barry Windsor Smith*'ın *Storyteller* dizisinde *Young Gods* bölümündeki *Orgasma* gezegeninden *Prenses Celestra* ve kızkardeşi olan yarı kel, uzun kulaklı, kalçaları hepten ortada *Prenses Adastra*.

Eskinin yasakları kalkınca, "*yetişkinler için çizgi roman*" (adult comics) uzun bir mücadeleden sonra söz (ve çizim) hakkı kazanıp yerleşince artık yok yok. Gerçeklikten yana olsun veya başka dünyalara ve boyutlara yönelsin, çağdaş çizgi roman, salt çocuklara seslenmediği sürece, çıplaklıktan ve çıplaklığın çağrıştırdığı cinsellikten uzak kalamıyor. Sinema gibi özgürlüğüne kavuşmuş olan çizgi roman sanatı ve bu sanatın temelini oluşturan çizgi roman endüstrisi artık talebi

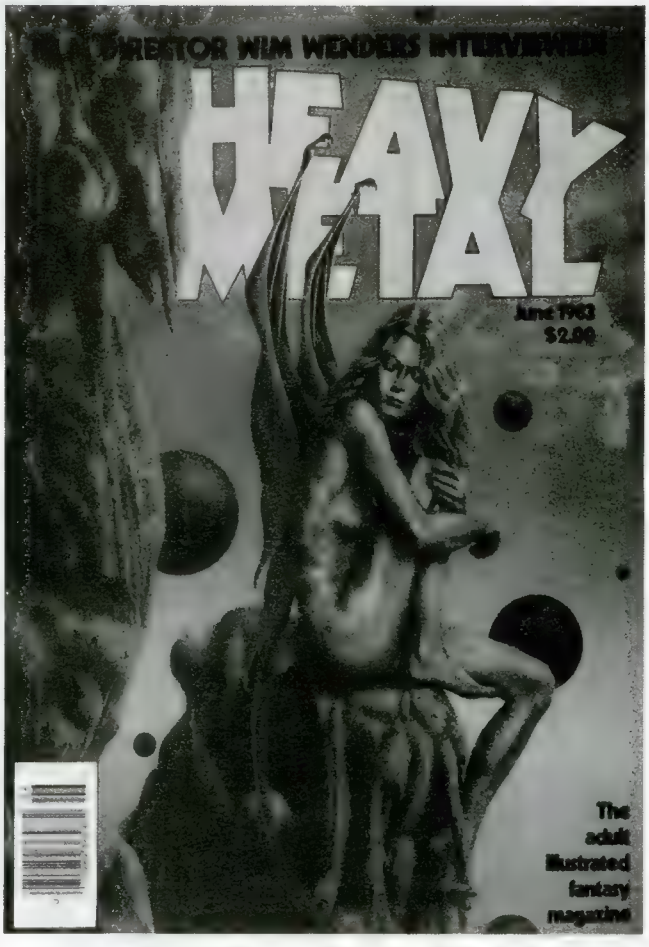

arz ile dengeliyorlar veya dürtüyorlar. Herkes *Crepax, Manara* veya *Serpieri, Corben* veya *Maroto* olmayabilir ama herkes çizilebilen en güzel yaratığı -yani kadını- çizmek, çizebilmek için gayret gösteriyor en ince ve "*mahrem*" ayrıntılarına kadar, ister gerekli olsun ister bir "*garnitür*" olarak. Zamanla bilimkurgusal çizgi romanda herşey yerine oturuyor, ölçülüsü ve aşırısı ile, fakat süre yaklaşık olarak bir çeyrek yüzyılı aşıyor ve, kaba çizgileri ile, üç merkezin etrafında dönüyor: *Eric Losfeld*'ın Paris'teki *Le Terrain Vague* yayınevi, *Metal Hurlant (Philip Druillet, Enki Bilal, Jean Giraud/Moebius ekibi)* ve devamını sağlayan *Heavy Metal* geleneği.

1962'de ilk kez *V-Magazine*'de yayınlanan, iki yıl sonra, *Losfeld* tarafından, albüm şeklinde yayınlanan *Barbarella*, erotik bilimkurgu çizgi romanında bir devir açıyor. *Jean Claude Forest* çizimleri ile bir klasik yarattığı gibi bir türün temellerini kuruyor ve devamı geliyor...

1967'de, senaryosunu *Jean Rollin*'in imza ettiği, çizimlerini *Nicolas Devil, Philippe Druillet, Merri, Barbara Girard* ve *Nicole Kaphist*'in üstlendikleri *Saga de Xam*, kocaman, kalın bir albüm olarak çıkıyor neredeyse tüm çizim, biçim ve teknikleri harmanlayarak. *Saga*, anadan doğma, çoğunlukla mavi tenli (çoğunlukla diyorum çünkü maceralarının bir kısmı renkli, bir kısmı ise siyah beyaz) uzaylı bir dilberdir ve *Ortaçağ*'da dünyaya düşer. Yanlış zamanda ve yanlış yerdedir *Saga (ya da Destan)*; tecavüze uğrar, işkenceden geçer, cadı diye yakılmak üzereyken uzay aracı ile kaçar. Kaçmasına kaçar ama bir sonraki durağında başı yeniden belaya girer.

Saga De Xam

Karşısındakiler köle ticareti yapan saçı sakalı karışık Vikinglerdir. Gemilerde tutsak edilen, giysisiz dolaşan kadınların başına *Saga* geçer (onun da tek giysisi bir kemerdir), korsan Vikingleri kesip biçer, bir kız arkadaşı edinir, onunla büyük bir aşk yaşar ve zaman yolculuğunda yanına katar. Vikingler gider, taş devri gelir yarı insan yarı maymun yaratıklarla; sonra ise eski Mısır. Derken 1880 yılının Şanghay'ı yine köle tacirleri, fuhuş evleri ve sayısız uryan Çinli dilberlerle.

Uzaydan gelen er geç uzaya döner. *Saga* ve peşinden ayırmadığı kız arkadaşı *Zoe* da öyle yaparlar ama, yeniden, yanlış yer ve yanlış zaman: *Xammax* gezegeninde canavar *Trog*'lar bir kadın-kız katliamına girişmiş bulunmaktadır. Çaresiz Saga, *Trog*'ların yüce reisi ile (bir çeşit iki kollu, iki bacaklı penis) ile sevişmek zorunda kalır.

Bir kez daha dünyaya dönüş... Ama ne dünya! İspanya'da Don Kişot'un gölgesi ve faşist *General Franko*, iç savaş, derken *ABD*, demokrasi ve siyahlar, özgürlük ve Vietnam, motosikletli çeteler ve çiçek çocuklar. İyi ki bir *John Lennon* ve de *psychedelic* akım var...

Tüm bunların arasında kaybolan ve kaynaşan uzay kadını *Saga* ve sevgilisi *Zoe*; mücadele ve aşk; bir dünyadan başkasına, bir çağdan diğerine artılar ve eksilerle gider dururlar.

Saga de Xam (1967) bir devrimin arifesinde bir devrim daha başlatıyor. Kadın kahramanı, grafik anlayışı ve erotik yaklaşımı ile, bilimkurguyu güncelleştiriyor.

Saga, bir öncü olarak, (hepsi de *Losfeld* yayıncılığının ürünü olan) başka kadın kahramanlar da yaratıyor. Her defasında bilimkurgu tümden bilimkurgu değilse ve marjinallikte kalsa da, öncü teknoloji, fantastik teknoloji her daim hazır ve nazırdır. *Paul Cuvelier-Jean Van Hamme* ikilisinin imzaladıkları *Epoxy (1968)*de bilimkurgu bir zaman yolculuğunda, bir tarihsel boyut atlamada kalıyor. Yunan adalarında yelkenlisi ile gezinen güzel *Epoxy* bir deniz kazası geçiriyor; "duyumlar" ve "zevkler" konusunda araştırmalar yapan, etrafında bir harem kurmuş olan ve bir kürede yaşayan, "*iğrenç*" *Koltar*'ın gemisinde tutsak oluyor. Ortam bir çıplaklık ve cinsel atraksiyon defilesine uygundur...

Koltar'ın laboratuvar gemisinde başı kel, çıplak göğüslü, meşin pantalonlu, eli kırbaçlı yönetici *İso* dolaşıyor ve *Epoxy*'yi *Koltar*'ın yaşadığı kürenin içine itiyor. Kürenin içinde -yoksa dışında mı- dilber kahramanımız bir zaman yolculuğuna çıkıyor ve kendini antik Yunanistan'da, çıplak Amazonların, pek giyinik sayılmayan mitolojik tanrıların, *Baküs*'ün, şarap ve seks partileri arasında buluyor. Artık bilimkurgu tümden unutuluyor, erotik gösteri ön plana çıkıyor ve sonuçta, giyinmek için vakit bulamamış olan kızımız bir volkanın dibinde kendine geliyor yakışıklı bir yerbilimcinin kollarında.

Barbarella, Saga, Epoxy ve benzer kahramanlar gibi direnen, mücadele eden kadınlar çizgi romanda bir denge kurmak görevini taşıyorlar. Kadın, bundan böyle, erkek kahramanın pasif ve sabırlı izleyicisi değildir, başlıbaşına bir kahramandır ama cinselliğini kullanan, duygularına ve arzularına gem vurmayan, vurmak ihtiyacını duymayan. *General De Gaulle*'un yasaklarla kısırlaştırdığı çizgi roman, bilimkurgunun da desteği ile, kendi boyutları içinde devrime böylece bir devrim katıyor.

DEN / Richard CORBEN

Bilimkurgusal çizgi roman, devrimleşip, erotik olma özgürlüğüne kavuşuyor, ister Avrupa'da ister Amerika'da (Japonya'nın "*manga*" ları ise, galiba çoktandır bu konuda kendi evrimlerini oluşturmuşlardı). Ancak yayından yayına ölçü, hiç kuşkusuz kaçırılıyor bilimkurgu nedensel oluyor, erotik çıplaklık (ya da teşhirci çıplaklık) kendi nedenlerini kuruyor. Bu da yeni bir şey değildir. Yeniden, gerilere döndüğümüzde ve öncü *Losfeld* yayınlarının bir başka örneğine baktığımızda sürecin, o zamanlarda bile, nasıl işlediğini rahatça görebiliyoruz.

1967'de -ki oldukça kritik bir yıldır- *Gigi* ve *Moliterni Scarlet Dream* adlı bir albüm imza ediyorlar. Amaç bir dişi Bond, bir başka *Modesty Blaise*'dir; ama daha atak ve çok daha pervasız. New Mexico'da, bir nükleer askeri merkezin lojmanında tanışırız *Scarlett* ile ve çıplaktır, güneşlenmektedir. Doğal bir durum. Sonrası ise 60 megatonluk bir bombadır, bombayı çalmak isteyen çılgın, bıyıklı ve dazlak *Doktor Styx*; sonrası bir uzay kapsülü ve giysilerini üzerinde tutamayan korkusuz *Scarlett*, balık insanlar, sevici kötü kadınlar, işkenceler, meşin ve kırbaç, uçan bir ada, ormanlar ve yarı çıplak (doğal) yerliler. Bilimkurgunun nerede başladığını, teşhirciliğin nerede bittiğini (ya da tersi), saptamak hiç zor olmuyor. Bir formül, bir biçim yerleşiyor ve varyasyonları ile sürdürülüyor.

Başlangıçta, bilimkurgusal bir yapının içinde, erotik çizimin devamı "*Adults Only*" (Salt yetişkinler için) etiketi altında "*softcore*" çizgi romandır, bilimkurgunun boyutlarından yararlanarak ya da onları önce sürerek. Çizer kim olursa olsun (*Hustler Comix*'te, örneğin, *Robert Blue, Hector Gomez, John Heebink, Adam de Kraker, Link Yaco, Luke Nisset, Ray Lago, Matt Busch* gibi isimler ya da takma adlar), senaryo ne anlatırsa anlatsın, durumlar ve nedenler değişmez: Canavarlar, yaratıklar veya robotlar saldırınca kahramanımızın giysileri bir güzelce parçalanır, tutsak düşenler anadan doğma bırakılırlar, kurtuluncaya kadar çıplak halleri ile mücadele ederler, çizimler hep cinsel organlar üzerinde odaklaşır, kavuşanlar, tehlikeyi atlatanlar hemen soluğu yatakta alırlar.

Asker güzeli *Sally Forth (Eros Comix)* hareket esnasında uryan dolaştığı gibi aynı şekilde *Kaptan Meno*'nun uzay aracı ile Merih'e vardığında orada da vücudunu habire sergilemektedir, *Wallace Wood*'un Hasbi Tembeler'i andıran çizimlerinde.

Bilimkurgusal çizgi romanda, herşey o kadar ucuz değildir hiç kuşkusuz, ama ucuzluk ve aşırılık etkileyici oluyor pek çok kez, "ustalar" ı etkileyinceye kadar. Senaryonun amacı, çizerin özgün biçimi ötesinde -tıpkı sinemada olduğu gibi- "formül" ve standartlar daima işliyor ve işlemek zorundadır, arz-talep ilişkisinin dahilinde. Kimi, bir albüm boyunca *(Philippe Druillet, Yragael Urm)*, erotik yaklaşımı ve bunun aracı/amacı olan kadını hiç dikkate almıyor; kimi ise erotizmi olmayan gerçek veya bilimkurgusal bir dünyayı düşünemiyor *(Richard Corben, Neverwhere)*. Kimi de (Simon Bisley ve FAKK²) bir stilizasyon içinde bilimkurgunun da erotizmin de hakkını veriyor.

Bilimkurguya yanaşan her çizer, dünyasını kurduğunda ve içsel dinamiklerini kullandığında kendini ifade ediyor; bir *Richard Corben* örneğin, incelik değil de doğallık peşindedir. Üç boyutlu çizimlerinde sorun ne yakışıklı erkek ne de güzel kadındır, sorun sadece ve sadece abartılmış çıplaklıkları ve sevişmeleri ile erkek ve kadındır çünkü beden neyse odur

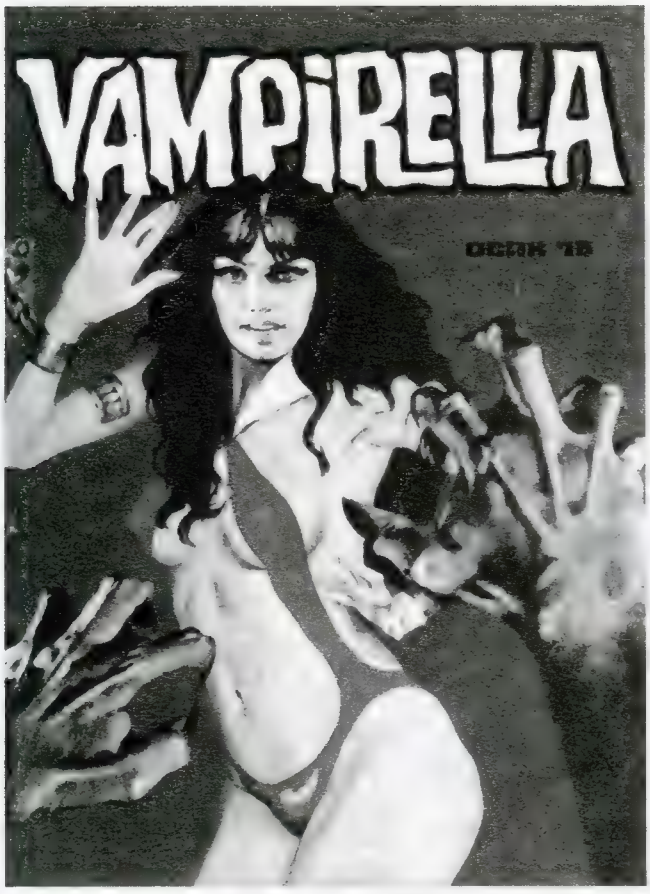

ve başka şey de değildir, olamaz.
Birinin doğallığı bir başkasının tutkusu ile çatışır: *Paolo Eleuteri Serpieri*'nin çizimlerinde (*Frazetta*'da olduğu gibi) kadın tipik bir Akdeniz kadınıdır; iri göğüslü, geniş kalçalı. Bir manken değildir *(bak. Boris Vallejo)*; bir doğurganlık, cinsellik aracıdır (*Serpieri*'nin feminist olduğunu söylemek oldukça zordur) ve, durumlara göre, herkesin peşinde olduğu bir 'av'dır, bir cinsel nesnedir, kullanımı ise her tür deneye açıktır *(Druuna)*. Örneğin ünlü kadın kahramanı *Druuna*'nın cinsel çilesi bitmez; giyinmeye vakit bulamadan bir tecavüzden diğerine uğrar. *Serpieri*'nin bu kahramanı zaten giyinik olmaz pek, sanki buna hakkı yoktur. Senaryo ve çizimler durumların nedenlerine inmez, inmek zahmetini duymaz. Sado-mazohist yaklaşım, apaçık teşhircilik, başlıbaşına nedenler ve amaçlar teşhir ediyorlar. Kalça meraklısı *Serpieri*'nin görsel zevkine diyecek yok ama, bu arada, bilimkurguya ne oluyor?

Bilimkurgusal öğeler, daha önce işaret edildiği gibi, her defasında ön plana çıkmazlar, bilimkurgu "değişik" bir ortamda pek değişik olmayan her türden cinsel gösterinin bir zemini oluyor, pek ender ise gerçek bir "motivasyon". Yine de zaman içinde ve oldukça yöntemli bir süreçte kadın, değişik kişilikleri ile, durağan diyeceğimiz bir noktadan (uzatmalı sevgili, mini etekli, yırtmaçlı, ağır makyajlı olumsuz kadın, kötü kraliçe v.b.) eylemci bir duruma geçiyor, bir cinsel nesne olmadığı sürece.

Değişim, bazı kalıpları ve tiplemeleri kullanmak pahasına, örnekten örneğe kendini kanıtlıyor; değişen sadece gelecekteki kadının görüntüsü değildir (genelde ve bir klişe olarak eski mini eteğin yerini alan tanga, dağınık ya da handiyse traş edilmiş saçlar, ağır makineli silahlar), gelecekteki kadının (düşlenilen) felsefesi de buna dahildir. *Jamie Hewlett- Alan Martin* ikilisinin dazlak kafalı *'Tank Girl*'ü bir tür yaşamın veya bir tür misyonun felsefesini bir cümlede açıklıyor: "Canını sıkıyorsa vur, sıkmıyorsa onunla yat!". Herkes *Tank Girl* değilse de, 67/68 yıllarında ilk devrimin öncülerinden kalan her tür bilimkurgusal ve cinsel özgürlüğün, bugünkü raconlarımızla, zamanla ve aşırılığın ötesinde iyice yerleşeceği ortadadır. Formüller ve klişeler kaçınılmazdır, sömürüye açık kapılar da öyle... Kabul edelim; çizgi roman sanatı bilimkurguyu seçtiğinde ve bunda kadın imgesini kullandığında, birine tanıdığı tüm görsel-yaşamsal olanakları diğerine de tanımıştır.

Gerisi geleceğin bilimkurgusal çizgi romanlarına aittir...

Not: A.B.D.'den ve Avrupa'dan, genel bir yaklaşım içinde, konumuza ilişkin kimi temel örnekler vermeye, bazı trend'ler üzerinde durmaya çalıştık ama... ya 'Manga'lar?
Kabul edilmeli ki Uzak Doğu (veya Güney Amerika) çizgi romanlarına, bilimkurgusal ve erotik olanlara yaklaşıldığında boyut değişiyor. Çünkü Uzak Doğu, salt Japonya değildir; Güney Amerika da salt A.B.D.'ye transfer edilen kimi sanatçılarla sınırlandırılmadığı gibi. Manga, bu açıdan ele alındığında, kendi başına bir konu kalıyor genelde ve özelde araştırılması gereken. Manga erotizminin çizgileri belli ise de (bir taraftan Lolita tipli yeni yetmeler, diğer taraftan şuh ve ölümcül fantastik kötü kadınlar) genellemenin ötesinde çokça ayrıntılar kalıyor ki, bunlar da ayrı ve etraflı bir araştırmanın, ilerideki bir çalışmanın konusunu teşkil ediyorlar.

GELECEK SAYIDA :
BİLİMKURGU EDEBİYATINDA KADIN CİNSELLİK VE EROTİZM...

öykü :

Great Lost Discoveries

Yitirilmiş Büyük Buluşlar

Fredric Brown

Nightmares and Geezenstacks (Temmuz 1961) adlı öykü kitabından alınmıştır.

Çeviren : Dr.Sönmez GÜVEN

1- GÖRÜNMEZLİK

Yirminci yüzyılda üç büyük buluş gerçekleştirilmiş ve trajik bir biçimde yitirilmişlerdi. Bunların ilki görünmezlik sırrıdır.

Görünmezliğin sırrı, 1909 yılında, Yedinci Edward'ın kraliyet meclisi tarafından, Osmanlı İmparatorluğuna gevşek bağlarla bağlı küçük bir eyaletin hükümdarı olan Sultan Abdülkerim'in sarayına elçi olarak gönderilen Archibald Praeter tarafından keşfedilmişti.

Amatör ama pek hevesli bir biyolog olan Praeter, mutasyonlara yolaçacak bir serum bulabilmek amacıyla farelere çeşitli sıvılar enjekte etmekteydi. 3019'uncu faresini de aşıladığında, hayvancağız ortadan kayboldu. Yaratık hala oradaydı; onu eliyle hissedebiliyor, ama ne bir kılını ne de bir tırnağını görebiliyordu. Fareyi özenle kafesine yerleştirdi ve iki saate kalmadan hayvan sapasağlam durumda yine görünür hale geldi. Praeter deney yapmayı gittikçe artan dozlarla sürdürdü ve bir fareyi yirmidört saat boyunca görünmez hale getirebileceğini keşfetti. Daha yüksek dozlar hayvanı uyuşturuyor ya da hasta ediyordu. Aynı zamanda, görünmez haldeyken öldürülen bir farenin anında görünür hale geldiğini de öğrendi.

Buluşunun taşıdığı önemi kavrayarak, istifasını telgrafla İngiltere'ye bildirdi, hizmetçilerine yol verdi ve dairesine kapanıp kendi üzerinde deneyler yapmaya girişti. Onu sadece birkaç dakikalığına görünmez hale getiren küçük enjeksiyonlarla başlayıp, toleransı farelerinkiyle denk oluncaya dek dozu yavaş yavaş arttırdı; yirmidört saatten daha uzun bir süre görünmez kalmasını sağlayacak doz onu da hasta ediyordu. Ayrıca, vücudunun heryeri, hatta ağzını kapalı tuttuğu zaman diş dolguları bile gözden kaybolduklarını halde, çıplaklığın elzem olduğunu da anlamıştı; giysileri onunla birlikte yoklara karışmıyorlardı.

Praeter dürüst ve iyi niyetli bir adamdı, dolayısıyla suç işlemek aklının ucundan bile geçmedi. İngiltere'ye dönmeye ve buluşunu casusluk veya savaşta kullanılmak üzere Majesteleri'nin hükümetine sunmaya karar verdi.

Ama önce kendine ufak bir kaçamak hakkını tanımak istedi. Sarayına atandığı Sultanın çok sıkı korunan haremini merak etmişti hep. Şöyle yakından niçin bir göz atmasındı ki? Dahası, buluşu hakkında birşeyler -beynini sürekli olarak kurcalayan ama bir türlü tanımlayamadığı bir kuşku- onu huzursuz edip duruyordu. İşin içinde bir bit yeniği vardı ama... Zihninde bu noktadan öteye bir türlü geçemiyordu. Onu son bir deneyin daha beklemekte olduğu kesindi. Çırılçıplak soyundu ve kendini en uzun süre için görünmez hale getirdi. Pürsilah haremağalarının yanından geçip içeri dalmak işten bile olmamıştı. Bütün bir öğleden sonrasını, günlerini kendilerini daha da güzelleştirmekle, banyo yapmakla, vücutlarını kokulu yağ ve parfümlerle ovmakla geçiren elli küsur dünya güzelini seyretmeye ayırdı.

İçlerinden biri, bir Çerkez kızı, özellikle ilgisini çekmişti. Her erkeğin de hemen akıl edeceği gibi, eğer geceyi orada geçirmeyi göze alırsa -öbür gün öğle vaktine dek görünmez kalacağına göre tamamen güvenlikteydi- hangi odada uyuduğunu öğreninceye dek kızı gözden kaybetmez ve ışıklar söndükten sonra yanına sızıverirdi; nasıl olsa kız Sultanın onu ziyaret ederek onurlandırmakta olduğunu sanacaktı.

"Dahası, buluşu hakkında birşeyler- beynini sürekli olarak kurcalayan ama bir türlü tanımlayamadığı bir kuşku..."

Kızdan gözünü ayırmadı ve girdiği odayı mimledi. Perdeli kapının önünde, diğer yatak odalarının önlerinde de olduğu üzere, silahlı bir haremağası yerini almıştı. Kızın uyuduğundan emin oluncaya dek bekledi ve sonra, perdenin kımıldadığını farketmemesi için, haremağasının öte yana baktığı bir anı fırsat bilerek içeri sızdı. Koridorun aydınlatması oldukça loştu, içerisi ise zifir karanlıktı. Ama çevresini dikkatle yoklayarak ilerledi ve yatağı bulmakta gecikmedi. Elini özenle uzatarak uyumakta olan kadına dokundu. Aniden bir kadın çığlığı yükseliverdi. (Praeter'in habersiz olduğu nokta şuydu ki, Sultan geceleri hareme hiçbir zaman gelmez, ama eşlerinden bazen bir, bazen ise birkaçını yanına getirtirdi.) Dışarıdaki haremağası anında içeri dalmış ve onu kolundan yakalayıvermişti. Görünmezlik hakkında zihnini meşgul edip duran endişenin ne olduğunu sonunda anlayabilmek kafasından geçen son düşüncesi oldu: Görünmezlik, zifiri karanlıkta tamamen yararsız birşeydi. Ve son duyduğu da savrulan palanın çıkardığı ıslıktı.

2- YARALANMAZLIK

İkinci yitik büyük keşif, yaralanmazlığın sırrıydı. Birleşik Devletler Donanmasında bir radar subayı olan Paul Hickendorf tarafından, 1952 yılında keşfedilmişti. Aygıt elektronikti ve rahatlıkla cepte taşınabilen küçük bir kutudan ibaretti; kutunun üzerinde yeralan bir düğme çevrildiğinde aygıtı taşıyan kişi, Hickendorf'un mükemmel matematiğiyle ölçebildiği kadarıyla, sonsuz dayanıklıktaki bir güç alanıyla çevreleniyordu. Üstelik, ısının her derecesi ve radyasyonun her miktarı da bu güç alanına vız geliyorlardı.

Teğmen Hickendorf, böyle bir alanla çevrelenmiş bir adamın -veya kadının veya çocuğun veya köpeğin- hemen dibinde patlayacak bir hidrojen bombasına bile dayanabileceğine ve en ufak bir yara dahi almayacağına inanmıştı. O vakitler henüz hiç hidrojen bombası patlamamıştı ama teğmen, aygıtını tamamladığı sırada, Pasifik Okyanusu'ndaki Eniwetok adlı atole doğru yolalmakta olan bir kruvazörde görevliydi ve ilk kez bir hidrojen bombası denemesinde yardımcı olmak üzere o bölgede bulundukları fısıltısı mürettebat arasında yayılmıştı.

Teğmen Hickendorf ortadan kaybolmaya karar verdi. Hedef adada saklanarak bomba patlatıldığında orada bulunmak, sonra hiç zarar görmemiş halde ortaya çıkıp keşfinin işe yaradığını, tüm zamanların en güçlü silâhına karşı bile rahatlıkla kullanılabileceğini, hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak biçimde cümle aleme kanıtlamak niyetindeydi. Gerçi biraz zor olmuştu ama adada saklanmayı başardı ve geri sayım boyunca yavaş yavaş emekleyerek, patladığı esnada H bombasının sadece birkaç metre yakınına dek yaklaşabildi.

Hesapları tastamam doğru çıkmışlardı ve vücudunda en ufak bir yara, ya da bere, ya da çizik, ya da yanık dahi oluşmamıştı.

Ama Teğmen Hickendorf'un atladığı tek olasılık, tek şey gerçekleşti. Yerçekiminden kurtulma hızından çok daha büyük bir süratle dünyanın yüzeyinden savrulmuştu.

Hesapları tastamam doğru çıkmışlardı ve vücudunda en ufak bir yara, ya da bere, ya da çizik, ya da yanık dahi oluşmamıştı.

Yörüngeye bile değil, ama dosdoğru dışarıya. Kırkdokuz gün sonra, vücudu hala sapasağlam durumda, ama güç alanı ne yazık ki ona birkaç saat yetecek kadar hava taşıyabildiği için çoktan kaskatı ölmüş olarak güneşe düştü ve böylece bu büyük buluşu da, en azından yirminci yüzyılın kalan kısmı boyunca, insanlık açısından yitirilmiş oldu.

3- ÖLÜMSÜZLÜK

Yirminci yüzyılda bulunan ve yitirilen üçüncü büyük buluş ise ölümsüzlük sırrıydı. Ivan Ivanovitch Smetakovsky adlı Moskovalı silik bir kimyager tarafından 1978 yılında bulunmuştu. Smetakovsky, iki nedenden dolayı ödü koptuğu için, bu keşfini nasıl gerçekleştirdiğine ya da denemezden

Smetakovsky'nin bir çeşit ölümsüzlük ilâcı aldığı aşikârdı ve bu onu ölmekten alıkoyuyordu

önce bile işe yarayacağını nasıl olupta bilebildiğine dair hiçbir kayıt bırakmamıştı.

Buluşunu dünyaya açıklamaktan çekiniyordu ve eğer kendi hükümetine de bir kez iletirse, sırrının kaçınılmaz olarak Demirperdeden sızacağına ve kaosa neden olacağına emindi. SSCB her durumun üstesinden gelebilirdi, ama daha barbar ve daha az disiplinli ülkelerde ölümsüzlük ilacının kaçınılmaz sonucunun ergeç komünist ülkelere topyekun saldırıya yolaçacak bir nüfus patlaması olacağı su götürmez bir gerçekti. Ve ilacı kendisine de uygulamak istemiyordu, çünkü ölümsüzlüğü arzuladığından pek emin değildi. İşlerin SSCB'de olduğu kadarıyla bile -ki dışarda nasıl olduklarını düşünmek bile gereksizdi- bu hayat sonsuza dek ve hatta süresiz yaşanmaya değer miydi? Bu konuda karar verinceye dek, şimdilik, sırrını ne kendi kullanmak ne de başkalarına vermek şeklinde bir orta yol buldu.

Bu arada, ilacın imal ettiği tek dozunu da sürekli yanında taşıyordu. Küçücük, çözünmez bir kapsüle sığacak kadar az bir miktardı ve ağzında taşıyabiliyordu. Onu kaplama dişlerinden birinin kenarına iliştirmişti ki kaplamayla yanağı arasında güvenlice dursun ve farkında olmaksızın yutmak tehlikesinden korunabilsin. Ama eğer öyle karar verirse, canı istediği zaman parmağını ağzının içine sokup kapsülü tırnağıyla ezer ve ölümsüz oluverirdi.

Birgün zatürree nedeniyle yatağa düşüp bir Moskova hastanesine götürüldüğünde, yanlışlıkla onun uyuduğunu sanan bir doktorla hemşire arasında geçen konuşmaya kulak kabartıp, birkaç saat içinde ölümünün beklendiğini öğrendi ve kararını verdi.Ölümsüzlük beraberinde her ne getirecek olursa olsun, ölüm korkusu ölümsüzlük korkusuna üstün geldi ve böylece, doktorla hemşire odayı terkeder etmez, kapsülü ezerek içindekileri yuttu. Ölümü pek yakın sayıldığına göre, ilacının hayatını kurtarmaya yetecek süreyi bulabileceğini ümit ediyordu. Aslında buldu da, ama ilaç etkisini göstermeye başladığında o çoktan yarıkomaya ve deliriuma girmişti bile.

Üç yıl sonra, 1981'de, hala yarıkoma ve deliriumdaydı ve Rus doktorları sonunda tanısını koymuşlar ve bu vaka üzerinde kafa patlatmayı bırakmıştılar.

Smetakovsky'nin bir çeşit ölümsüzlük ilacı -ayrıştırıp incelemeyi olanaksız buldukları bir tanesini- aldığı aşikârdı ve bu onu ölmekten alıkoyuyordu ve sonsuza dek olmasa bile, süresiz böyle yapacağından kuşku yoktu.

Ama kör talihe bakın ki, ilaç vücudundaki pnömokokları, işin başında zatürreye yolaçan bakterileri de (diplococci pneumoniade) ölümsüzleştirmişti ve bunu sonuna dek sürdürecekti. Böylece doktorlar, gerçekçi insanlar olduklarından ve bitip tükenmek bilmeyen bir yoğun bakım meşakkatini de üstlenmek istemediklerinden, onu gömüverdiler. **n**

DAYANACAK GÜCÜM KALMADI...
BİR AN ÖNCE DAĞA ULAŞMALIYIM...
KURTULMALIYIM BU DÜNYADAN...
RADYOAKTİF ATIKLAR VE KİMYASAL SİLAHLAR YÜZÜNDEN ZEHİR DEPOSUNA DÖNEN BU DÜNYAYI TERKETMELİYİM ARTIK...
DEĞİŞEN DÜNYA
Yazan - Çizen
Metin DEMİRHAN
TOKSİK GAZLAR YÜZÜNDEN YERDEN ANCAK YİRMİBEŞ METRE YÜKSEKTE NEFES ALABİLİYOR İNSAN...

PÖH! İNSAN MI ?!?
İNSANA BENZER BİR ŞEY KALMADI Kİ BU DÜNYADA ARTIK...
DEĞİŞEN DÜNYANIN CANLILARI ZEHİRLİ GIDALARLA BESLENİR OLDULAR...
BEN ONLARA BENZEMEYECEĞİM...
2A
SKISH
?
CANAVARLARLA...
SKISH SKISH
SAVAŞMAKTAN DA YORULDUM...
RÖÖÖÖÖÖ
BRAM BRAM BRAM
HISS
DAĞA ULAŞMALIYIM MUTLAKA... ÇÜNKÜ ONLAR YİNE GELECEK BİLİYORUM....
2B

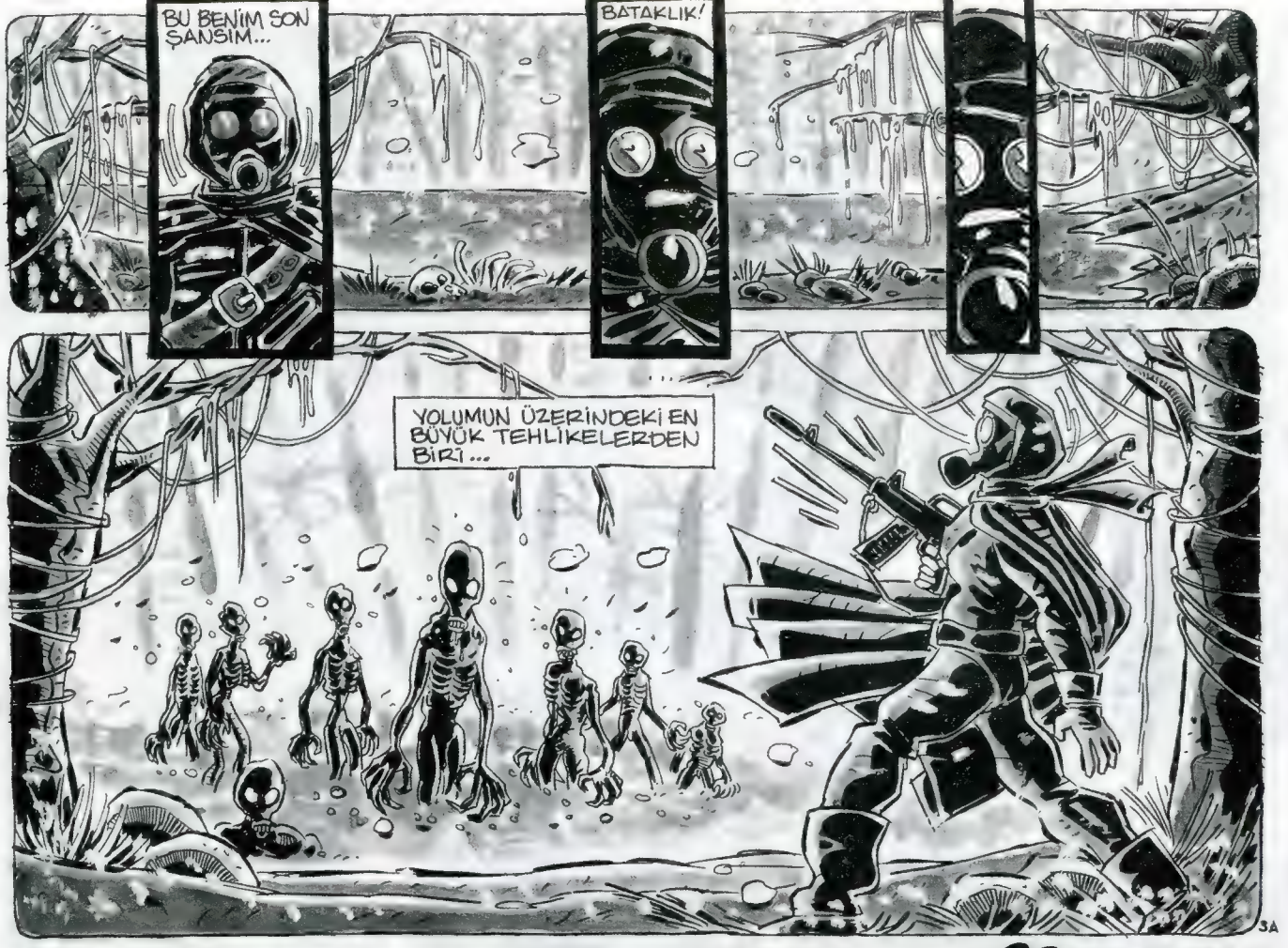

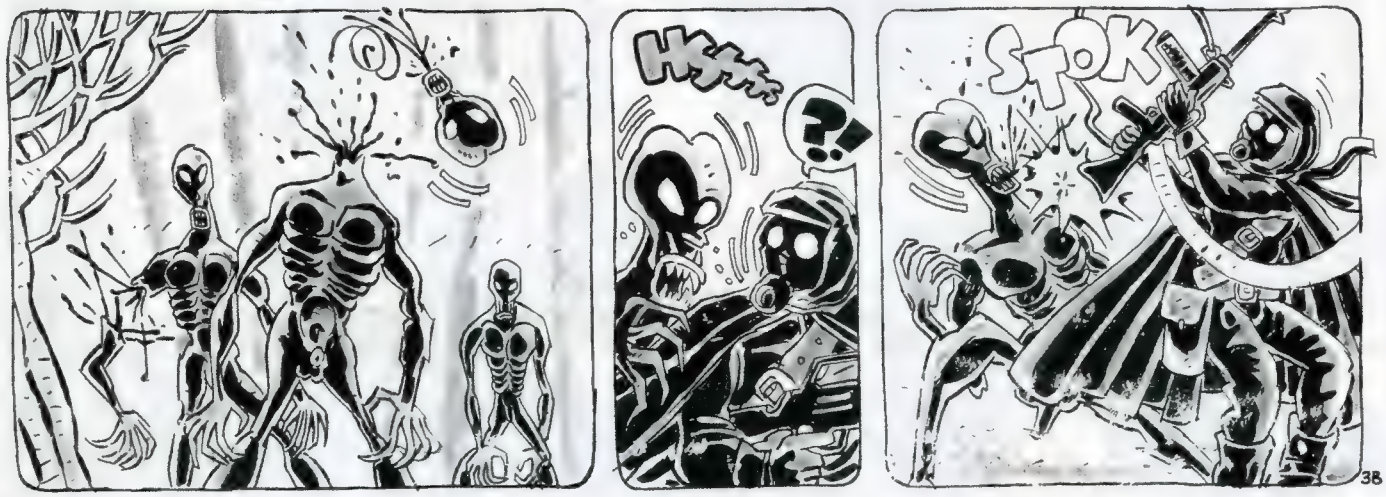

BU BENİM SON ŞANSIM...

BATAKLIK!

YOLUMUN ÜZERİNDEKİ EN BÜYÜK TEHLİKELERDEN BİRİ...

3A

SHHH!

BRAM BRAM

BRAM BRAM BRAM

HSSSS

?!

STOK

3B

BRAM
BRAM
BRAM
BRAM!
YAZIK. BİR ZAMANLAR BU YARATIKLARDA BİRER İNSANDI...
HAH!.. İŞTE GÖRDÜM... GELİYORLAR DAĞ'A... ACELE ETMEM GEREK...
BİLİYORUM...
RR!
BU DÜNYADA...
KALAN 'SON İNSAN' OLAN BENİ...
RRR!
SLAK!
ARALARINA KABUL EDECEKLER...
BAMBAŞKA DÜNYALARA GÖTÜRECEKLER...
GELİYORUM GÜZEL YARATIKLAR...
BENİ BEKLEDİĞİNİZİ BİLİYORUM... GELİYORUM...
BUNDAN SONRA TOKSİK GAZLAR YOK, CANAVARLAR YOK, KÂBUS BİTİYOR...

HİÇ GÜCÜM KALMADI. AMA ZİRVEYE VARDIM SONUNDA...

UUH!..

KAHRETSİN BAYILACAĞIM ....

... İŞTE...

ONLAR...

OOOH!..

IIIHH!..

?!..

YOOOO!...

BENİ PARÇALARA AYIRIP KAVANOZLARA KOYDULAR. SONSUZA KADAR ONLARLAYIM ARTIK...

SON

©MSÇİN DEMİRHAN-98

Zühtü BAYAR'dan Teneke Roket Anıları 2

BAYTEKİN ONİKİ YAŞINDA

Ellili yılların ortalarında *Zeytinburnu Ziya Gökalp İlkokulu*'nun koridorlarında saçları epey uzun, arkadaşlarının siyah önlüklerinin tersine bej rengi spor ceketli, kırmızı kravatlı ve beyaz gömlekli oniki yaşlarında bir çocuk telaşla koşuşturup duruyordu. Çocuk, 5B sınıfının hazırladığı duvar gazetesi "*Cıvıltı*"nın "başmuharrir"iydi. Ünvan, sınıf öğretmeni *Münevver Taluy* tarafından kendisine verilmişti ve oniki yaşındaki başmuharrir, aynı zamanda gazetenin hem redaktörü, hem ressamı, hem de öykü ve röportaj yazarıydı. Çikolata tenli, siyah örgülü saçlı , beyaz kurdelalı ve zeytin karası gözlü kendi yaşlarındaki *Sevtap Çiçin* ile birlikte röportaj yapmak üzere komşu ilkokullara giderek, o okulların öğretmenleri ve önde gelen öğrencileriyle görüşmeler yapıyordu. Bir yandan çirkin elyazısıyla konuşmaları kirli ve yıpranmış bir deftere not eder, bir yandan da natıkası kıt, bireysel yaşamı renksiz öğretmenlerin: "Ne söyleyeyim, bilmem ki..."yollu sorularına: "Doğa güzelliklerinden sözedin efendim" tarzında karşılıklar vererek onlarla dalgasını geçerdi.

Bu züppe öğrenci bir yıl önce "*Cıvıltı*" gazetesinde yayınladığı (!) "*Aya Seyahat*" adlı kısa öyküsü ile okul öğretmenlerinin dikkatini çekmiş, o yaşlarda çizgi romandan yazılı öykü ve romanlara geçmeyi başarabilmiş sayılı birkaç öğrencinin ise kısa zamanda kahramanı olmuştu. Gri renkli plastik okul çantasında ders kitaplarından çok zamanın harcıalem çizgiromanlarıyla *Çağlayan Yeni Dünyalarda* dizisinin birkaç kitabı bulunurdu. Azıcık kavgacı ve hırçındı. Kendi mahallesi Telsiz'de "*Atmacalar*" adlı çetenin reisiydi. (Bu çetede o zamanlar şarkıcı *Vedat Çetinkaya da vardır*) Garip ve alışılmamış nesnelerin koleksiyonlarını yapar, uçak, roket ve denizaltı resimleri biriktirirdi. "*Heron*" marka, Fransız yapısı üç vitesli bir yarışçı bisikleti vardı ve bu bisikletle Yarımburgaz'dan İstranca Dağlarına kadar İstanbul'un bütün uzak çevresini o yaşlarda dolaşmıştı. Azıcık romantikti bu haylaz ve kız arkadaşlarının yanında davranışları değişir, ansızın Fransız soylularının incelikli tavırlarına bürünürdü. Ona okulda ve mahallede bir yığın takma ad yakıştırmışlardı ama onun en çok sevdiği ad Şehzadebaşı sinemalarından yürütülen otuziki kısım tekmili birden "*Baytekin*"adıydı.

Zühtü Bayar'dı bu çocuğun adı...

ONİKİLİK BAYTEKİN'İN YAŞAMINDAKİ DRAMATİK OLAYLAR

1953 ila 1957 yılları arasında "6-7 Eylül olayları" gibi bir yığın sosyal ve politik katastrofun arasında benim çocuk dünyamı etkileyen belli başlı olaylar şunlardı:

I- Bugün bakıldığında bir karış yeşilliğin bile zarzor görülebildiği E-5 Karayolu üzerindeki Çırpıcı Çayırının Haznedar mevkiine düşen *F-84 jet uçağı*. Pilot arızalanan uçağı bu küçük ovaya indirmeye çalışmış, ne var ki başarılı olamamıştı. Son anda atlamayı denemiş, ancak yere çok yakın olduğu için paraşütü açılmadan uçağı yere çakılmıştı. Kazadan hemen sonra mahalle çocuklarıyla olay yerine koştuğumuzda içinden dumanlar tüten koskoca bir oval kraterle karşılaşmıştık.

II- *Dumlupınar* denizaltısının Çanakkale Boğazı Nağra Burnu açıklarında İsveç bandıralı *Naboland* şilebiyle çarpışarak

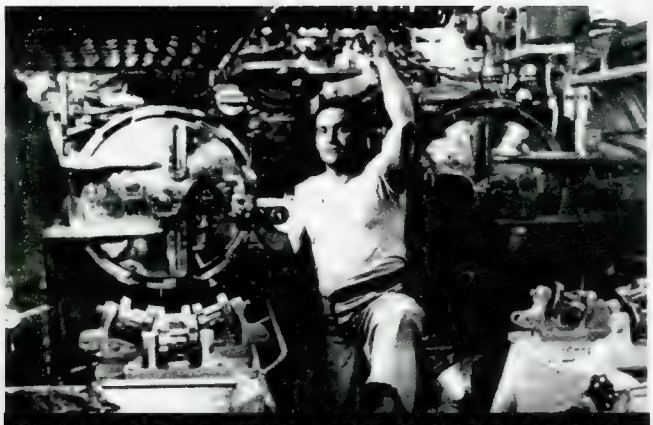

Dumlupınar Denizaltısı battıktan sonra, yirmiiki denizcinin kapalı kalıp, daha sonra da havasızlıktan boğularak öldükleri kıç torpido dairesi (Zühtü Bayar arşivinden)

batması. 110 metre derinlikte yatan denizaltıdan sadece beş kişi sağ kurtulmuş, seksenbir denizci boğularak ölmüşlerdi. Bu olay çocukluğumda beni o kadar derinlemesine etkilemişti ki, ansızın pilot olma tasarımı değiştirmiş, denizaltı komutanı olmayı kararlaştırmıştım. Ne var ki, daha sonraki yıllarda *Dumlupınar* olayı bende bir tür psikoz oluşturacak ve zaman zaman klostrofobik bir ortama sürüklenmeme neden olacaktı. Bunun öyküsü şöyledir. Gazetelerden birinin yazıişleri müdürü benden *Dumlupınar*'ın batış öyküsünü ayrıntılı bir biçimde yazmamı istemişti. Yazı dizisine başlamak için gerekli fotoğraf, belge ve notları biraraya toplayarak yazı makinesinin başına çöktüm. Ancak

Van Vogt'un "The Voyage of the Space Beagle" adlı romanıyla birlikte, Bayar'ı onbir yaşlarındayken çok etkileyen ve onu bilimkurgucu yapan, senaryosunu Robert A. Heinlein'ın yazdığı "Destination Moon"un İspanyol afişi (Zühtü Bayar arşivinden)

birkaç sayfa yazdıktan sonra daral geldi ve nefes almakta güçlük çektiğimi sanarak yazı makinesinin başından kalktım. Herhalde bir tür "gecikmeli stres sendromu"... *Dumlupınar*'ı yazamıyordum. Ne zaman konuyu anımsayıp fotoğraf ve belgelere baksam, hep aynı şey oluyordu.

III- Senaryosunu *Robert A. Heinlein*'ın yazdığı "*Aya Seyahat-Destination Moon*"un bir mahalle sineması olan *Yedikule Tunca Sinemasın*da gösterilmesi. Tabii o zamanlar bu film hakkında hiçbir doğru bilgiye sahip değildim. On-onbir yaşında bir çocuğun belleğinde İngilizce jenerik gerektiği gibi yeralamazdı. Ancak çok sevip, çok beğendiğim bu filmde benim çocuk beynimi adamakıllı kurcalayan bir terslik vardı. *Ayda su yoktu ama astronotları taşıyan roket, vaktiyle bölgede su bulunduğunun izlerini yansıtan yer yer çatlak bir araziye inmişti.* Ayrıca roketin kanatlarına yön verici dümenler de konmuştu. Uzayda hava olmadığına göre bu istikamet dümenlerine ne gerek vardı? Yıllar sonra bir bilimkurgu ansiklopedisinde bu çatlak arazi düşüncesinin filmin yapımcısı *George Pal*'den geldiğini ve yönetmen *Irwing Pichel* ile bu konuyu kıyasıya tartıştıklarını ve kabul ettirdiğini okudum. Görüntüye bir derinlik ve perspektif vermek için oluşturulan bu çatlak araziye , yönetmenden yana çıkarak *Heinlein* da karşı çıkmıştı ama sonunda parayı bastıranın dileği gerçekleşti ve *Yedikule Tunca Sinemasın*da filmi seyreden onbir yaşındaki bir ilkokul öğrencisini de azıcık güldürdü. "*Destination Moon*" büyük bir özenle ve "*Technicolor*" renk sistemiyle çekilmişti. Bu sistemde renkler azıcık keskin ve çok canlıdır. Bu özelliği nedeniyle de görüntüler seyircinin belleğinde kolaylıkla yeralabilir. İşte onbir yaşımdayken yazdığım ilk bilimkurgu öyküm "*Aya Seyahat*"te, içinde "*Radar Kralı*" adlı bir kötü karakterin de bulunduğu bir çizgi romanla birlikte bu filmin etkisi büyük olmuştur. Öykümü etkileyen bir başka faktör daha var. Çırpıcı Çayırına düşen F-84'ün motor şaselerinden biri *Mustafa Duygu* adlı bir arkadaşım tarafından ele geçirilmiş ve evinin çamurlu bahçesinin bir köşesine yerleştirilmişti. Zaman zaman Mustafa ile silindirik bir iskeletten ibaret olan bu şaseye tırmanır ve kendimizi "*Destination Moon*"daki "Rocketship Galileo"nun astronôtları yerine koyarak, "*Aya İniş*" denemeleri yapardık. Bu iniş sırasında roket motorunun çıkardığı sesleri taklit etmede Mustafa'nın benden çok daha iyi olduğunu anımsıyorum.

IV- Ve... *Çağlayan Yayınevi Yeni Dünyalarda Dizi*sinin yayınlanmaya başlaması. On kitaptan oluşan ve bütün bir altmışsekiz kuşağını boylu boyunca etkileyen bu dizi, ne yazık ki, o günkü Türkiye'nin çarpık sosyo-kültürel koşulları altında gerçekleştirilmişti. Bunun sonucu olarak romanlar ortalama üçte bir kısaltılmış, çoğunu *Kemal Tahir*'in "*A. Kahraman*" imzasıyla yaptığı "*yarı adaptasyon- yarı çeviri*" yapıtların orijinal adları ile yazar adları verilmemiş ve kapak fotoğrafları ile roman içeriğindeki uyum gözetilmemişti. Ama yalnız koca bir kuşak için değil, daha sonraki kuşaklar için de bir tür "*cult*" oluşturacak bu dizi, "*nostaljik*" duyguların ötesine taşarak birkaç yerli yazar tarafından taklitlerinin üretilmesine bile neden olmuştu. Benim diziyle karşılaşmam şöyle oldu:

Birgün anneannemle birlikte *Samatya*'da bulunan akrabalarımızın evine hafta sonu tatilimizi geçirmeye gidiyorduk. *Merhaba*'nın oralarda bir yerlerde küçük bir "*kiosk*" vardı. O zamanlar tütün filan da satılan bu tür dükkancıklarda gazeteciler duvara ipler gererler, gazete ve dergileri çamaşır mandallarıyla bu iplere asarlardı. *Çağlayan*

kitapları da bu "*kiosk*"larda satışa sunulurdu. Hem de birçoğu çivitli suda yeni yıkanmış iççamaşırları gibi mandallanarak... İşte Merhaba'daki o gazete satıcısında dizinin üçüncü kitabı olarak yayınlanan Kanadalı yazar *A.E.Van Vogt*'un "*The Voyage of the Space Beagle*" adlı romanın çevirisi ile karşılaştım. Tabii, o yaşlarda bütün bunları bilmiyordum ama dizinin ilk kitabı "*Merihten Saldıranlar*"ı da daha önce mandalların ucunda sallanırken görmüştüm. Ancak, "*Feza Canavarları*" adıyla yayınlanan "*Space Beagle*"ın çok çarpıcı bir kapağı vardı. Onbir yaşlarında, uzaya, roketlere ve robotlara meraklı bir çocuğun aklını başından alacak kadar güzel çizilmiş, fantastik imge sınırlarını

Zühtü Bayar'ın "Feza Canavarları" adlı romanın tanıtımı amacıyla, "Seyyareler Çarpışıyor"un arka kapağında yeralan illustrasyondan esinlenerek çizdiği ve öğretmenlerini deli ettiği resim... Çağlayan yöneticileri, gerçekte Ray Bradbury'nin "A Sound of Thunder" adlı öyküsü için çizilen ve "Planet Stories"in Ocak 1954 tarihli sayısında yayınlanan bu resmi "The Voyage of the Space Beagle"a yakıştırmışlardı.

zorlayan ve de aşan bir kapağı ... Resimde, romandaki devsel uzay gemisi "*Space Beagle*" *(Kemal Tahir,* "*Uzay Tazısı*" anlamına gelen bu adı beğenmemiş, "*Space Beagle*"a: "*Boşluk Kartalı*" adını yakıştırmıştı. Bu da elbette yıllar sonra edinilen bir bilgi.) ahtapota benzeyen kütük kafalı bir yaratık tarafından durdurulmuş, tehdit ediliyordu. Yaratık, "Boşluk Kartalı"nın güverte terasında, ellerinde uzay tabancaları tutan astronotlar tarafından karşılanmıştı. Uzayın laciverdi içinde altın renkleriyle pırıl pırıl parlıyor, geri planda yıldızlar elmas ışıltılı ışıklar saçıyorlardı. Kitap kapağındaki resmi görünce tokat yemiş gibi oldum. Ansızın içimde, bu kitaba sahip olabilmek için küçücük varlığımın bütün enerjisini açığa çıkarmak isteği duydum. Anneannemin kürk taklidi mantosunun eteğine asılarak yalvarmağa başladım. Kitabın fiyatı bir liraydı. Bir lira, 1954'lerin Türkiye'sinde satın alma gücü yüksek ve bir Amerikan dolarından da değerli bir para birimiydi. Altıyüz ayar gümüşten yapılan ve 1947 ve 48 baskısı olmak üzere iki türü bulunan bu paraları bugün yaşı ellinin üstünde olanlar çok iyi anımsarlar. Israrlı yalvarmalarımın sonucunda "*Feza Canavarları*"nı anneanneme satın aldırdım.

O akşam romanı okumaya başladığım zaman gerçek bir kültür şokuna uğradım. Ohhooo... *Kemalettin Tuğcu*'dan *Van Vogt*'a geçmenin başdönmesi, lunaparklarda adına "*rotor*" denen ve merkezkaç kuvvetiyle adamı dönen dairenin iç duvarına yapıştıran iç bayıltıcı duygudan daha da etkileyiciydi. Kitabı okuyup bitirdim ama pek birşey anladığım söylenemezdi. Evet, olayları anlıyordum: devasa bir uzay gemisi, sonsuz uzayda bir inceleme gezisine çıkmıştı ve bu gezi sırasında bilimadamları ve askerler indikleri gezegenlerde ya da boşluğun karanlıklarında en az insanlar kadar zeki yaratıklarla karşılaşıyor ve bunlarla savaşıyorlardı. Ama "*aksülâmel*" ne demekti? Nasıl oluyor da büyük bilginlerden oluşan bir topluluk, telepatik ve hipnotik etkiler altında kalabiliyorlardı? Asıl önemlisi; telepati ve hipnoz ne demekti? İşte çocuk beynim bunları çözemiyordu. İslami tarih bilgisi ile övünmekte çok ileri giden babamın kültür düzeyi ise bu sorulara doyurucu karşılıklar verebilmekten çok uzaktı. Böylece herkes gibi kara önlükler giymeyi reddedip kırmızı kravat ve spor ceketiyle *Zeytinburnu Ziya Gökalp İlkokulu*'nun koridorlarını arşınlayan uzun saçlı küçük haylaz, garip ve ürkütücü sorularıyla öğretmenlerine musallat olmaya başladı. Ama sınıf öğretmenim *Münevver Taluy* ile pedagojik konularda kitaplar yazan öğretmen *Kazım Özcan*' ın dışında hiç kimse beni anlamıyor, bana deli, kaçık gözüyle bakıyorlardı.

"*Feza Canavarları*"nı tekrar ve hırsla okudum. Sonra tekrar ve zevkle okudum. Ama yine istediklerimi elde edememiştim. Tekrar ama bu kez yardımcı kitaplara başvurarak okudum. Bu fantastik kapaklı kitabın içindeki bütün gizleri çözmek, bir avuç bilimadamının inatçı mücadelesinin derinliklerdeki anlamına varmak istiyordum. Sözlükler ve ansiklopediler arasında bir yolculuğa çıkınca, gördüm ki öğretmenlerimin ve büyüklerimin karşılık veremediği soruların bütün cevapları kitaplardaydı. Önümde içimi ferahlatan, beni mutlu eden koskocaman ve yepyeni bir ufuk açılmıştı. Bu ufuk; uzay kadar sonsuz, elmas ışıltılı yıldızlar kadar parlak, bilim gibi derin ve sanat kadar da anlamlıydı. Bu yaşamının ilk yirmi yılını kör olarak geçirmiş bir görmeyenin gözlerinin ansızın açılması gibi birşeydi.

"*Feza Canavarları*"nı tekrar okudum!

Ellibeş yaşındayım ve hala beş ya da on yılda bir tekrar okurum ve her okuyuşumda da onda yeni birşeyler bulurum. Hem artık eserin orijinaline de sahibim. Yıllar sonra romanın orijinalini ele geçirip de okuyunca, *Kemal Tahir*'in "*A. Kahraman*"imzasıyla yaptığı adaptasyon-çevirinin, aslının pek de iyi olmayan bir kopyası olduğunu gördüm. Ama "*Feza Canavarları*" çevirisindeki bütün "*naivete*"ye rağmen ilk göz ağrısıydı ve "*The Voyage of the Space Beagle*"ın yanında onun "*Freak*", ancak sevimli bir yavrusu gibi duruyordu.

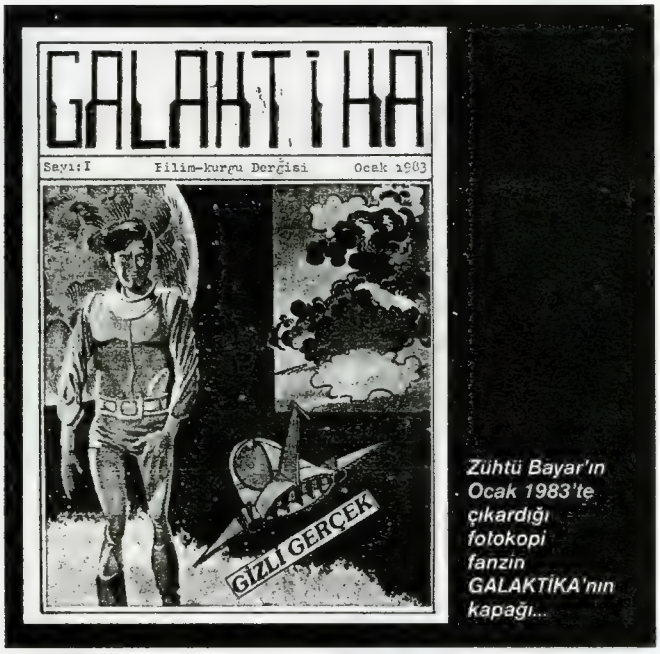

Zühtü Bayar'ın Ocak 1983'te çıkardığı fotokopi fanzin GALAKTİKA'nın kapağı...

İLK ÖYKÜM BİR BİLİMKURGUYDU

"*Aya Seyahat*" adlı ilk öykümü yazmayı tasarladığım zaman, böyle bir öykünün ancak bir rüya formu içinde sunulabileceğini düşündüm. Öykünün bir "tahrir ödevi" sınırları içinde kurguya dayalı olarak yazılmasının öğretmenler ve çocuklar tarafından tuhaf karşılanacağını sanıyordum. Bu yüzden, hiç de öyle bir düş görmediğim halde "*Aya Seyahat*"i bir düş formu içinde yazdım. Öyküde bir roketle aya gidiyor ve ordaki bir kalede üslenmiş, adına "*Radar Kralı*" denen müstebit bir varlıkla savaşıyordum. Yarı insan-yarı canavar bu yaratığı bir güzel dövüyor ve dünya uygarlığını daha fazla tehdit etmesini önlüyordum. Öykü düzgün bir Türkçeyle ve imla hataları olmaksızın yazılmıştı. Öğretmenlerin öyküyü beğenmelerinde sanırım düşgücünden çok bunun etkisi olmuştu. "*Aya Seyahat*" duvar gazetemiz "*Cıvıltı*"da yeraldıktan sonra Yüksek Köy Enstitüsü çıkışlı olduğunu sandığım öğretmen *Kazım Özcan* beni çağırarak öykü konusunda bana bazı arkadaşça sorular sordu. *Kazım Özcan* o yılın başlarında "Çocukları *Kötü Huylardan Kurtarmanın Yolları*" adlı, pedagojik değeri olan bir de kitap yayınlamıştı. Daha önce "*Yetiştirme Yurdu*"nda da öğretmenlik yapmış olan *Kazım Özcan*, küçük öğrencilere çok farklı bir biçimde yaklaşıyor ve onlara uzun zaman ayırarak gerçek bir eğitimcinin yöntemlerini uyguluyordu. *Vedat Çetinkaya*'nın sınıf öğretmeni olan Özcan, bana bu öykünün çok güzel ve çok değerli olduğunu, buna benzer öyküler yazmayı sürdürmem gerektiğini söyledi. Kitabının önsözünde: "*Yeni nesiller yetiştirenlerin tarih ve toplum vicdanı karşısında mesûliyetleri vardır. Nesillere bilim ve duru karakter verme bakımından gevşeklik gösterenler elbette mesûldürler.*" diyebilen ve 1954 yılında 29 yıllık öğretmen olan bu ilginç eğitimci, mezuniyet sınavım sırasında, benim Türkçeden sınava çekilemeyeceğimi, kurulun soru sormadan tam numara vermesi gerektiğini savunmuş ve bunu da sınıf öğretmenim *Münevver Taluy*'un karşı çıkmalarına rağmen sınav kuruluna kabul ettirmişti. Ve ben de böylece, sorgusuz sualsiz, sadece okuma kitabımızdaki "*Bir Dilim Ekmek*" adlı parçayı radyo spikerlerini aratmayacak bir yetkinlikle okuyarak Türkçe sınavını geçtim. *Kazım Özcan* metni okumamı bir şiir parçası dinler gibi dinlemiş ve bir kez daha baştan okumamı istemişti.

DÜŞ MÜ YOKSA "FICTION" MI?

1983 yılı başlarında; islam sikkeleri, sultan fermanları ve eski el yazmaları arasında geçen yaşamımdan el çabukluğuyla çekip çıkardığım zaman parçası içinde konusu bilimkurgu olan "Galaktika" adlı bir fanzin hazırlayıp çoğalttım. O yılın Ocak ayı tarihini taşıyan ve ne yazık ki bir tek sayı çoğaltılabilen bu fanzinin ön iç kapağındaki sütunumda şöyle yazıyordum: "Zaman yolculuğuna bilimkurgunun bir hayal ürünü gözüyle bakanlar, geçmişi düşündükleri zaman beyin nöronları arasında geriye yaptıkları anısal yolculukları unutanlardır. Ya da böyle bir yolculuk yaptıklarının asla farkına varamayan köstebekler..."

Ben sık sık zaman yolculuklarına çıkarım. Geçenlerde bu yolculuklardan birinde, 1955'lerde kendi oniki yaşımla karşılaştım. Saçları kısa kesilmiş, kırmızı kravatlı ve kare ceketli bir çocuk, Zeytinburnu'ndaki Ziya Gökalp İlkokulunun koridorunda durmuş, duvara asılı sınıf gazetesi "Cıvıltı"yı okuyordu. Duvar gazetesinde ise kendi yazdığı "Aya Seyahat"

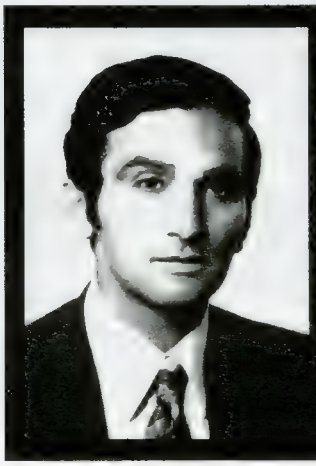

"Antares", "X-Bilinmeyen" ve "Atılgan" dergilerinde, Türkiye'de Çağlayan Yeni Dünyalarda dizileri ile ilgili ilk esaslı bilgilerin kaynağı olan Erol Tulay. Ankara Radyosu Şef Prodüktörlerinden olan Tulay, bugün bilimkurgu edebiyatımızda "Çağlayan Kuşağı" adıyla anılan: Zühtü Bayar, Sezar E. Ergin, Müfit Özdeş, Selma Mine ve Orhan Duru'dan oluşan "edebiyatımızdaki ilk bilimkurgucular topluluğu" içinde yeralmaktadır.

adlı öyküsü sınıf öğretmeni Münevver Taluy'un bu öykü için çizdiği desenle birlikte yeralıyordu.

Titreyen ellerimle onun kısa saçlı başını okşadım ve Galaktika'nın ilk sayısını hazırlamak üzere kendi zamanıma ve çalışma odama döndüm."

Kargacık burgacık, kitap harfleriyle yazdığım bu öyküden şimdi sadece tek bir cümle anımsayabiliyorum:

"Roketlerin gürültüsü, kulaklarımı sağır ediyordu..."

n

Canavarlar Çarpışıyor
GODZILLA
ve diğerleri

Metin DEMİRHAN

Japonlar bugüne kadar tam 22 GODZILLA filmi yaptı. Bu filmler, hırsı yüzünden doğanın dengesini bozmayı göze alan insanın neden olduğu yıkım ve felaketleri temsil ediyorlardı.

Amerikalılar Hiroşima ve Nagazaki'ye ATOM bombalarını salladıklarında yıl 1945'di. Japonya sarsılmıştı.

II. Dünya Savaşı bitmesine bitmişti bu bombalarla, ama, başka bir tarz mücadelenin başlangıcı olmuştu böyle bir bitiş. Amerika yeni ve asıl düşmanını bulmuştu: Japonya! Japonlar kendilerini nefret ve acıyla bilemişler, intikam tutkusuyla ayakta kalmışlar, bu hırsla kalkınmışlardı. Otomotiv sanayiinde söz sahibi olmaya, ürettikleriyle dünya pazarlarından büyük paylar koparmaya başlamışlardı. Şimdi savaş farklı şekillerde sürüyordu: Teknoloji ve sanat alanında. Japon otomobillerinin ve koca gözlü MANGA karakterlerinin istilası altındaki günümüz Amerika'sında, pek tutucu olmayan ve geçmişiyle övünmeyen yeni kuşak bu otomobillere biniyor, hiçbir kural tanımayan ve gayet ahlaksız(!) MANGA filmleriyle eğleniyordu. Columbia şirketi, Sony tarafından satın alınmıştı. Japonlar Pearl Harbour'da başaramadıklarını Hollywood'da yapıyorlardı artık.

Geçmişte atılan bombalar ve binlerce masum insanın ölümü Japon sinemasına GODZILLA filmleriyle yansıdı ilk kez. Japonlar bugüne kadar tam 22 GODZILLA filmi yaptılar. Bu filmler, hırsı yüzünden doğanın dengesini bile bozmayı göze alan insanın neden olduğu yıkım ve felaketleri temsil ediyorladı. Neredeyse her filmde -başta TOKYO olmak üzere- birçok kent yerle bir oluyordu.

Radyoaktif alevler saçan GODZILLA'nın Tokyo'yu ilk defa yerle bir etmesi 1954'te çevrilen 'GOJIRA' ile oldu. Gojira ismi, GOrilla ve Japonca'da balina anlamına gelen kuJIRA kelimeleri birleştirilerek türetilmişti. Yapılan nükleer denemeler sonucunda yeniden yaşam bulan tarihöncesi bir canavardı GOJIRA. Yönetmen Inoshiro HONDA, özel efekt uzmanı Eiji TSUBURAYA ve yapımcı Tomoyuki TANAKA'nın işbirliği ile Orta ve Uzakdoğunun en büyük film stüdyosu olan TOHO'da siyah-beyaz çekilmişti. Gösterime girdiği anda büyük bir ilgiyle karşılandı ve birçok dünya ülkesine (Türkiye dahil) satıldı. Amerika'da genellikle tutucu ve ayrımcı olan halk (öyle güdümleniyorlardı), kadrosundaki tüm oyuncuları Japon olan bir filmi nasıl karşılardı acaba?.. Bu konuya da çözüm buldu filmi ithal eden 'Embassy' firması. GOJIRA'nın Amerikan versiyonuna, yönetmen Terry MORSE'un çekmiş olduğu, Raymond BURR'ün Amerikalı muhabir Steve Martin'i oynadığı sekansları ekliediler. (Terry MORSE'u bilmiyoruz, ama Raymond BURR'ü Alfred HITCHCOCK'un 'Rear Window/Arka Pencere' filminden tanıyoruz.) Filmin Amerikan versiyonu 1955'te vizyona girdiğinde GOJIRA adı GODZILLA olarak değiştirilmiş, film 'GODZILLA, KING OF THE MONSTERS' olarak vizyona sokulmuştu.

O dönemin benzer Amerikan filmlerine göre teknik açıdan daha zayıf ve farklıydı 'GODZILLA, KING OF THE MONSTERS'. İçinde aktörlerin bulunduğu canavar kostümleri ve tellerden kaydırılan jet uçağı modelleriyle çekilmişti film. Tanklar ve diğer araçlarsa çoğunlukla teneke oyuncaklardan oluşuyordu. Kartondan ya da suntadan yapılmış binalar parçalanıyor, ilkel bir üstüste getirme tekniğiyle müthiş bir yıkım ritüeli sunuluyordu izleyicilere. 1925'in LOST WORLD'ünün, ya da ilk KING KONG'un (1933) teknik

Godzilla©Toho Co.Ltd.

kalitesini bulmak mümkün değildi. Ama yine de izleyiciler benimsemiş ve sevmişlerdi canavarlar kralını.

Ardından 'GODZILLA'S COUNTERATTACK' ve 'RETURN OF GODZILLA' diye de bilinen 'GOJIRA NO GYAKUSHYU'(1955) geldi. Heryerde çevrildiği yıl gösterilmesine karşın, Amerikan izleyicisi ancak dört yıl sonra görme olanağına kavuştu bu filmi. Sinemalara afişleri asıldığında yıl 1959'du. Bazı yayın hakkı problemleri yüzünden dağıtımcı firma Warner Bros 'GODZILLA' adını kullanmamış, filmi kendi uydurduğu 'GIGANTIS:THE FIRE MONSTER' adıyla vizyona sokmuştu. İlk filmde yapılan eklemeler bu sefer yapılmamış, kadroya Raymond BURR alınmamıştı. Yönetmen olarak Motoyoshi ODO vardı. GODZILLA (GIGANTIS) bu filmde ANGURUS adlı bir başka canavarla savaşıyordu: Yine yıkılan binalar, yine sağa sola kaçışan insanlar... Herşey altüst oluyordu anlayacağınız. Böylece bir gelenek kuruldu ve daha sonraki GODZILLA filmleri de bu özellikleriyle aranır oldu. Yıkımlar arttı, canavarlar birken ikiye, ikiyken üçe çıktı. GODZILLA ile başlayan gelenek başka canavarlarla devam etti. İri bir 'pterodactyl'i andıran RODAN, 'THE MYSTERIANS'daki kuş kafalı robot, bir başka tarihöncesi canavar olan VARAN, dev kelebek MOTHRA, GAMERA, GAPPA, YOG ve diğerleri... Hatta Japonya dışından, İngiltere'den, Eugene LOURIE imzalı GORGO... Herbiri, özellikle Amerika'da, DRIVE-IN sinemalarını istila ettiler.

Yedi yıllık bir aradan sonra, 1962'de, yapımcılar GODZILLA serisine devam etmek istediler. Bu kez öyle birşey olmalıydı ki, önceki iki filmden daha fazla ilgi çeksin, daha çok iş yapsın... Renkli çekmeye karar verdiler filmi. Üstelik bir ortakyapım olacaktı; Toho ve Universal... Yapılan anlaşmaya göre, film iki ayrı versiyon olarak çekilecekti: Japon ve Amerikan versiyonu. Amerikan versiyonunun jeneriğinde John BECK adlı biri yapımcı olarak görünüyordu. GODZILLA'nın ise müthiş bir rakibi vardı filmde: KING KONG!!! 1933 doğumlu KING KONG, her nasılsa bu filmle yaşama dönmüş ve tıpkı bir pankreas güreşçisi gibi GODZILLA'nın karşısına dikilmişti. Kıyasıya kapışmıştı iki dev.

Film, Japonya'da 'KINGU KONGU TAI GOJIRA' , Amerika'da ise 'KING KONG vs. GODZILLA' olarak vizyona girdi. Filmin Japon versiyonunda, yönetmen olarak Inoshira HONDA'nın, Amerikan versiyonunda ise HONDA'nın yanısıra Thomas MONTGOMERY adlı bir yönetmenin ismi yazıyordu jenerikte. Thomas MONTGOMERY, orijinal Japon versiyonunda olmayan bazı sahneler çekip, filmi Amerika'da seyredilebilir hale getirmişti. HONDA'nın çektiği asıl versiyonda, KING KONG ve GODZILLA arasındaki kıyasıya mücadeleyi GODZILLA kazanıyordu. Bu yüzden filmin Amerikan versiyonu -Amerikalı bir kahraman(!) olan KING KONG 'fan'larının tepkisinden çekinildiği için- ancak iki yıl sonra, 1964'te, döşeme tabir edilen sahnelerle gösterime çıkabildi Birleşik Devletlerde... Filmin sonu olduğu gibi değiştirilmiş, ilk GODZILLA'da oynayan Raymond BURR gibi, Michael KEITH adlı bir aktörün oynadığı sahneler eklenmişti aralara. (Üstelik bu versiyonda mücadeleyi KING KONG kazanıyordu; hem de GODZILLA'yı kuyruğundan tuttuğu gibi bir savuruşta okyanusa fırlatarak !...) Bu filmdeki KING KONG, 1967'de tekrar çıktı karşımıza: 'KING KONG ESCAPES/KINGU KONGU NO GYAKUSHU'. (Bu film bizde 'CANAVARLARIN GAZABI' adıyla oynamış, ayrıca 'I.Geleneksel İstanbul Fantastik Film Festivali'nde de gösterilmişti.

GODZILLA, 1964'te tekrar harekete geçti: 'GOJIRA TAI MOSURA'... Yönetmen yine Inoshiro HONDA'ydı.Amerikalı yapımcılar bu filmin adına 'GODZILLA vs. THE THING' dediler. Afişlerde, GODZILLA'nın rakibinin kim olduğu pek anlaşılamıyordu. Film izlendiğinde bunun MOTHRA adlı dev bir tırtıl olduğu ortaya çıktı. O güne dek yapılan en güzel GODZILLA filmi idi. Teknik açıdan çeşitli gelişmeler gözleniyor ve estetik düzeyin yükseldiği göze çarpıyordu. HONDA estetiği idi bu. HONDA sadece canavarların dövüş sahnelerinde değil, aynı zamanda dahili ve harici diğer çekimlerde de titiz davranıyordu. Renk ve dekor seçimi çok iyi, perspektif anlayışı üst düzeyde başarılıydı. Bu başarı, büyük efekt ustası Eiji TSUBURAYA'nın da desteğiyle müthiş bir görselliğe ulaşıyor, izleyici açıkça "fark"ı farkediyordu. Filmde GODZILLA MOTHRA'yı öldürüyor, ama MOTHRA'nın iki yumurtası (gelecek GODZILLA filmlerine yatırım olarak) geride kalıyordu. Film, daha sonraları Amerika'da tekrar gösterime girdiğinde adı 'GODZILLA vs. MOTHRA' olarak değiştirilmişti.

1965, GODZILLA filmlerinde büyük bir değişimin başladığı yıldı. İlk dört filmde insanlara karşı mücadele veren GODZILLA, artık insanların safında yeralmaya başlamıştı. Gerek uzaydan gelen, gerekse okyanusların derinliklerinden çıkarak insanlığı tehdit eden kötü güçlere ve canavarlara karşıydı. Aynı yıl iki GODZILLA filmi birden çekildi. Yönetmen her ikisinde de yine Inoshiro HONDA'ydı. İlk film 'SANDAI KAIJU CHIKYU SAIDAI NO KESSEN / GHIDRAH: THE THREE-HEADED MONSTER' da -ya da kısaca 'GHIDRAH'da-, uzaydan gelen üç başlı uçan canavar GHIDRAH dünyayı tehdit eder. Korkunç bir yıkım başlatır. GODZILLA, RODAN ve MOTHRA biraraya gelip GHIDRAH'a karşı koyarlar. İzleyiciye sürekli adrenalin pompalayan bir savaştan sonra GODZILLA ve arkadaşları (insanlık adına) galip gelirler, dünyayı GHIDRAH'ın gazabından kurtarırlar. İkinci film 'KAIJU DAISENSO / INVASION OF THE ASTRO MONSTERS'da (MONSTER ZERO diye de bilinir) dünya ile irtibat kuran Planet-X'liler kendi gezegenlerine musallat olan MONSTER ZERO adlı bir canavarı bertaraf etmek için yardım isterler. Planlarına göre, dünyadan GODZILLA ve RODAN'ı ödünç alıp MONSTER ZERO'ya karşı kullanacaklardır. Dünyalılar bu yardım talebini kabul edince, canavarlarımız uçan daireler tarafından 'X' gezegenine taşınırlar. Ne yazık ki, 'X' gezegeni sakinleri pek iyiniyetli değillerdir. MONSTER ZERO dedikleri canavar aslında üç kafalı GHIDRAH'tır. GODZILLA, RODAN ve GHIDRAH'ı kontrol altına alan 'X'lilerin amacı, onları dünyaya karşı kullanıp, gezegenimizi istila etmektir. Hadi söyleyelim, GODZILLA ve RODAN uzaylıların etkisinden

Godzilla vs Mecha-Godzilla/ (1974)

kurtulup onların uçandairesini yokederler. GHIDRAH ise apar topar paketlenip uzayın derinliklerine postalanır...

1966'da dümeni Jun FUKUDA eline alır ve 'NANKAI NO DAI KETTO / GODZILLA vs. THE SEA MONSTER', ya da 'EBIRAH, HORROR OF THE DEEP'i çeker. FUKUDA daha sonra GODZILLA filmlerinin gediklilerinden biri olarak sinema tarihinde yerini alacaktır. Inoshiro HONDA'ya ve Motoyashi ODO'ya göre daha naif bir görüntü ve anlatım tekniğine sahip olan Jun FUKUDA, çektiği filmleri çocuksu ve sulu esprilerle doldurur. Öyle ki, FUKUDA'nın filmlerinde GODZILLA ve diğer canavarlar tıpkı birer insanmışcasına dövüşürler, karate, kung-fu ve boks yaparlar. Hatta, hatta konuşurlar!.. Kantarın topuzu sık sık kaçsa da, çok eğlendirici filmlerdir bunlar. FUKUDA'nın çektiği GODZILLA vs. THE SEA MONSTER'da GODZILLA ve MOTHRA, dev ıstakoz EBIRAH'a kafa tutarlar. GODZILLA, EBIRAH'la tenis, bowling ve çelik-çomak oynarken, dev kelebek MOTHRA adada mahsur kalan insanları kurtararak izleyicinin hayranlığını kazanır. GODZILLA, her türlü oyunda EBIRAH'ı yenerek, CANAVARLAR KRALI olduğunu bir kez daha kanıtlar ve en çok alkışı o alır.

Bir yıl sonra (1967) en komik ve çocuksu GODZILLA filmi gelir: 'GOJIRA NO MUSUKO / SON OF GODZILLA'. Yönetmen yine Jun FUKUDA'dır. Film, GODZILLA'nın yaşadığı adada meteorolojik denemeler yapmaya gelen bir grup bilimadamının dev çekirgelerle karşılaşmasıyla başlar. Denemeler sırasında oluşan bir aksaklık yüzünden adada garip bir fırtına oluşur. Bilimadamları mahsur kalırlar. Bu arada dev çekirgeler, fırtına sonrası kayaların arasından çıkan iri bir yumurta bulurlar. Yumurta çatlar ve içinden (çok komik) bir dinozor yavrusu çıkar. Bu, GODZILLA'nın oğlu MINYA'dır. (Forrest J. ACKERMAN bu yavruya TADZILLA adını takmıştır). Bu filmde GODZILLA, oğlu MINYA'yı iri çekirgelerden ve SPIEGA

Üç Başlı Canavar GHIDRAH

adlı dev örümcekten korumaya çalışır ve korur da. Çekirgeler ve SPIEGA filmin sonlarına doğru telef olurlar. GODZILLA ve OĞLU ise, daha sonraki filmlerde geri dönmek üzere adada dondurularak, hibernasyon uykusuna bırakılır. Bu film, tamamen doğada geçen, Tokyo'suz, yıkımsız ilk GODZILLA filmidir. Tiplemeler karikatür gibidirler (Bkz. MINYA).

İki FUKUDA filminden sonra, tekrar Inoshiro HONDA devreye girer. Bu sefer bütçe epey büyümüş, canavarların kadrosu oldukça genişlemiştir. 1968 yapımı bu filmin adı 'KAIJU SOSHINGEKI / DESTROY ALL MONSTERS'dır. (Amerika'da önceleri OPERATION MONSTERLAND olarak adlandırılması düşünülse de, sonra DESTROY ALL MONSTERS da karar kılınır). Pasifikteki CANAVAR ADASI (Ogaswara Island / Monster Island) GODZILLA ve diğer canavarların memnun, mesut yaşadıkları bir adadır. Etrafı, görünmez bir kalkan ve garip bir sis tabakası korur. Artık -Tokyo dahil- yeryüzündeki bütün kentler güvencededir. İnsanlar huzur içinde gündelik yaşamlarına devam ederler. Teknolojik araştırmalar hızlanmış, dünyada birçok ortak uzay programı uygulanmaya başlanmıştır. Bazı uzaylılar bu programlardan rahatsız olur ve karşı harekete geçerler. KILAAK'lılar dünyaya savaş açarlar. Ayda kurdukları 'üs'le Canavar Adası'nın koruyucu kalkanını kaldırıp, özel bir gaz yardımıyla bütün canavarları kontrol altına alırlar. Dünyada müthiş bir panik başlar. GODZILLA New York'a saldırır, MOTHRA Pekin'i harabeye çevirir!!.. RODAN ise Moskova'yı perişan eder. Ayrıca dev yılan MANDA (ATRAGON filminde de rol almıştır) ANGURUS, BARAGON (Frankenstein Conquers the World'deki canavar) ve iri örümcek SPIEGA yeryüzünün muhtelif yerlerinde terör estirmeye başlarlar. Dünyanın o güne kadar gördüğü en büyük canavar saldırısıdır bu. Neyse ki, aya gönderilen bir grup kahraman astronot sayesinde dünyalılar kontrolu ele geçirirler. Filmin sonunda KILAAK'lılar canavarlar tarafından yokedilirler. Bu yapıt, bilimkurgu filmleri literatürüne en güzel ve en heyecan verici GODZILLA filmi olarak geçmiştir.

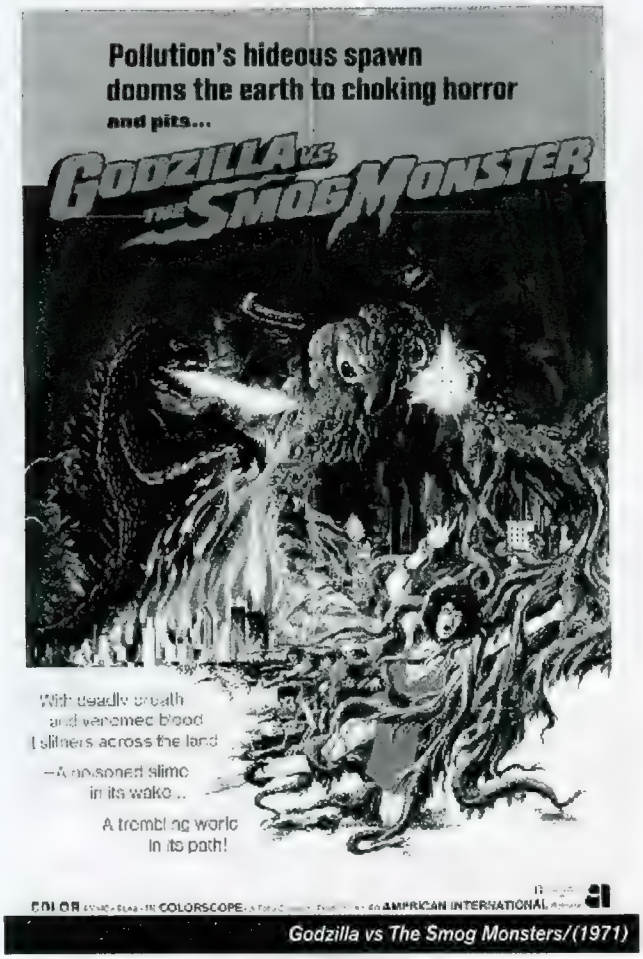

Godzilla vs The Smog Monsters/(1971)

1969 yılına geldiğimizde Inoshiro HONDA 'DESTROY ALL MONSTERS'dan daha ekonomik bir film yaparak, TOHO'nun kar grafiğini bir hayli yükseltir. Bu filmin adı 'ORD KAIJU DAISHINGEKI

Son Of Godzilla/(1967)

/ GODZILLA'S REVENGE'dir (ALL MONSTERS ATTACK olarak da karşınıza çıkabilir). GODZILLA, MINYA, GAMERA ve GABERA'nın star olarak katıldıkları filmde, SON OF GODZILLA ve GODZILLA vs THE SEA MONSTER'dan aşırılan savaş sahnelerinin kullanılması filmin tadını epey kaçırmıştır. Bu film GODZILLA fanları tarafından pek tutulmaz.

GODZILLA, iki yıl sonra, ekolojik problemleri çözmek üzere geri döner. 'GOJIRA TAI HEDORA / GODZILLA vs THE SMOG MONSTER' (1971). Yoshimitsu BANNO'nun yönettiği bu filmde HEDORAH adlı bir canavar insanlığı tehdit etmektedir. Japoncada 'Çevre Kirliliği' anlamına gelen HEDORAH, kimyasal atıklardan, çöplerden oluşmuş, esnek ve şekil değiştirebilen bir canavardır. Bu pislik yığınının dünyayı yoketmeye yönelik saldırısı, GODZILLA'nın çevreci girişimleri sonucu önlenir. Filmin sonunda GODZILLA, HEDORAH'ın karnına pençelerini sokar, yumurtalarını alır ve nükleer aleviyle yokeder. GODZILLA vs THE SMOG MONSTER'dan geriye kalanlardan biri de, filmin özgün şarkısıdır. O zamanın pop tarzına uygun, çevreci bir şarkı yapmışlardır "Save the Earth" diye.

1972'de (bazı kaynaklarda 1971 diye de geçiyor) üç kafalı bir ejderha GHIDRAH ve GIGAN adlı yeni bir canavar, uzaylı hamamböcekleri (bunlar zeki varlıklardır ve insan formuna girebilirler) tarafından Dünyaya gönderilir. Amaç yine kötüdür. GODZILLA ve ANGURUS, GHIDRAH ve metal kuş GIGAN'a karşı ölüm kalım savaşı verirler. Yönetmenliğini Jun FUKUDA'nın yaptığı bu 12. GODZILLA filminin adı 'GOJIRA TAI GIGAN / GODZILLA vs GIGAN'dır. Bazı ülkelerde GODZILLA ON MONSTER ISLAND diye de gösterilmiştir. Jun FUKUDA ipin ucunu iyice kaçırmış ve filmi adeta 6 ila 9 yaş arası çocuklar için yapmıştır. Canavarların insan gibi konuşma yeteneğine sahip oldukları ilk ve tek GODZILLA filmidir bu. Saçma fakat eğlencelidir. Uzaylılar bir kez daha kaybeder. Kötü canavarlar ise derslerini alıp, uzaya postalanırlar.

Jun FUKUDA ısrarla içinde GIGAN'ın da bulunduğu bir GODZILLA filmi daha yapar. GOJIRA TAI MEGARO / GODZILLA vs MEGALON (1973). Yine aşırı çocukça, fakat çok eğlenceli bir filmdir bu. (II. Geleneksel İstanbul Fantastik Film Festivali'nde gösterilmiştir). Okyanusun dibinde yaşayan SEATOPIA'lılar birgün Dünyalılara kızıp yeryüzünü istila etmeye çalışırlar. Feza canavarı, orak pençeli metal kuş GIGAN ve matkap kollu dev böcek MEGALON, SEATOPIA'lıların güdümünde Dünyaya saldırırlar. Dünyalı iki genç bilimadamı ve bir çocuğun icadı olan renkli robot JETJAGUAR (ULTRAMAN'a çok benzemektedir) GODZILLA ile kafa kafaya verip, kötü canavarlarla savaşa başlarlar. SEATOPIA'lı ajanlar başlangıçta JETJAGUAR'ın yaratıcılarını esir alıp, robotun kontrolunu ele geçirseler de, pek etkili olamazlar. JETJAGUAR, SEATOPIA'lıların kontrolundan çıkar ve GODZILLA'yı çağırmak için canavar adasına uçar. GODZILLA, insanoğlunun yardımına koşmakta bir an bile tereddüt etmez ve yüze yüze kötü canavarların yıkım yaptığı bölgeye gelir. JETJAGUAR'ın uçmak dışında önemli bir yeteneği daha vardır: Büyüme yeteneği! Büyür ve canavarların boyutuna ulaşır. Mücadeleyi GODZILLA ve JETJAGUAR kazanır. GIGAN bir kez daha uzaya postalanırken, MEGALON yerin dibine gömülür. JETJAGUAR tekrar insan boyuna döner ve evine gider. GODZILLA ise zafer sarhoşluğuyla, insanlara el sallayarak canavar adasının yolunu tutar.

1974, GODZILLA'nın 20. yıldönümüdür. Bu yıl, 14. film olan GOJIRA TAI MEKA-GOJIRA / GODZILLA vs MECHAGODZILLA yine Jun FUKUDA'nın yönetiminde çekilir (Bu film, GODZILLA vs BIONIC MONSTER ve GODZILLA vs COSMIC MONSTER diye de bilinir). Maymun kafalı uzaylılar GODZILLA'nın robotunu imal edip (MECHAGODZILLA) yeryüzüne hakim olmak isterler. KING SEESER adlı, köpeğe benzeyen, komik bir canavar da MECHAGODZILLA'nın partneridir. Kahramanlarımız GODZILLA ve ANGURUS, Dünyayı korumak için ittifak kurarlar ve uzaylıların canavarlarıyla savaşırlar. Kötüler kaybeder, iyiler kazanır.

Bir yıl sonra başka kötü uzaylıların dünyamızda gözü olduğu anlaşılır. 'Üçüncü Gezegen' adlı bir yerde yaşayan bu uzaylılar, MECHAGODZILLA'yı tamir edip, savaşmak için donatırlar. Dünyaya yerleşen ajanları sayesinde TITANOSAURUS adlı bir deniz canavarını da kontrolları altına alıp, saldırıya geçerler. 'MEKA-GOJIRA NO GYAKUSYU / TERROR OF MECHAGODZILLA' ya da 'TERROR OF GODZILLA' (1975) adlı bu filmin yönetmeni emektar Inoshiro HONDA'dır. HONDA sonuncu kez GODZILLA filmi yönetir. FUKUDA'nın yönettiği bir seri komik GODZILLA filminden sonra, HONDA'nın bu filmi GODZILLA 'fan'larına ilaç gibi gelir. Canavarların çarpıştığı, kentlerin yerle bir olduğu sahnelerde estetik düzey yine çok yüksektir. I. Geleneksel İstanbul Fantastik Film Festivali'nde de gösterilen bu filmde, GODZILLA canavarları evire çevire dövmüş, seyircinin önünde rezil(!) etmiştir. Bu filmden sonra tam dokuz yıl GODZILLA filmlerine ara verilir. Her ne kadar bu dokuz yılık süre içinde THE REBIRTH OF GODZILLA, GODZILLA vs THE DEVIL ve GODZILLA 1980 gibi isimler ortaya atılsa da, bunlar sadece proje aşamasında kalır.

Jet Jaguar

Sonunda 'GOJIRA 1984 / GODZILLA 1984' (bazı ülkelerde GODZILLA 1985 ya da RETURN OF GODZILLA), ilk GODZILLA filminin bir 'yeniden çevrim'i olarak gelir perdeye. Yönetmen bu defa Kohji HASHIMOTO adlı yeni biridir. Yapımcı hala TOHO ve Tomoyuki TANAKA'dır. Bu film bir yıl sonra, dağıtımcı firma NEW WORLD (Roger

üstte : Godzilla vs Megalon/(1973)
yanda : Godzilla vs Queen Mothra/(1992)

CORMAN'ın eski şirketi) tarafından yeni bir düzenleme ile (GODZILLA 1985 olarak) Amerika Birleşik Devletleri'nde gösterime sokulur. Tıpkı ilk filmde olduğu gibi, bu filmde de Raymond BURR ile çekilmiş sahneler eklenmiş ve konu Amerikanlaştırılmaya çalışılmıştır. Aradan geçen 31 yıl içinde Raymond BURR hayli yaşlanmış ve kilo almıştır. Bu Amerikan versiyonunda, Kohji HASHIMOTO'nun yanısıra R.J.KIZER yönetmen olarak jenerikte görünür. GODZILLA yeniden insanlara karşı olmuş, kötü ve ölümcül bir karakter halini almıştır. Bu film 60'ların ve 70'lerin eğlenceli GODZILLA filmlerine alışmış olan seyirci tarafından pek beğenilmemiş, hatta itilmiştir. Oysa teknik açıdan eski filmlere göre daha gelişkindir GODZILLA 1984/1985. Bu kez GODZILLA'nın karşısında başka canavarlar yoktur. Ama onu durdurmaya çalışan SUPER-X adlı çok gelişkin bir savaş uçağı vardır. SUPER-X çok gizli bir projenin ürünüdür. Japonya'nın teknolojik olarak gizli tuttuğu ve geleceğin savaşlarında kullanmayı planladığı bu uçak, insanlığın son umudu olarak hangardan çıkarılır ve nükleer canavara karşı kullanılır. Bilimadamları harıl harıl çalışırlarken, Tokyo'da GODZILLA ve SUPER-X arasında çetin bir savaş başlar. Bir ara GODZILLA, SUPER-X'den fırlatılan roketler sonucunda bayılsa da, hatalı bir karar sonucu dünya atmosferine yakın bir yerde patlatılan nükleer başlıklı füzelerden yayılan radyoaktivite GODZILLA'nın uyanmasına neden olur ve yıkım tekrar başlar. Bilimadamları bir çare bulurlar ve GODZILLA'yı yanardağın içine fırlatırlar. Film böyle biter. Ama bu GODZILLA'nın sonu mudur? Tabii ki hayır...

Tam beş yıl sonra, bu filmin kaldığı yerden devam eden 'GOJIRA TAI BIOLANTE / GODZILLA vs BIOLANTE' çekilir (1989). GODZILLA'nın içine düştüğü yanardağ faaliyete geçer. GODZILLA ölmemiştir ve yeniden yeryüzüne çıkar. Bu arada GODZILLA'nın genlerinden yeni bir canavar yaratılmıştır. Dev bitki BIOLANTE... BIOLANTE, yaratıcısına göre iyi bir canavardır ve GODZILLA tehlikesine karşı dünyayı koruyacaktır. Ama 'Saradia' adlı bir ülkenin ajanları da GODZILLA'nın genlerini çalıp, kendi çıkarları için kullanmak isterler. Casuslar kıyasıya mücadele ederlerken, GODZILLA ve BIOLANTE de müthiş bir savaşa başlarlar. Denizde geçen bu savaş sahneleri teknik açıdan oldukça iyidir.Filmin sonunda GODZILLA, Osaka'yı yerle bir etmekten vazgeçer ve gider (Büyük bir ihtimalle canavar adasına). BIOLANTE ise garip bir enerji halini alıp, ortadan kaybolur. Anladığımıza göre, dünya yeni bir tehlike ile yüzyüze kaldığında, tekrar eski formunu alıp geri dönecektir. (Filmi Kazuki OMORI yazıp, yönetmiştir).

1991 yılında, yine Kazuki OMORI'nin yönettiği 'GOJIRA TAI KINGU GHIDRAH / GODZILLA vs KING GHIDRAH' çekilir. Bu filmde, yine tanıdık canavarlardan biri olan GHIDRAH, GODZILLA ile çarpışmaktadır. Öykü, dört ayrı zamanda geçer. 2204 yılında başlar ve sırasıyla 1992, 1954 ve 1944 yıllarına döner. 1944'te, II. Dünya Savaşı sırasında istilacı Amerikalıların karşısında zor durumda kalan bir grup Japon askeri, nereden çıktığı belli olmayan, 'normal boyutlarda' bir DİNOZOR tarafından korunur ve 1954'te yapılan bir Hidrojen bombası testi (H-Bomb) bu dinozoru GODZILLA haline dönüştürür. 1992'de GODZILLA'yı, üç başlı ejderha GHIDRAH'la savaşırken görürüz. GODZILLA GHIDRAH'ı yener. Bu durum karşısında, gelecekten gelen yaratıklar MECHAGHIDRAH'ı yaparlar ve GODZILLA'ya karşı salarlar. MECHAGHIDRAH GODZILLA'yı yokedecek ve Japonların bütün dünya ülkelerini ele geçirecekleri muhtemel bir gelecek önlenecektir. Savaş sahneleri önceki filmlerden daha iyidir. Film, Amerikan basını tarafından 'Amerikan karşıtı' bulunmuştur.

Seriye devam edilir. Bir yıl sonra 19. GODZILLA filmi 'GOJIRA TAI MOSURA / GODZILLA vs QUEEN MOTHRA' (1992) gelir. 1962 yapımı 'GOJIRA TAI MOSURA / GODZILLA vs THE THING' ile hemen hemen aynı konuya sahip olan bu filmin senaryosunu Kazuki OMORI yazmış, Takao OKAWARA yönetmiştir. Filmde GODZILLA, dev kelebek MOTHRA ve uçan canavar KANATLI BATTRA ile savaşır. Tokyo yine yerle bir olur. Bu ikinci çevrim, 1962'deki orijinali kadar başarılı değildir.
1993'te, bir 'remake-tekrar çevrim' daha gelir: 'GOJIRA TAI MEKA-GOJIRA / GODZILLA vs MECHAGODZILLA'. Filmde, GODZILLA'nın oğlu MINYA (TADZILLA) ve RODAN da konuk olarak görünürler. GODZILLA, RODAN ve MECHAGODZILLA'ya karşı savaşır. Yönetmen Takao OKAWARA'dır yine.

1995 yılı içinde iki GODZILLA filmi daha çekilir. 'GODZILLA vs SPACE GODZILLA' ve 'GODZILLA vs THE DESTROYER'. Birincisinde GODZILLA kendisinin klonu(kopyası) olan ve uzaydan gelen bir canavarla çarpışır (ve onu yener). İkincisinde ise, sonunda yine paramparça ettiği başka bir uzaylı canavarla kapışır...

Uzunca bir süreden beri Amerikan TRI-STAR şirketi, yeni ve üstün bir GODZILLA filmi için hazırlanıyordu. Film bu yıl gerçekleşti. Film için düşünülen ilk isim Jan DeBOND (Speed) olmuştu, ancak, projeyi senarist Dean DEVLIN ve yönetmen Roland EMMERICH kaptılar. **n**

TOMO(YUKI) TANAKA (1910 - 1997) YAPIMCI

26 Nisan 1910'da Osaka'da doğdu. Kansai Üniversitesi'nden mezun oldu. Tiyatro ile ilgilendi. 1940'da TAIHO film şirketine katıldı. Bir yıl sonra TAIHO, TOHO film stüdyoları ile birleşince, grubun Tokyo film departmanına girdi. 1945'te II. Dünya Savaşı bitince, ilk filmine yapımcı olarak imza attı (Until the Day of Victory). 1948'e kadar TOHO için 8 film daha yaptı, ancak, karşılaştığı bazı haksızlıklar nedeniyle stüdyodan ayrıldı. Bir süre Kajiro YAMAMATO'nun film ekibiyle çalıştı. 1951'de 9 filme yapımcı olarak katkıda bulundu. Bu filmlerin çoğu Senkichi YAMAGUCHI'nin yönettiği ve Toshiro MIFUNE'nin oynadığı dramlardı. 1952'de TOHO'ya geri döndü. 1954'te Inoshiro HONDA ve Eiji TSUBURAYA ile birlikte GOJIRA/GODZILLA'yı gerçekleştirdiler. Yaptığı filmlerle TOHO'yu dünya çapında tanınır hale getirdi. 1997'deki ölümüne dek TOHO'da kaldı.

INOSHIRO HONDA (1911 - 1993) YÖNETMEN

1911 yılında, Yamagata'da, bir keşişin 4. oğlu olarak doğdu. Resimle ilgilendi. Daha sonraları ilgisi sinemaya kaydı. Nippon Üniversitesi Sanat Bölümü'ne girdi. Mezuniyetinin ardından, 1933'te film endüstrisinde çalışmaya başladı. Önceleri yönetmen yardımcılığı yaptı. Yönetmen olarak ilk filmi, 1951'de TOHO için çektiği drama THE BLUE PEARL'dür. 1954'te GOJIRA/GODZILLA'yı yönetti ve TOHO'nun önemli isimlerinden biri oldu. 1980'de KAGEMUSHA ve 1985'te RAN filmleri için Akira KUROSAWA'nın yardımcı yönetmenliğine kabul edildi. Mart 1993'teki ölümüne dek, 45 filme yönetmen olarak adını yazdırdı.

EIJI TSUBURAYA (1901 - 1970) ÖZEL EFEKT UZMANI

Efektlerini yaptığı birkaç filmden sonra, 1953'te Inoshiro HONDA'nın yönettiği savaş filmi EAGLE OF THE PACIFIC'in ekibine katıldı. HONDA ve TSUBURAYA'nın bu birlikteliğinin sonucu olarak, Japon sinema tarihinin en başarılı savaş filmlerinden biri çıktı ortaya... Bir yıl sonra yine HONDA (ve TANAKA) ile birlikte GOJIRA/GODZILLA'yı yaptılar. Godzilla, sadece büyük bir gişe başarısı sağlamakla kalmayıp, TSUBURAYA'ya o yılın JAPAN MOVIE TECHNIQUE ödülünü de kazandırdı. 1957'de TSUBURAYA, yine HONDA ile yaptığı MYSTERIANS adlı filmle bu ödülü ikinci kez aldı. 1958'deki BIRTH OF JAPAN filmiyle sadece bu ödülü değil, aynı zamanda MOVIE DAYS SPECIAL TECHNIQUE ödülünü de aldı. TSUBURAYA, yaşamı boyunca JAPAN MOVIE TECHNIQUE ödülünü üç kez daha kazandı.

Kaynakça:

1- The Psychotronic Encyclopedia of Film (Michael J. Weldon) 1983, Ballantine Books
2- The Psychotronic Video Guide (Michael J. Weldon) 1996, First St.Martin's Griffin Edition
3- Shivers Magazine, Aralık 1996, Sayı: 36, Visual Imagination Pub.
4- Famous Monsters of Filmland, Mart 1975, Sayı: 114, All Japan's Monsters Special Issue, Warren Pub., (Ed. Forrest J.Ackerman)
5- Famous Monsters of Filmland, Mart 1978, Sayı : 141, Warren Pub., (Ed. Forrest J.Ackerman)
6- Markalite: The Magazine of Japanese Fantasy, Yaz 1990, Sayı: 1, (Ed. August Regone)
7- www.godzilla.com
8- www.parlorcity.com
9- www.stomptokyo.com/godzilla
10- www.spe.sony.com/pictures
11- Gerek arşivimde bulunan, gerekse Peter'dan aldığım Godzilla video kasetleri ve çocukken Eyüp Yeni Mete Sineması'nda izlediğim Godzilla filmlerinden aklımda kalanlar.

GODZILLA FİLMOGRAFİSİ

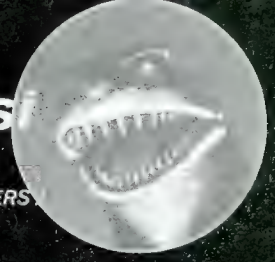

- *GODZILLA / GOJIRA (1954/5) (GODZILLA - KING OF THE MONSTERS / GODZILLA CANAVARLAR KRALI) **
- *GIGANTIS - THE FIRE MONSTER / GOJIRA NO GYAKUSHYU (1955/9) (GODZILLA'S COUNTERATTACK / THE RETURN OF GODZILLA)*
- *KING KONG VS GODZILLA / KINGI KONGU TAI GOJIRA (1962)*
- *GODZILLA VS THE THING / GOJIRA TAI MOSURA (1964) (GODZILLA VS MOTHRA)*
- *GHIDRAH THE THREE-HEADED MONSTER / GHIDORAH: SANDAI KAIJU HIKYU SAIDAI NO KESSEN(1965) (GIDORAH CANAVARLAR CANAVARI) **
- *INVASION OF THE ASTRO MONSTERS / KAIJU DAISENSO (1965) (MONSTER ZERO)*
- *GODZILLA VS THE SEA MONSTER / NANKAI NO DAI KETTO (1966) (EBIRAH: HORROR OF THE DEEP / EBIRAH: CANAVARLAR ADASI)**
- *SON OF GODZILLA / GOJIRA NO MUSUKO (1967) (GODZILLA'NIN OĞLU) **
- *DESTROY ALL MONSTERS / KAIJU SOSHINGEKI (1968) (FEZA CANAVARLARI) **
- *GODZILLA'S REVENGE / ORD KAIJU DAISHINGEKI (1969)*
- *GODZILLA VS THE SMOG MONSTER / GOJIRA TAI HEDORA (1971) (CANAVAR HEDORA) **
- *GODZILLA VS GIGAN / GOJIRA TAI GAIGAN (1972) (GODZILLA ON MONSTER ISLAND / GODZILLA DEVLERE KARŞI)**
- *GODZILLA VS MEGALON / GOJIRA TAI MEGARO (1973) (GODZILLA DÜNYAYI TİTRETEN CANAVAR) **
- *GODZILLA VS MECHAGODZILLA/ GOJIRA TAI MEKA-GOJIRA(1974) (GODZILLA VS THE COSMIC MONSTER/GODZILLA VS THE BIONIC MONSTER/CANAVARLAR ÇARPIŞIYOR)**
- *TERROR OF MECHAGODZILLA / MEKA-GOJIRA NO GYAKUSHYU (1975) (THE TERROR OF GODZILLA / FEZADA MÜCADELE) **
- *GODZILLA 1984 / GOJIRA 1984 (1984) (GODZILLA 1985 / RETURN OF GODZILLA / GODZILLA'NIN DÖNÜŞÜ) */****
- *GODZILLA VS BIOLANTE / GOJIRA TAI BIOLANTE (1989) (GODZILLA BIOLANTE'YE KARŞI) ****
- *GODZILLA VS KING GHIDRAH / GOJIRA TAI KINGU GHIDORAH (1991)*
- *GODZILLA VS QUEEN MOTHRA / GOJIRA TAI MOSURA (1992)*
- *GODZILLA VS MECHAGODZILLA / GOJIRA TAI MECHA-GOJIRA (1993)*
- *GODZILLA VS SPACE GODZILLA (1995)*
- *GODZILLA VS THE DESTROYER (1995)*
- *GODZILLA (USA - 1998)*

* : Türkiye sinemalarında oynamıştır.
** : Türkiye'de video kaseti çıkmıştır.
*** : Türk TV kanallarında gösterilmiştir.

Bir önceki sayımızı okuyanlar, Roland EMMERICH'in Godzilla'sı ile ilgili olarak dile getirdiğimiz endişelerimizi hatırlayacaklardır. Hayır; korktuğumuz gibi olmamış. Yani Godzilla, elinde Amerikan bayrağı ile dünyayı kurtarmaya kalkmıyor. Ancak, DEVLIN/EMMERICH ikilisi hiç üşenmemişler -bizi mahcup etmemek için olsa gerek- "yapabileceğimiz en kötü film ID4 değil" diyerek Godzilla 98 rezaletini çıkarmışlar ortaya.

yeni GODZILLA ?..

Nilgün Birgul

Godzilla filmlerinin, başka filmlerle karşılaştırılamayacak belirli estetik kalıpları vardır. Herşeyden önce haysiyetli bir karakterdir Godzilla. Bir Godzilla filminde sayısız bina yıkılmalı, durum müsaitse başka haysiyetli canavarlar ortaya çıkmalıdır. Japon Godzilla filmleri ilkel ve çocuksu görünebilir (hatta zaman zaman 'kasıtlı' bir komedi anlayışı sergileyebilir), ancak herbirinde canavarın mitik ve kültürel özelliklerinin altı özenle çizilmiştir. Buna karşılık, DEVLIN/EMMERICH ikilisi Godzilla 98'de tüm bir Godzilla konseptinin -tabiri caizse-içine etmek için hiçbir fedakarlıktan kaçmamışlar.

Filmin konusuna gelince: Güney Pasifik'teki nükleer denemeler sonucu (ne münasebet efendim, bu denemeleri tabii ki Amerikalılar yapmıyor; herşeyin sorumlusu Fransızlar!!) adadaki sevimli iguanacıklardan (nedense sadece) bir tanesi mutasyona uğrar ve yaklaşık 60 metre boyunda korkunç bir sürüngene dönüşür. (Ama Godzilla'ya dönüşmediği kesin. Herşeyden önce Godzilla karşı konulmaz doğal bir güç. Oysa bu, dünyaya uyum sağlamaya çalışan T-Rex/pitbull/ iguana arası bir hayvan irisi. Nerede Godzilla'nın en önemli özelliği atomik plazma nefesi? Bu hayvancık da birşeyler üflüyor ama Godzilla'nın alev nefesiyle bir ilgisi yok. 'Batmobil'siz Batman gibi birşey. Hem Godzilla Japonya'nın maruz kaldığı nükleer savaş dehşetinin alegorisi iken, bu neyin alegorisi?) Türünün tek örneği bu aseksüel yaratık -yine nedense- yumurtalarını Madison Square Garden'a bırakmaya karar verir (aah; New York, New York). Sonuç malum... Bu durumda iş, ömrü radyoaktif mutasyonları araştırmakla geçmiş olan bilimadamımız Tatopoulos'a (Matthew Broderick) düşer. (Broderick, başlarda Matthew Broderick gibi davranırken, Godzilla'yı araştırma görevi kendisine verildikten sonra utangaç ses tonlarıyla konuşan 15 yaşında mahcup bir delikanlıyı oynamaya başlıyor!) Filmin ikinci başrol oyuncusu ise Tatopoulos'un eski sevgilisi Audrey rolündeki Maria Pitillo. Kendisi, bukle saçlı, pembe dudaklı, güzel gözleriyle aval aval bakan, ancak iyi bir muhabir olma yolunda ne yapması gerektiğini gayet iyi bilen (Harry Shearer'ın oynadığı tacizci patrona azimle karşı koyması aslında kuvvetli bir alkış gerektiriyor) tüm feministlerin tüylerini ayağa dikecek birinci sınıf embesil rolünde (muhtemelen gerçekten öyle). Kalan boşluğu ise Fransız "sigorta mümessili" (siz öyle zannedin) rolünde Jean Reno (o bile filmi kurtaramıyor) ve kameraman rolünde Hank Azaria (filmin tek sevimli insan kahramanı; ama onun da lakabı "animal/hayvan") dolduruyor. Neyse, Tatopoulos Godzilla'nın yumurtlayacağını keşfeder. Ama tabii ki otoriteler -bütün filmlerdeki bütün otoriteler gibi- ona kesinlikle inanmazlar. Kahraman ordu derin sularda Godzilla'nın canına okumaya çalışırken, yumurtaları bulma işi bizimkilere kalır. Ordu kendisini yukarılarda ararken Godzilla'mız bir punduna getirip metro tünellerinde saklanmayı ve kaşla göz arasında, kimsenin ruhu duymadan Madison Square Garden'a insan büyüklüğünde yüzlerce yumurta bırakmayı başarmıştır. Ama durum bizimkilerden kaçmaz ve yumurtaları bulurlar. Hem de tam çatlayıp, yavrular çıkarken!Gerisi malum. yüzlerce yavru"zilla"... (Filmin arkasındaki eziklik ve felsefe(!) burada ortaya çıkıyor: Eğer The Lost World'deki altı "raptor"u sevdiyseniz, ikiyüz tanesine BAYILACAKSINIZ.) Allahtan kahraman Devlin ordusu tam zamanında yetişir, Madison Square Garden'ı bombalayıp, olayı çözer (mi acaba?). Sinemaseverler için asıl kabus yeni başlamaktadır: Çünkü yumurtalardan biri hayatta kalmayı başarmıştır ve bunun anlamı açıktır: Bir devam filmi! Ya sabır...

Neyse ki, filmin asıl başrol oyuncusu Godzilla son bir gösteri için geri döner. Ancak bitkindir, kaçmaktan yorulmuştur ve bütün büyüsünü, ihtişamını kaybetmiştir. Eğer Dino DeLaurentis'in King Kong'unu (1976) izlediyseniz finali anlatmaya gerek yok, zaten daha önce görmüşsünüz. Herşey bir tarafa, özellikle helikopterli kovalama sahnesinde Godzilla'mız son derece "cool", görüntüler gözalıcı, hatta başdöndürücü. Ama ne yazık ki, Godzilla ile karşılaştığımız dakikaların sayısı fevkalade az. Filmin büyük bölümünde can sıkıcı karakterlerin can sıkıcı aşklarına ve muhabbetlerine katlanmak zorundasınız. Godzilla'nın normal koşullarda bir korku filmi olması gerekiyor, ama bu öyle bir korku filmi ki, içinde hiç şarkı olmayan bir müzikal gibi... Kahramanlardan birinin bile başına birşey gelmeyeceğinden adınız gibi eminsiniz. Kahraman ki ne kahraman; özellikle aşıklarımız o denli masum ve sevimli ki, içiniz bayılıyor, ikisini de boğmak istiyorsunuz. (Ya da içinizden dua ediyorsunuz "Godzilla bunlardan hiç değilse bir tanesinin üstüne bassa ve 'vırck' diye ses çıksa" ...)

David Arnold'un müziğine gelince, başlangıçta bu işi kıvırmış hissi verse de, özellikle romantik "cue/parça"lar filmin en dayanılmaz sahnelerini biraz daha dayanılmaz hale getiriyor.
Arnold, Independance Day'de uyguladığı "patriotik" müziği burada da denemeye kalkmış. Bu tarz bir müzik ilkinde uygun düşerken (ne de olsa bütün dünyayı tehdit eden bir tehlike söz konusu ve filmin temel unsurlarından biri silahlı kuvvetler) ikincisinde çuvallamış; çünkü filmde orduyu hissettirecek herhangi birşey yok (bir avuç CGI helikopterinden başka). Filmde Arnold'un en iyi olduğu yer filmin de en iyi sahnesi: Godzilla'nın bütün ihtişamıyla yeraltından çıkıp Broderick'le bakıştığı ve içimizde ona karşı ilk kez sempatik duygular beslediğimiz an.

Sonuç olarak, Independance Day'den sonra bir daha asla film yapmaması gereken Devlin/Emmerich ikilisinin "gerçek bir Japon klasiği"ne burunlarını sokmuş olmaları büyük talihsizlik. Bu iki büyük aşığın bizim için yapabilecekleri en iyi şey ise, kendilerini bir an önce yatak odalarına kapatmaları ve bir daha asla çıkmamaları...

kitaplık

Zühtü BAYAR

En Son Kale
The Last Castle
Jack Vance

Roman. Metis Bilimkurgu:18,
Çev. Ferhan Ertürk, 11x18cm., 94 sf.,
İstanbul 1997, ISBN: 975-342-151-6

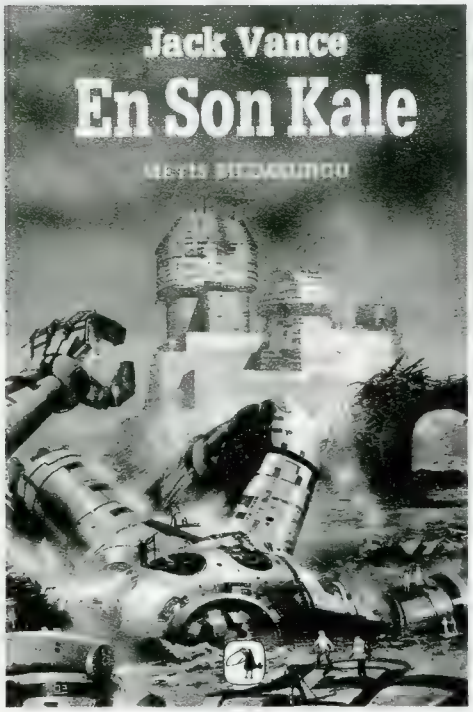

1916 doğumlu Jack Vance, bilimkurgusal ögelerin ağır bastığı fantastik 'noveletta'sı "En Son Kale" ile ilk kez dilimize çevrilmiş bulunuyor. Vance, günümüzde Ursula K. LeGuin, Frank Herbert ve C.S. Lewis gibi yazarlarla "soft SF" denen türü sürdüren başarılı birkaç yazardan biri. Bu türün öncülleri ise: E.R.Burroughs, H.P.Lovecraft ve O.A.Kline... Bilindiği gibi "soft SF", ağır bilimsel açıklamaların yeraldığı hacimli romanlara bir tepki olarak doğmuş bulunmaktadır. "En Son Kale", türün bütün özelliklerini yapısında toplayan bir "kısa roman" ya da "uzun öykü". Vance, başka bir evrenden getirilerek insanların hizmetinde çalıştırılan "Mek"lerin başkaldırısını anlatırken, bir yandan da tam anlamıyla feodal, ancak bilimin ve teknolojinin egemen olduğu bir dünyayı betimler. Gelişmiş teknolojiye rağmen, insanları hasır iskemlelere bağlı olarak uçuran akıllı kuşların varolduğu, kör bir aristokratik gururun sağduyuyu öldürdüğü, klân düzeninin insanları bir tür otomatik makine haline getirdiği garip bir dünyadır bu. Ancak, demokrasinin onca nimetlerine rağmen, insanoğlu uzayın en ücra köşelerine yaptığı yolculuklar sonucu klânlı bir feodaliteye dönmek zorunda kalmıştır. Bu sosyolojik realite bir yandan okura bir tarihsel zorunluluk gibi sunulurken, bir yandan da aristokrasinin kendi içinde devrim yapmasının kaçınılmaz olduğu vurgulanır. Vance'in romanı esprilerle dolu, tatlı tatlı okunabilen bir yapıda. Bunda yazarın renkli ve fantastik anlatım biçimiyle, klâsik roman tiplemelerinin ötesine "geçilmeyişinin" etkisi de olsa gerek. Yazarı kendi dilinden izleyebilen "Vance'severler" onun ilk basımı 1965 yılında "Pyramid Book" tarafından yapılan "Space Opera" adlı romanını Türkçede görebilmek için sabırsızlanıyorlar...

Postacı
Postman
David Brin

Roman. Metis Bilimkurgu: 23,
Çev.Dr.Sönmez Güven, 11x18cm., 320 sf.,
İstanbul 1998, ISBN: 975-342-178-8

Amerikan bilimkurgusunun yeni kuşak yazarlarından David Brin, çoğu bilimkurgu yazarı gibi bir bilimadamı. Ancak, Mr. Brin, bilimkurgunun kurgu olmaktan çıkıp, gerçeğe dönüştüğü tarihin en büyük teknolojik kuruluşlarından biri için; NASA'da çalışıyor. Aynı zamanda fizik profesörü de olan Brin, "Startide Rising - Yıldız Meddi Yükseliyor" adlı romanıyla Birleşik Devletlerin en büyük bilimkurgu ödülleri "Hugo" ve "Nebula"yı kazanmış. 1950 doğumlu yazarın en ünlü eseri, beş kitaptan oluşan "Uprising - Kalkındırma" dizisidir. Bilimkurguda özel bir yer tutan ve Jack London'ın 1916 basımlı "The Scarlet Plague - Kızıl Veba" [Dilimizde Kıyametten Sonra (1992) adıyla yayınlandı] eseriyle başlayıp, John Christopher, Wilson Tucker ve Pierre Boull gibi yazarlarla sürdürülen "post-holocaust" tematiği, Brin'in 'Postacı'sıyla yeni bir yoruma kavuşmaktadır. Kevin Costner tarafından filme çekilen Postacı, kıyamet kehanetleri ve üstün ırk teorilerine bilimsel bir çerçeve oluşturan "sosyal darvinizm"e edebi bir karşılık olarak kabul edilmektedir. Yazarın kendisi ise eseri hakkında şunları söylüyor:

"Postacı, uygarlığın çöküşü fikrinden zevk alıyormuşa benzeyen tüm o 'kıyamet sonrası' kitaplarına ve filmlerine cevap olarak yazıldı. Bu kitap, onlardan farklı olarak, ne kadar çok şeyi fazlaca önemsemeden varsaydığımızın, bugün bizi birbirimize bağlayan o küçük lûtufların eksikliğini ne kadar çok çekeceğimizin hikâyesidir. Kitabın baş karakteri özel bir tür kahraman; başından geçen acı ve belâların katılaştırdığı, ama gene de bir şekilde nasırlaşmamayı başarmış, ümit etmek isteyen biri-yıkılmış bir ABD'nin son idealisti. Bir zamanlar hepimizin paylaştığı bir rüyayı elinden bırakamıyor; eski halimize dönebileceğimize, hattâ belki eskisinden daha da iyi olabileceğimize inanıyor. Bu sinik çağda, içimizde saklı olan iyiliği hatırlatan şeylere ihtiyacımız var."

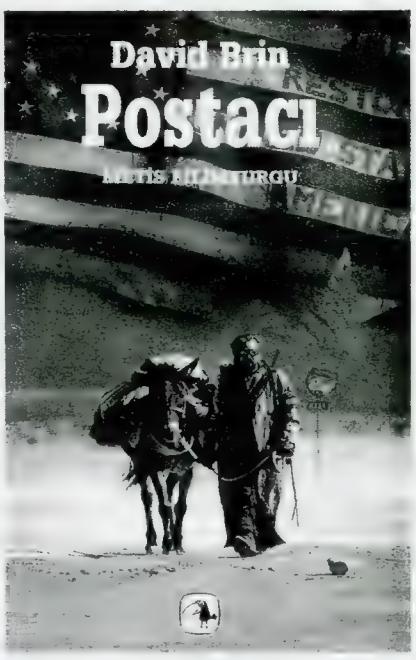

"Cascade Dağları" adlı birinci bölümüyle, "Tepegöz" adlı ikinci bölümü, Asimov's SF dergisinin Kasım 1982 ve Mart 1984 tarihli sayılarında yayınlanan Postacı'yı, açık anlaşılır ve duru Türkçesiyle Dr. Sönmez Güven dilimize aktarmış.

kitaplık

Yollar Nereye Düşer

Nurcihan

Roman. Bilgi Yayınları; Yeni Dizi: 48,
13.5x19.5cm., 208 sf.,
Ankara 1997, ISBN: 975-494-664-7

Ursula K. LeGuin'in öykünmeye varacak denli etkisinde bulunan Nurcihan, "Yollar Nereye Düşer"de feminizmden potansiyel lezbiyenizme varan bir çizgi üzerinde dolaşarak: Aşkı, insan ilişkilerini, çocukları ve aileyi sorgulamaya çalışıyor. Başlangıcı K. LeGuin'in "Hayaller Şehri - City of Illusions"ını anımsatan romanda Nurcihan, sıradan bilimkurgunun bir iki basit formülünü kullanmakla bir eserin bilimkurgu olabileceği inancında görünüyor. Eserde yarı-siborg, yarı ne idüğü belirsiz; ve zamandışı olduğu ileri sürülen Nora'nın dışında kesin bir bilimkurgu motifine raslanmaz. Robotlardan, siborglardan ve zaman yolculuğundan sözetmenin, bir romanı edebî anlamda bir bilimkurgu eseri yapmaya yetmeyeceğini bilmesi gereken yazarın, ayrıca, Muazzez Tahsin Berkant üslûbunu da bir kenara bırakarak, bilimkurgu edebiyat yapıtlarının özel bir üslûp gerektirdiğine kanaat etmesi gerekir. Daha önce Örsan Öymen Röportaj Yarışmasında, "feminist bir bilimkurgu" öyküsüyle üçüncülük alan yazar (bir röportaj yarışmasında bir bilimkurgu öyküye nasıl üçüncülük verilmiş?) romanını üç kadının; Nora, Sunay ve Gülay arasında geçen sosyal ve insansal ilişkileri üzerine kurmuş. Ancak saçlarını Ursula K. LeGuin gibi kestirmeyi seven Nurcihan, bu garip üçgene "yarı-siborg" Kenda ile Ercan adlı bir edebiyat kuramcısını da katarak üçgeni beşgene çevirmeye çalışmış. Ne var ki, bu konuda, yani "edebî tadı olan bir bilimkurgu roman yaratma" konusunda çok da başarılı olduğu söylenemez. Bununla birlikte, sabun köpüğü gibi çoğalan ve büyüyen öbür kadın bilimkurgu yazarlarımız yanında Nurcihan'ı nereye yerleştireceğimizi anlamamız bakımından "Yollar Nereye Düşer"i okumamız gerekiyor. Bu, biz bilimkurgu fanatikleri için böyle... Öbür yandan, hem bilimkurguyu hem de feminizm mızmızlığını seven okurlar için "Yollar Nereye Düşer" bulunmaz Hint kumaşı. Okumalarını salık veririz.

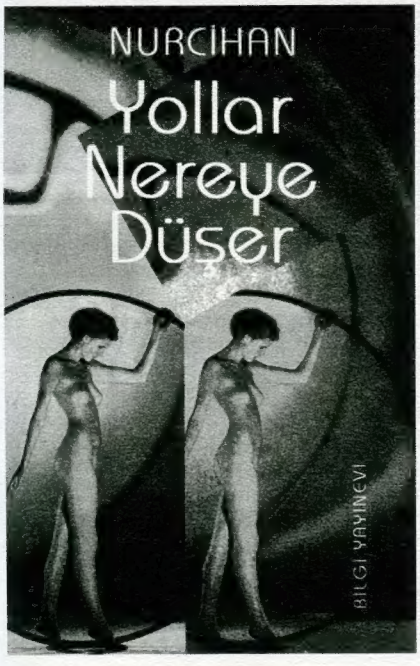

nostromo'nun gelecek sayısında...

- ***post-apokaliptik (kıyamet sonrası) filmlerine genel bir bakış***
  (Metin Demirhan)

- ***öyküler...***
- ***bir kült film : turist ömer uzay yolunda...***
- ***"Gökyüzüne bakmaya devam edin..." Bilimkurgu/Korku Film Klasikleri***
  (Peter Robertson)

nostromo

4. Sayı Ekim'de çıkıyor...

Z ü h t ü B a y a r

SON TİRYAKİ bir anti-distopya

Türk bilimkurgu edebiyatında özel bir yeri bulunan "Son Tiryaki"nin yazarı Müfit Özdeş'le yaptığımız konuşmada, yazarın, bugünlerde geniş bir tartışma alanına yayılmış bulunan "Bilimkurgunun Tanımlanması" konusuna çok farklı bir açıdan baktığını gördük. Özdeş, bilimkurgunun tanımına varırken, konunun çerçeve ve özelliklerinden daha çok, bunun bir üslûp, bir "edebî tad" sorunu olduğu kanısındadır. "Son Tiryaki", içindeki öykülerle, Özdeş'in bilimkurgu anlayışının edebî plânda somut bir yansıması gibidir.

Türk edebiyatı, son yıllarda bilimkurgu adına yazılmış, "klinik-şizofrenik" belirtiler taşıyan, saçma sapan ve kurgu disiplini dışında, belirsiz, müphem sentaks garabetleriyle dolu birtakım "apokaliptik" kitapların istilâsına uğradı. İşte bu edebî hurafelerin tozu dumanı arasında 1968 kuşağının politik kanadından Müfit Özdeş, olgun ve yetkin bir öykü koleksiyonuyla karşımıza çıktı. Müfit Özdeş'i tanırız. 1994 yılı kışında Yurt FM 104.6'daki "Bilimkurgu Gezegeninden" adlı programımızın çağrılısı olarak radyoya gelmiş ve konuyla ilgili sorularımızı cevaplayarak, tatlı bir söyleşiyi gerçekleştirmemize yardımcı olmuştu. Özdeş ile bu konuşmayı yaptığımız zaman ortada henüz yayınlanmış bir tek öyküsü vardı. Metis Yayınları Bilimkurgu Dizisi arasında çıkan "Savaşa Karşı Bilimkurgu Öyküleri" antolojisinde, Philip K. Dick, Stanislav Lem ve Eric Frank Russel gibi devlerin arasında, "Krrçiysk" adlı öyküsüyle mütevazı bir Türk bilimkurgu yazarı olarak görünmüştü. 1981'de yazılan ancak bir hayli geç yayınlanan "Krrçiysk" de Müfit Özdeş'in, bilimkurgunun geleneksel hiciv yöntemiyle Kenan Evren'e gönderme yaptığı söylenir.

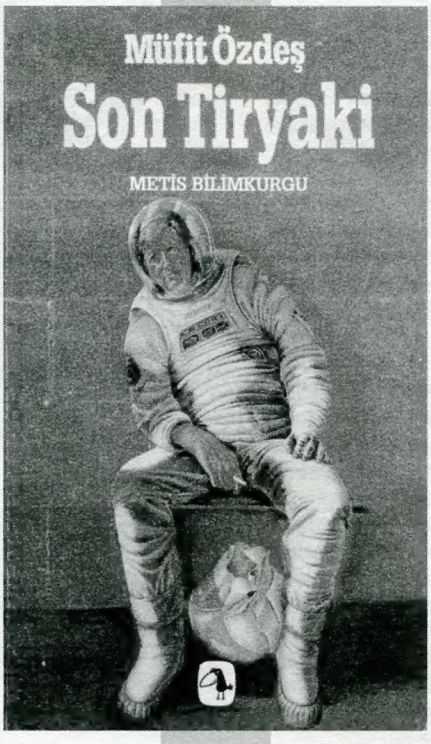

Müfit Özdeş gerçekten de bilimkurgunun kuramsal yapısını iyi bilen ve öykü tekniğini çok iyi kullanan bir yazar. Kitabın ilk öyküsü "İki Kısa Bir Uzun" ile son öyküsü "Yeraltı İnsanları", Amerikan ve Sovyet bilimkurgu edebiyatındaki olgun öykülerle boy ölçüşecek nitelikler taşıyor. Müfit Özdeş, dikkat edilmezse, Ursula K. Leguin gibi okurun atlayabileceği küçük mantık oyunları kuruyor, bunları ince bir mizah anlayışının süzgecinden geçirerek, temiz bir anlatım dili ve tekniği ile okura sunuyor. Fantastik ya da bilimkurgu, bütün öykülerinde, açık, aydınlık ve demokratik bir dünya görüşünden yana olduğu seziliyor. Hemen hemen bütün öykülerinde emeğin ön plâna alındığı, sömürünün ve disiplinsiz teknolojik gelişmenin mizah neşteriyle eleştirildiği, alınteri kutsallığının belirtildiği, emeğin, düşüncenin ve sevginin yüceltildiği, genç kafaların dinamizmine yeni ivmeler kazandıracak, yaşlı kafaları ise içlerinde yitip gittikleri tozlu örümcek ağları arasından sarsarak uyandıracak öyküler bunlar. Birtakım yazarların Türk bilimkurgu edebiyatında, uzayda domates ve hıyar yetiştirmekle ve ışık hızının onbeş katına varabilmek için iman güçlerini bilemekle zaman harcadıkları sıralarda Müfit Özdeş, öyküleriyle çağdaş ve konformist insanın bilim ve teknoloji karşısındaki tavrıyla, bu tavrın getireceği özel durumları sorguluyor. Dünyadışı bir uygarlığın, dünyayı istilâ edeceği parodisini çizerken, "teleportasyon" aygıtı üstünde çalışan bilimadamını betimlerken, ya da sigara içme alışkanlığı yüzünden başka bir gezegene göçetmek zorunda kalan İstanbullu bir genci anlatırken, bir yazar olarak tavrı ve endişesi teknolojik gelişmeler karşısındaki insandır. Masal tanımlamasının sınırlarını zorlayan fantastik öykülerinde ise Özdeş, bilim yerine büyü ve mucizeleri işletiyor. Ancak, bütünüyle teknolojik etmenlerden sıyrılmış bir büyü ve mucizeler dizisi değildir bunlar.

Uzunlu kısalı onbeş öykünün yeraldığı "Son Tiryaki"nin en önemli öyküsü, buruk bir tragedyanın kurgulandığı "Yeraltı İnsanları"dır. Nükleer bir felâketten, ya da doğal bir afetten sonra yeraltına, daha doğrusu denizin birkaç yüz metre altına gömülen İstanbul'un gelecek içindeki acıklı öyküsüdür bu. Taksim'deki Atatürk ve bağımsızlık savaşını gerçekleştiren arkadaşlarının heykellerinin yeraldığı anıt, deniz yüzeyinin kırk metre altındadır ve eski uygarlıktan artakalan tek ve son sanat eseri olarak devasa ve saydam bir kubbeyle koruma altına alınmıştır. İnsanlar, çok geniş bir yeraltı kentinde yaşamakta, enerji üretmekte, sinema, tiyatro salonları dolup taşmakta, sergi salonları açılıp kapanmakta ve müzik konserleri sürmektedir. Ancak öykünün sonunda bizleri acı bir sürpriz beklemektedir. Yeraltı uygarlığını oluşturan insan sandığımız bireyler, gerçekte insan değil, "klonlanma" suretiyle çoğaltılmış bir tür androiddirler. Yeraltı uygarlığı ise, artık çoktan çöküp, tarihin karanlıklarına gömülmüş insanlığın anısını yaşatan canlı bir müzeden başka birşey değildir.

Müfit Özdeş, büyük kurgu ustalıkları taşıyan bu fantazyasıyla, deneyimli bilimkurgusever okuruna, daha gerçeği, bütün insanoğluna dolaylı ve gizli bir uyarı mesajı gönderiyor gibidir. Gelişmekte olan teknolojinin barışçıl olmayan amaçlar dışında kullanılması halinde, insanlığın yüzyüze gelebileceği felâketlerin işaretlerini taşıyan bu mesaj, öykünün çatısı altında, olayların akışı arasında gizlidir. Ancak, okur, öykünün büyülü atmosferinden sıyrılıp da spekülâtif düşüncenin mantıksal analizini yapınca, mesaj berrak bir biçimde karşısına dikilecektir.

"Son Tiryaki"ye bir sunum yazısı yazan Metis Yayınları Bilimkurgu Dizisi editörü Bülent Somay, Müfit Özdeş'in öykülerini şöyle tanımlıyor: "...kimi bilimkurgu masalı, kimi alaycı, kimi 'hardcore' bilimkurgu, kimi lirik. Tümüne birden baktığınızda, Lem'den, Leguin'den, Bradbury'den Pohl'a birsürü 'usta'nın izlerini görebilirsiniz. Ancak, tüm izler ve etkiler bir yana, bu onbeş öykünün tümü de, Müfit Özdeş damgasını taşıyor. Bilimkurgu, tür-içi etkilenmelere en açık türlerden biri, o yüzden de, kimliğini bulmuş bilimkurgu eseri az bulunan, bulunduğunda da selâmlanması gereken bir sevinç kaynağı."

Daha önceki yıllarda, kendilerine pozitif bilimi temel alıp, yapıtlarını düşsel-fantastik motiflerle süsleyerek, bu temel üstünde yükselten, kurgu disiplinine saygılı, dil işçiliğinde titiz, ve insancıl değer yargılarını ön plâna çıkartan "Birinci Türk Bilimkurgu Yazarları" kuşağının mirası, Müfit Özdeş ile doruk noktasına ulaşmış bulunuyor. Selma Mine (Obi- J- S 927, 1980), Orhan Duru (Yoksullar Geliyor, 1981) ve Haldun Aydıngün (Başkan Oyunu, 1991; Dağın Ötesi, 1996) ile birlikte Müfit Özdeş, uluslararası bilimkurgu arenasına çıkarabileceğimiz birkaç Türk bilimkurgu yazarından biri niteliğini taşıyor. Müfit Özdeş'i okuyanlar, bilimkurgunun çok ciddi ve disiplinli bir edebî etkinlik türü olduğunu, fantastik ögeleri kullanmakla birlikte mutlaka "asil" bilimleri temel alması, masalı, mistisizmi, hurafeyi ve mitolojiyi pozitif bilimin bakış açısından projekte etmesi gerektiğini anlayacaklar ve bu sanat türünün sadece altbeynin kusmalarından ibaret olmadığının farkına varacaklardır. Özdeş'in yapıtını bir "anti-distopya" olarak nitelememizin nedeni ise, yazarın, "distopya"lara temel olan "fatal-majör" olayları, "felâket ve holocaust"ları, hümanizm ve insanlığın kültür mirası adına olumlu bir yolda yorumlayabilmiş olmasıdır.

Öyküler. Metis Y., Bilimkurgu:10,
10.5x18cm., 168 sf.,
İstanbul 1996, ISBN: 975-342-111-7

Uzayı bilmem ama
tüm siber-uzayda
bu adamlardan iyisi yok.
CD-Rom ve WEB sayfaları
yapıyorlar...
www.young.com.tr
www.sinema.net
Siber Uzayda Sinema Muhabbetleri...
young
YOUNG
multimedia
Tel : (0-212) 284 95 38 (Pbx) Fax : (0-212) 269 66 83
Nispetiye Caddesi Peker Sokak 26/5 80620 Levent / İstanbul

artık

HEAVY METAL

'i

başka yerde aramanıza gerek yok!

nostromo

art shop

HM 1999 Takvimleri

HM 1999 Ajandası

HM Temmuz 1998 Sayısı

HM Bilimkurgu Özel Sayısı

morpheus
HR Giger
Saatleri

NOSTROMO ART SHOP : İstiklal Caddesi Atlas Sineması Pasajı No: 21 Beyoğlu İstanbul Tel&Fax : 0 212 245 47 37